

Ceea ce spune MARTIN PAGE (n. 7 februarie 1975) despre viața lui sunt amănunte care altora li se par frivole, dar care se înlanțuie, până la urmă, mai semnificativ decât o banală cronologie: are 1,80 m, îi place să bea ceai, își adoră prietenii, e pasionat de film, de teatrul eli-sabetan, de muzică și, firește, de literatură. Merge uneori la piscină. Îi plac bicicletele olandeze și zăpada de Crăciun. A călătorit, grație companiei Eurolines și câtorva miracole, în vreo zece țări, inclusiv, în 1989, în URSS. Eroi lui au îndeobște aceeași vârstă și câteva trăsături comune cu autorul lor. Martin Page pare să facă parte din categoria revoltaților discreți, a inadaptaților atașanți (variante soft), a celor care nu pot să „se lase trăiți”. Debutază la Editura Le Dilettante cu romanul de succes M-am hotărât să devin prost, care face din Martin Page una dintre vocile literare distincte ale acestui început de secol. Libelula a apărut în 2003, la aceeași editură. Mottoul editurii, înscris pe fiecare carte, i se potrivește și lui Page: „diletant: persoană care se dedică unei ocupații, unei arte ca amator, doar pentru propria-i plăcere. Persoană care nu se încrede decât în impulsurile date de gusturile sale”. Este și o bună definiție a lui Fio Regale, o profesionistă a diletantismului, eroina din romanul Libelula.

OPERA:

Commentje suisse devenu stupide (2001, apărută în „Cartea de pe noptieră” în 2004, cu titlul M-am hotărât să devin prost), Une parfaite journée parfaite (2002, O perfectă zi perfectă, în pregătire la Editura Humanitas) și La libellule de ses huit ans (2003, în românește Libelula).

TRADUCĂTOAREA, Ioana Bot, este conferențiar universitar la Facultatea de Litere a Universității din Cluj. A publicat mai multe studii de istorie și critică literară, a tradus din limba franceză volume de Marianne Mesnil, Laurent Jenny și Charles Mauron.

MARTIN PAGE

Traducere din franceză de IOANA BOT

HUMANITAS

BUCUREȘTI

■!*<"

Colecție îngrijită de IOANA PÂRVULESCU

Coperta colecției

IOANA DRAGOMIRESCU MARDARE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României PAGE, MARTIN

Libelula / Martin Page; trad. de Ioana Bot. - București: Humanitas, 2005

ISBN 973-50-1064-X

I. Bot, Ioana (trad.) 821.133.1-31=135.1

MARTIN PAGE

LA LIBELLULE DE SES HUIT ANS

© Le Dilettante, 2003

Published by arrangement with Literary Agency

«Agence de l'Est», agencedelest@wanadoo.fr.

© HUMANITAS, 2005, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1,013701 București, România

tel. 021/3171819 fax 021/31718 24

www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel. 021/311 23 30,

fax 021/313 50 35, C.P.C.E. - CP 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

ww w.librariilehumanitaș .ro

ISBN 973-50-1064-X

Pentru Anne, prietenă și epistolieră

Surâsul lui Fio a apărut pentru prima dată într-un mormânt egiptean al celei de-a XVIII-a dinastii. La 8 iunie 1912, tânărul lord Dalhousie a trecut prin cercul stâncos de la Deir El-Bahari, sit arheologic deja cunoscut și exploatat, acoperit de zeci de corturi din pânză albă, agitat de vânturile neîncetate a echipelor pestrițe, amestec de amatori uluiți, de străluciți universitari și de traficanți. Bursa de la British Museum, obținută grație susținerii profesorului său, celebrul EL. Griffith, era aproape epuizată și singurele comori pe care avea să le ducă în Anglia erau cele cumpărate de la profanatorii de morminte. Lordul Dalhousie își trecu mâna peste obraji pentru a îndepărta praful adunat în zilele de mers; se uită către nord, către Anglia, către comitatul Cumbriei, cu munții lui cețoși și verzi, cu lacurile lui. În clipa în care luă decizia să se întoarcă, unul dintre hamali dispăru, înghițit dintr-o dată de profunzimile deșertului; nisipul îi fugise de sub picioare. Hamalul urlă până ce capul i se zdrobi de o stelă la zece metri mai jos. Lordului Dalhousie îi reveni speranța, ochii i se lumină ca și cum ar fi câștigat puterea de a reflecta soarele. Coborî cu ajutorul unei simple funii în hăul

Vi!

care se dovedi a fi un hipogeu. Ridicând lampa cu ulei, descoperi o frescă ce îl reprezenta pe Ne-bamon, un

demnitar teban, și pe soția acestuia; ghemuită cuminte între ei, fiica lor, iar pe chipul său, fițilul revelă surâsul unei Fio încă nenăscute.

Lordul Dalhousie muri trei ani mai târziu de o boală misterioasă fără a mai fi revăzut vreodată comitatul Cumbriei; mândru până la capăt de aportul său la egiptologie, fericit de a fi atins atâtea comori, în pofida vieții-i scurtate, și de a le fi scos la iveală pentru a le oferi posterității. Niciodată nu s-a gândit la adevărata minune pe care o scosese din uitare, aurul acela care nu strălucea, diamantul acela de culoarea cărnii.

Poate că surâsul lui Fio călătorise înainte în picturi mai vechi, în frescele altor civilizații, de ce nu în picturile rupestre, dar nu rămăsese nici o urmă din el. Dacă ar exista un catalog subțirel al operelor ce conțin surâsul lui Fio, s-ar căuta zadarnic o logică a aparițiilor sale: apare în China, într-o acuarelă de Ma Yuan din secolul al Xffl-lea, la Whistler, în cea de-a treia versiune a Simfoniei sale în alb sau în portretul lui Madge O'Donoghue și în Fetița în albastru a lui Modigliani. Pot trece secole fără ca el să se ivească, pentru a se naște apoi de două ori în același an. Fotografia unei tinere din Rezistență căreia un ofițer nazist îi trece ștreangul de gât este ultima urmă a surâsului lui Fio înainte de ecloziunea lui pe chipul proprietarei sale legitime. Nu e de mirare că nici un istoric de artă nu a remarcat genealogia surâsului lui Fio: e nevoie să îl cunoști spre a-l vedea, trebuie să îl iubești ca să îl descoperi.

La 9 mai 1980, surâsul lui Fio trecu prin colul uterin al mamei sale. Era un surâs abia format, parcă prematur, și fără îndoială că neîncrezătorii și cei săraci cu duhul nu l-ar fi omologat. Surâsul lui Fio se îmblânzea cu privirea, nu apărea decât în anumite fărâme ale unei lumini rare, în vălul unei semiobscurități, în acele momente care nu trăiesc în nici o secundă și în ochii acelora care-și rostesc ultimele cuvinte. Buzele-i subțiri și palide ca ale unui orizont anemic nu se potriveau cu pletele-i roșcate; abia se mișcau, chiar când Fio vorbea; dar surâsul era întotdeauna acolo, foarte prezent. Devenea strălucitor dacă îl intuiai, era sublim pentru cei care aveau imaginația necesară spre a-l vedea așa pe chipul acela banal. Nu s-ar fi putut spune dacă surâsul era punctul de plecare sau de sosire al ironiei ce strălucea dinspre Fio. Era o ironie dulce ca un cuțit a cărui lamă ar fi o petală de trandafir. Dacă morții ar fi capabili să suradă, atunci ar surăde astfel.

Pe 18 decembrie, la orele optsprezece și treisprezece, soarele nu apăruse încă, dar timpul nu rămăsese inactiv. Ploua de la începutul zilei; odată cu rouă, ploua pe străzile gri și desfundate, pe acoperișurile gri, verzi și-nclinate; ploua pe părul gri, rar, brun, lung, scurt, al trecătorilor; pe umbrelele, pe acoperișurile mașinilor și pe căștile motocicliștilor; ploua peste porumbeii în zbor și peste cerșetorii adormiți; peste zările care ieșeau de sub streșinile chioșcurilor, în gulerele

muncitorilor grăbiți, peste lentilele ochelarilor, peste ghiozdanele școlărilor.

Plouase și peste Fio și, cum nu credea în umbrele, era îmbrăcată în întregime în apă. Deschisese ușa imobilului unde locuia; aversa nu se oprise. După ce-și aruncase paltonul verde-mlaș-tină pe un scaun și puloverul bleumarin, în colțul cu rufe murdare al camerei, se descoperi șezând cu picioarele încrucișate pe canapea. Nu avu curajul să își usuce părul; voia să îl spele ceva mai târziu, observând că vremii îi plăcea să plouă mai ales când avea ea părul uns; și apoi, era bucuroasă să dețină o probă a evenimentului meteorologic care continua dincolo de fereastra salonului. Roșul canapelei profita de câțiva picuri. Cu un prosop de baie, își îndepărtă stofele apoase de pe piele și de pe veșminte, dar firele ploii erau țesute atât de fin, încât se amestecară și mai mult.

Fio își șterse mâinile pe maioul alb, se ridică, traversă salonul, apucă mânerul frigiderului, dar, în ultima clipă, nu-l deschise. Își retrase mâna dreaptă de pe mânerul de aluminiu, presimțind că avea să o ardă. Înlănțuirea fusese prea fără cusur, începea să facă lucrurile atât de mecanic încât nu își mai amintea de realizarea lor.

Frigiderul îi prevedea gesturile. Obiectele învață felul cum le apucăm, sfârșesc prin a-i cunoaște pe cei ce cred a le stăpâni. Vasele erau spălate, ceaiul i se odihnea, aburind lângă canapea, dar nu se vedea făcând toate acestea.

Viața de fiecare zi făcuse mușchi. Tot antrenându-se, micile probe olimpice de fiecare zi deveniseră mai ușoare.

Fio nu voia să-și lase cotidianul să devină atât de musculos încât orele să-i treacă de parcă ar fi secunde; se temea de această eficacitate unsă, care

nimicește conștiința că faci lucrurile. Câteodată, îi folosea torpoarea asta, când era tristă, dar cunoștea pericolul pe care îl reprezintă drogul repetiției, își coborî mâna dreaptă pentru a ucide obișnuința și deschise frigiderul cu mâna stângă. Frigiderul mârâi, nemulțumit de această eschivă. Frigul se lipi de fața lui Fio în tușe mici din-tr-o pensulă glaciară. Iaurtul pe care îl alesese căzu pe jos. Neîndemânarea o liniști. Ridică vasul deformat, luă o linguriță și reveni să se așeze pe canapea.

Privi pe peretele din fața ei reproducerea stampeii lui Hokusai, Marele Val. Apartamentul ei era mare pentru o fată singură, nu se obișnuise niciodată cu spațiul de care dispunea. Avea avantajul de a-i lăsa loc ca să nu pună nimic la loc. Obiectele zăceau în voia camerelor și a culoarului. Veșmintele îi erau răspândite prin cameră, discurile, în jurul combinei muzicale din salon, filmele, lângă televizor, cărțile, farfuriile, ceștile erau semănate prin toate camerele. Apartamentul nu dădea cu toate acestea impresia dezagreabilă de neorânduială; dimpotrivă, bazarul avea un anume farmec, ca o grădină naturală doldora de plante exotice cărora li s-ar fi lăsat libertatea de a crește neîngrădite de pari. Când începea să apară praful, Fio aduna totul, îndesa cărțile în bibliotecă, spăla și pune la loc ceștile și hainele, îndrepta canapeaua, dădea cu mătura și cu cârpa, pentru a reîncepe de la zero geologia lumii ei și a-i șterge entropia. Dar dezordinea era perseverentă, revenea ca o maree pentru a abandona noi pești și

scoici, bucăți de epave și de meduze. Nu ea vopsise pereții în bej căcăniu, nici nu cumpăraseră oribila mobilă albastră a bucătăriei

echipate cu de toate. Nu alesese nimic aici, i se părea mai degrabă că apartamentul o adoptase dintr-un magazin, de la raionul de „locatari”. Obişnuise locul cu prezența ei. Puțin câte puțin sufletul acoperise camerele, albastrul mobilei de bucătărie, iar acum apartamentul era de culoarea lui Fio.

După ce schimbă apa din strachina lui Pelam, se așează cu picioarele încrucișate pe canapea și își bău ceaiul cu înghițituri mici, făcând un zgomot de parcă ar fi supt. Era unul dintre amestecurile ei preferate, un Earl Grey amestecat cu citrice și cu flori albastre, potrivit sfatului dat de cele două dudui de la Compania Engleză a Ceaiurilor, îl bea fără zahăr, aroma lui atât de bogată de flori și de China îi ajungea pentru a-i înveseli cerul gurii și gândurile. Nu mai avea cursuri până în 3 ianuarie și, ca de obicei, găsisese ceva mai bun de făcut decât să repete lecții. Acest sfârșit de după-amiază, acest ceva, nu era mai nimic, dar era foarte destul. Poate că într-un minut sau două, va deschide o carte, un roman de preferință, genul acela de roman în care locuiesc ființe vii, reanimate din comă de medicina ochilor unei cititoare, unde nu există aer condiționat și unde întinericul posedă acel parfum minunat de hârtie tipărită, în care soarele nu mai stă pe cer, ci în cinci litere, s, o, a, r, e. Soare.

Un gând teribil își puse cele opt labe catifelate peste liniștea ei: duminica nu o iubea în nici douăsprezece ore. Un frison îi urcă de-a lungul șirei spinării. Se gândi că într-o zi va trebui judecată ziua aceea criminală și băgată la închisoare, sau cam așa ceva. Pe ea, duminica nu o iubea niciodată. Din fericire, era mai puțin prezentă de câțiva ani, și nu-i mai lua decât o zi din săptămână. Toată tinerețea ei fusese o duminică, o lungă zi în care magazinele îi erau închise, în care era singură acasă, fără a avea nimic de făcut, când, chiar dacă afară e frumos, cerul albastru are gustul a ceva gri.

Apăsă pe telecomandă și vocea lui Neil Han-non ieși din vechea combină muzicală stricată, pusă de-a curmezișul camerei. A posteriori, constată că frigiderul îi era aproape gol, nu își dăduse seama deschizându-l; burta care îi ghiorțăia îi transmitea acum imaginea unor etajere pustii. Trebuia să meargă la cumpărături. Magazinul era la câteva zeci de metri de unde locuia, pe strada Belleville, nu o va costa decât cinci minute, dar știa că va petrece mai mult timp așezată pe canapeaua ei, gândindu-se la cumpărături, decât realizând însăși acțiunea de a cumpăra. Cu o încăpățănare dezinvoltă care nu era lipsită de mici suferințe și de nițică angoasă, se antrena la realitate ca la un sport competițional. Chiar dacă îi lipseau abdominalii sociali, în cea mai mare parte a timpului îi reușeau exercițiile necesare unei existențe pașnice. Ostenită și amuzată, se așeza în starting-block-uri pentru a merge după pâine, pentru a se alătura colegilor la universitate... Trăgea un foc de revolver în cap și gata. Se ducea poate să o vadă pe Zora, în trecere. Ar sporovăi amândouă, ar trage cu un Be-retta mic în peretele bucătăriei vecinei; ar ochi bine pentru că n-ar ținti nimic, dar ar face găuri în peretele care semăna tot mai mult cu o lună rectangulară și plată. Poate. Sau ar rămâne așezată, cu picioarele încrucișate, pe canapeaua ei roșu închis, să viseze la un viitor prea timid

11

pentru a se realiza, ar continua să facă să-i transpire speranțele modeste și le-ar antrena pentru asalturile finale asupra realității. Dar, deocamdată, inimii ei îi rămăseseră prea multe lucruri de masacrat în liniște și nu era sigură că a terminat nici măcar cu ea însăși. Ceaiul veni la momentul oportun, moment ce nu poate fi chiar oricând, pentru a o îneca în delicii. Luă un bloc de desen de pe podeaua cu dale albe, crăpate și începu să scrie lucruri importante, care o făceau să tremure.

Lovituri repezi se auziră în ușa de la intrare. Fio se miră, pentru a intra în imobil trebuia să sune la interfon sau să cunoști codul de acces. Și numai Zora și ea îl știau. Dar își aminti că vecina ei forțase poarta cu un ciomag săptămâna trecută, fiindcă îl uitase. Fio nu avu timp să se ridice de pe canapea, că musafirul și intră, amabil, fără să o mai deranjeze pentru asta. Împinse politetea până acolo încât nici nu se scuză.

— Sunteți Fio Regale? Sunteți Fio Regale.

A fi chemat pe nume de un necunoscut îți dă întotdeauna senzația că nu îți mai aparții. Fio își strânse ceașca în palme, i se întinseră toți mușchii; bărbatul înainta și mai mult. Fio aruncă o privire către colțul stâng al canapelei și aprecie că, la nevoie, ar avea timp să ia de sub pernă revolverul pe care i-l oferise Zora. Tânărul era calm, sigur de dreptul lui de a o deranja și de a-i intra în casă fără să-i fi dat voie. Nu că ar fi fost lipsit de maniere sau agresiv, pur și simplu fusese crescut într-o lume în care toate ușile îi fuseseră deschise și dăduseră întotdeauna către camere pline de oameni care îl iubeau și îl primeau cu bunăvoință. Prietenii spuneau despre el că era cel mai adorabil dintre bărbații din categoria sub șaptezeci și cinci de kilograme și, din păcate, acesta era adevărul.

— Sunteți de la poliție?

— De la poliție? Nu...

— Nu ați bătut la ușă, spuse Fio încruntând sprâncenele și ridicând o șuviță roșcată de pe fruntea-i albă.

— Credeți-mă, acesta e un detaliu cu care Istoria nu va avea ce să facă.

Adăugă, ca și cum s-ar fi adresat unei mulțimi îmblânzite, că „Istoria nu își amintește dacă ai bătut la ușă, dacă ți-ai șters picioarele de prag, își amintește numai că ai intrat”. Era mulțumit de tirada sa; o repetase în mașină pe tot drumul încoace. Era deja gravată în jurnalul intim pe care îl păstra într-un buzunar în dreptul inimii. Se îngrijea mult de jurnal, pentru că avea să fie publicat, cândva: un editor convins de viitorul strălucit al tânărului

și, dacă nu de posteritatea lui, atunci măcar de posteritatea anumitor ființe pe care le întâlnea, îi plătise un avans important asupra cărții.

Fio fu surprinsă de finețea uluitoare a trăsăturilor lui și de frumusețea neobișnuită a feței. Pașaportul acesta pentru privirea celorlalți îi dădea sentimentul de a fi acasă pretutindeni. În secolul al IX-lea, Li Yi-Chan susținea că fiii trebuiau să stăpânească la perfecție cele șase arte: muzica, riturile, trasul cu arcul, scrierea, calculul și arta de a conduce un car. Charles Folquet poseda ținuta și ridicarea bărbiei care indicau că le stăpâneau pe toate șase. Abia împlinise treizeci de ani, dar se purta de parcă ar fi avut secole de fericire și de glorie în spate.

13

— Sunt mândru de a vă întâlni, domnișoară. Extraordinar de impresionat și de onorat.

Se înclină, nu cu tot corpul, ci cu vocea. Fio n-ar fi putut să jure, dar simțise ceva ca o adiere urâtă de sinceritate, în această promisiune de supunere. Încercă să îi sărute mâna. Fio transformă această tentativă stranie într-o strângere de mână ușoară.

— Trebuie să veniți cu mine. Vă rog! (Se controla.) Scuzați-mă! Vreți să mă îndatorați urmân-du-mă?

— Aveți un mandat?

— Vin din partea lui Ambrose Abercombrie, spuse tânărul, jignit de a fi fost confundat cu un agent de poliție. Nu simțise tonul ironic al feței, îi întinse o scrisoare pecetluită.

Hârtia grea și păstoasă era de lux. Fio desprinsese ceara roșie și despătură foaia. Era virgină, nimic nu fusese scris pe suprafața ei cremoasă. Dădu din cap și îi surâse tânărului pentru a-i da de înțeles că pricepuse. Nu era așa, dar era atât de sigur de el că nu voia să îi strice certitudinea de mesager regal. Împătură foaia și o puse pe măsuta joasă.

— Iar dumneavoastră sunteți...?

Întrebarea inocentă a lui Fio făcu să înflorească un vulcan de lavă în chiar mijlocul organului vital al tânărului — orgoliul său; cu toate acestea, surâsul lui îmbietor nu se șterse. Strânse din dinți. Regularitatea trăsăturilor feței era pe cale de a se sparge, și pentru a preveni formarea vreunui rid, decise că avea de-a face cu o sihastră. Asta era explicația. Desigur, Fio Regale nu îl cunoștea, dar nu cunoștea fără îndoială pe nimeni. Era de-ajuns să îi vezi apartamentul: ce dezor-

14

dine! Dintr-o ochire, scana biblioteca feței și constată că nu conținea aproape nimic altceva decât romane; discurile și casetele video ocupau fiecare un raft separat. Pentru a-și ascunde jena, se apropie de fereastra salonului și privi afară.

— Sunt Charles Folquet, spuse el pe un ton lipsit de importanță, cu acea falsă nonșalanță care îl făcea să treacă drept o persoană destinsă și deloc încordată în orice împrejurare.

Cum nici o lumină nu păru să se aprindă pe chipul lui Fio, decise că sentimentul respectiv trebuia să izbucnească din altă parte a trupului ei. Fără a o forța cu adevărat, îi puse paltonul încă umed pe umeri; cu dulceață coercitivă, o conduse afară din apartament. Gesturile lui sigure și atente îi permiteau să acționeze fără delicatețe, dar și fără a provoca vreo reacție din partea victimelor sale. Avea o asemenea grație, încât dacă i-ar fi ars o palmă, beneficiarul uita de durerea agresiunii pentru a nu resimți decât frumusețea fluidă a gestului.

Fio n-ar fi știut să spună nici cine, nici de ce, dar își dădea seama cu groază că cineva o tămâiase. Tânărul reacționase descoperind-o ca și cum s-ar fi aflat dinaintea unui trandafir minunat și rar. Ceea ce o miră pe Fio, pentru că ea avea petale puține.

— Trebuie să plecăm de îndată. Există o ieșire de serviciu?

— Suntem în pericol?

— Nu, nu... Nu vă neliniștiți! E numai o problemă de discreție.

Charles Folquet părea pe punctul de a se înnămoli în explicații inutile. Fio nu era neliniștită, băiatul era drăguț, iar situația în care se afla —

15

atât de greu de înțeles, încât curiozitatea fu mai puternică decât obișnuitul ei caracter neîncrezător. Tânărul o urmă pe Fio pe scări și se repezi să îi deschidă ușa, nu înainte de a fi aruncat o privire afară. Soarele o orbi pe Fio. Nu mai ploua. Un Bentley negru era parcat în fața imobilului; caroseria mată absorbea lumina soarelui; geometriile opace le deformară imaginea. Șoferul, tuns soldățește, în costum de culoare închisă și impermeabil de piele neagră, îi salută și le deschise portiera din spate. Charles Folquet privi în jurul lui ca și cum s-ar fi temut de o amenințare. Galant, îi ținu portiera lui Fio și se așeză alături de ea. Demarară, părăsiră strada Baxt și coborâră pe strada Belleville. Fio se întoarse și văzu un bărbat fugind după mașină cu un aparat fotografic. Dacă era o răpire, s-ar putea crede că beneficia de complicitatea ei. Nu îi era frică, dimpotrivă: duminica dispărea, înlocuită de ceva misterios, își mușcă buza inferioară când își dădu seama că uitase să toarne niște crochete de furnici în strachina lui Pelam.

singură în clasă. Ceilalți copii se jucau afară. Ea ceruse voie să rămână înăuntrul pentru că nu ploua și își uitase impermeabilul. Învățătorul nu ascultase ce-i spunea, dar răspunsese da, pentru că Fio era un copil căruia îi răspundea cu da; nu dădea iama printre scăunele, tablă și celelalte obiecte din clasă. Învățase foarte repede să nu facă nimic pentru a dovedi că există, așa încât puține persoane își dădeau seama cu adevărat că exista.

Există o perioadă din viață când devine mai ușor să faci o listă cu lucrurile care nu îți plac decât cu cele care îți plac. Fio era precoce în opțiunile sale: la șase ani, își cunoștea exact nomenclatura inimii. Literale scrise de ea arătau ca un cutremur de pământ.

Îi plăceau: părinții și zăpada.

Nu-i plăceau: tot ce nu era părinții ei sau zăpada. Nu înțelegea din ce cauză ceea ce ar fi putut fi plăcut nu se preschimba în părinții ei sau în zăpadă. Aveau — totuși — posibilitatea de a o face.

Văzuse într-o carte de științe naturale și la magazinul de pâine că ființele umane îmbătrânesc tare multă vreme. Bătrânul domn cu cornurile

17

tremurătoare îi spusese că nu își mai amintea de viața lui pentru că avea prea multe amintiri. Însăpăimântată de ideea de a nu-și mai aminti propria viață, își scrisese o biografie a celor șase ani: „Am mângâiat o pisică și a nins/ Micuța Fio era sigură că lumea ar putea să tragă învățături din această viață atât de bogată și atât de frumoasă. Dar la puțin timp după ce consemnase asemenea aventuri în caietu-i verde cu dungi mov, cerul își schimbase culoarea.

Părinții ei se întâlniseră la capătul unei țevi de revolver. Era un loc romantic pentru o dragoste fulgerătoare. Mama ei încă nu se numea astfel, o chema Adele. Adele, care credea în Dumnezeu, nu credea în destinul ei de funcționară într-un birou. Pe ea, școala o părăsise la șaisprezece ani; a fost orientată către o meserie care avea să o iubească cu pasiune. Și-a ocupat locul timp de trei ani, dar mai apoi i-au ajuns nopțile de dragoste cu ștampilele, prietenii cu câte-o bere și hainele cusute așa încât să îi dezvăluie sărăcia. Patronul nu era foarte rău, era cum te-asteptai de la el să fie, nu prea drăguț; se adresa angajaților săi de parcă i-ar fi fost angajați. Mama lui Fio îl învăța că se înșela. A priceput lecția, pentru că a murit, cu un stilou cu patru culori înfipt în creier. Adele, constatând că avea harul profesoratului, continuă să îi învețe pe bogați că săracii există și, cu o mare grijă pentru educație, ușura mai multe bănci de grăsimea lor auriferă în ședințe de liposucție de bancnote. Poliția îi reproșa că nu avea diplomă de profesor pentru a-și exersa noua meserie; ea îi răspunse pedepsind-o pentru atare lipsă de educație. Așa s-a întâmplat

că tatăl lui Fio, care nu se numea pe atunci decât Henri, o întâlni pe Adele.

Era o dimineată de luni, Adele ținea un curs într-o bancă. Funcționari și clienți, elevi sângu-incioși, erau foarte atenți la ce le spunea. Dacă aveau mâinile ridicate, era pentru că Adele considera că asta favoriza aflulxul sângelui spre creier și permitea o mai bună reflecție. Era vorba despre un curs asupra împărțirii bogățiilor, amestecat cu niște keynesianism, nu prea teoretic, accesibil tuturor. Adele reușise să captiveze auditoriul, autoritatea ei de dascăl era incontestabilă. Nu se folosea de cretă (păta), ci de un revolver a cărui formă îl făcea mai ușor de ținut în mână. În general, cursul nu dura prea mult, soneria pauzei se pornea și atunci izbucnea un adevărat circ. În ziua aceea, tânărul Henri trecea prin cartier. Era polițist de câteva săptămâni, înainte fusese dulgher, și adora ceaiul. Alesese această profesie pentru că crezuse că ea consta în a asigura domnia dreptății. Fusese destul de surprins să vadă că nu i se cerea decât să aplice legea și directivele ministerului. Cu toate acestea, ținea să fie cel mai bun polițist cu puțință și în fiecare dimineată își dădea pantofii cu ceară și fluiera melodii vesele de la radio pentru a găsi ritmul fericirii. Când o văzu pe Adele cu revolverul îndreptat asupra unor persoane inocente, știu imediat ce avea de făcut: își îndreptă revolverul spre fața inocentă a Adelei. Adele se întoarse spre el și îl omagie în același fel.

Nu existau decât două soluții pentru a ieși din această situație. Una ar fi fost să apese pe trăgaci. Aleseră pericolul și se îndrăgostiră unul de altul.

19

Părinții lui Fio erau magnifici. Mama avea părul scurt, o cicatrice mică deasupra ochiului drept și niște mâini mirosind a portocală. Tatăl avea părul roșcat și o voce care îi spunea povești.

Fio își petrecuse prima parte a copilăriei cu părinții, era o vreme fermecată, cu steluțe strălucitoare din acelea care se pun în vârful bradului de Crăciun, doar că acum erau steluțe peste tot. Erau mereu mai mult sau mai puțin urmăriți de poliție, și câteodată mergeau la cinema, își schimbau identitatea, se jucau de-a v-ați-as-cunselea, mergeau la picnicuri pentru că Fio adora toate astea.

În mintea tânărului Fio, această viață apărea ca o aventură asemănătoare cu aceea din cărți: totul era numerotat, legat, cu un sfârșit fericit în ciuda monștrilor de tot felul. Cartea vieții lui Fio nu supraviețui arstării părinților și, începând din clipa aceea, nimic nu a mai fost niciodată ca la carte.

Directoarea școlii era o femeie rea, dar a chemat poliția din umanism. De la începerea anului școlar, i se păruse suspectă fetița aceasta cu păr roșu și stătuse la pândă după cel mai mic indiciu care să îi confirme prejudecata. Observând cum își desena copila părinții, se gândi la portretele robot din ziare. Se duse la comisariatul de poliție cu desenele în carioacă. Comisarului i se pără că Fio avea un talent nemaipomenit la desen așa că decise să îi aresteze părinții. Când polițistii se aruncară asupra Adelei și a lui Henri, directoarea se gândi că avusese dreptate bănuind că îndărățul căpșorului roșcat se ascundea o crimă. Putem recunoaște Răul în roadele sale, credea

20

doamna, roade pe care nimeni nu le-ar fi vrut pe piață.

închisorile semănau cu școlile părinților lui Fio: există închisori pentru fete și altele pentru băieți; nu există închisori pentru îndrăgostiți. Tatăl fu închis la Annecy, iar mama la Fleury-Me-rogis. Judecătorul îi condamnă pe Adele și pe Henri la dezmembrare: amputați unul de celălalt și estropiați amândoi fără fiica lor, nu mai aveau cum să o ducă mult. După ce polițiștii îi duseră pe părinți în culisele tribunalului, judecătorul îi ceru lui Fio să îl urmeze. În ciuda lacrimilor, se ridică fără să tremure. Biroul magistratului era imens, fetița se ținea de bretelele salopetei ca să nu tremure. Judecătorul își aplecă spre ea fața de înger calm, impunător, maiestuos. Ii spuse cu vocea-i cea mai dulce și mai amabilă: „Nu îți vei mai vedea niciodată părinții. Niciodată.” Ii întinse o bomboană. Fio refuză fără să scoată nici un cuvânt, dar cu o privire care dorea să facă să îi cadă judecătorului în cap partea cea mai tăioasă a întregului univers.

Începură, pentru Fio și bunica ei, neîncetate călătorii între cele două închisori pentru a căuta să păstreze legăturile figurii geometrice care fusese familia lor. După vizitele la vorbitorul tatei, Fio se grăbea să ajungă la mama ei, la sute de kilometri distanță, având grijă să nu respire prea mult, nici să nu se spele, nici să nu vorbească, nici să nu deschidă ochii, pentru ca mama să mai poată simți prezența bărbatului ei în ochii fetiței și să-i adulmece mirosul pe mâinile ei.

A douăzeci și treia zi din luna iunie din anul de grație 1986 a rămas ziua căsătoriei; nu s-a

21

vmm

întâmpilat mare lucru în lume, în ziua aceea, în pofida a tot ceea ce scriseră ziarele. Tipihammann era un preot de închisoare, vorbea nenorociților, le povestea legende despre un mag care ajunsese să înmulțească pâinile și să vindece orbii. Ii amuza descriindu-le o lume de după moarte unde toate lucrurile erau frumoase și decorate cu hârtie creponată de diferite culori. Da, prizonierii găseau că asta îi amuză și mulți erau cei care, ca să nu-l supere pe preot, credeau în poveștile lui. Țipi, în ce-1 privea, admitea poveștile din politețe față de cei cărora le spunea. Știa că nu avea darul conversației, nici prea multă imaginație, dar simțea că era important să stea alături de dezmoșteniții soartei; și, mai ales, îi iubea, pentru că de-ndată ce vorbea cu o persoană, se îndrăgostea cu disperare de ea.

Țipi îi povesti nevestii istoria părinților lui Fio; Marinette era o călugăriță energică ce purta cornet pentru a semăna și mai bine cu Fantomette și care se alesese dintr-un accident de circulație cu un infailibil simț de orientare. Ea decise să căsătorească perechea, pentru că administrația prevedea apropiere pentru prizonierii înlănțuiți de legăturile sfinte ale căsătoriei. Iubirea avea să provoace o tectonică ce va muta Annecy-ul la Fleury-Merogis. Dar directoarea închisorii din Fleury avea inima zdrobită de o poveste de dragoste cu un fizician suedez, era tristă și aspră și refuză să aprobe căsătoria. Țipi decise să treacă peste formalități, de altfel, îi spuse el lui Fio, în tinerețea lui Dumnezeu nici nu existau formulare.

În 23 iunie 1986, la ora 13.32, în închisoarea din Annecy, preotul Țipi îl întrebă pe tatăl lui Fio dacă voia să o ia în căsătorie pe mama lui Fio.

Tatăl lui Fio răspunse că da. După gratii, era îmbrăcat cu un costum elegant la fel cu cele care se văd în filmele despre căsătorii care se petrec în Anglia. Avea o pălărie de fetru destul de înaltă și gri, înconjurată de o panglică neagră, iar în mână un trandafir pe care el însuși îl cultivase, timp de șase luni, în celulă.

Apoi, Țipi și Fio se năpustiră în mașina aflată în parcare la închisoare. Bunica lui Fio și Marinette rămaseră alături de tatăl lui Fio. În mai puțin de cinci ore, Țipi și Fio ajunseră în fața porților închisorii din Fleury-Merogis, cu zece minute înaintea închiderii.

În 23 iunie 1986, la ora 17.50, în închisoarea din Fleury-Merogis, preotul Țipi o întrebă pe mama lui Fio dacă voia să îl ia de bărbat pe tatăl lui Fio. Mama lui Fio răspunse că da. Era îmbrăcată cu o rochie albă cu flori cusute pe deasupra, în dungi — din cauza gratiilor.

Înaintea lui Fio și în receptorul telefonului, Țipi îi declară pe tatăl și pe mama lui Fio uniți prin legăturile sacre ale căsătoriei. Își trecu mâna printre gratii și puse verigheta pe degetul mamei lui Fio. Dincolo, la Annecy, Marinette puse verigheta pe degetul tatălui lui Fio. Atunci, acesta luă receptorul și auzi pentru prima dată vocea soției sale. Proaspeții însurăței își spuseră vorbe de dragoste până ce se terminară fisele de pus în aparat. Mama lui Fio a murit câteva săptămâni mai târziu din cauza bolii lui Addison. A doua zi, tatăl lui Fio primi trei gloanțe în spate din partea unor vechi colegi căutând să îi rezilieze chiria celulei, în testamentul lor, părinții lui Fio ceruseră

23

să fie incinerati, iar cenușa lor să fie aruncată în oricare dintre oceane, mai puțin în cel Indian, din cauza rechinelor. Țipi și Marinette le duseră pe Fio și pe bunica ei la marginea unei faleze și pudră valurile cu minusculele bucățele de carbon care susținuseră altădată arhitectura trupurilor însurățeilor. Scena a fost foarte frumoasă și foarte emoționantă, până în momentul în care polițiștii se iviră dintr-un tufiș și îi amendară, pentru că, potrivit unei legi votate de Parlament cu cincizeci de ani înainte, era ilegal să se arunce cenușă în ocean, spre a nu polua mările negre.

Când se gândea la asta, Fio își dădea seama cât de repede se petrecuse totul, toate evenimentele acelea, procesul, închisoarea. Și-ar fi dorit atât de mult amintiri la fel de lungi cât evenimentele ale căror depozitare erau.

Nenorocirea pierderii părinților nu trecuse niciodată.

Bunica o luase la ea. Într-o epocă în care nu existau țări, iar limbile abia dacă se silabiseau, cu mult-mult timp înainte, familia lui Fio fusese foarte numeroasă și fericită. Dar într-o tristă zi — și timp de mai multe generații — o boală istorică îi secerase strămoșii. Printr-o genetică misterioasă, familia ei nu era compusă decât din morți. Anumite familii își transmit sarcini, un nume și o particulă, un castel și domeniul acestuia; moștenirea familiei lui Fio era agonia, castelele și domeniul ei — un masacru. Strămoșii ei nu erau Duci, Miniștri sau Medici, strămoșii ei erau Morți și Asasinați. Numai bunica Mame supraviețuise până la vârsta la care Fio putea înțelege ce înseamnă a supraviețui. Mame nu murise într-un lagăr printre victimele unui

Samudaripen, nu fusese ucisă de niște Einsatz-gruppen, nu avusese trupul făcut bucăți de pietrele aruncate de

tineri soldați care aveau totuși puști, nu murise de foame acolo unde hrana era rezervată pentru cei sătui. Reușise să nu fie o victimă în aceste țări civilizate unde fusese civilizată până și barbaria.

Mame continua să fie vie, ceea ce îi dădea o anume excentricitate.

Pentru că Fio era tânără, Mame era bătrână, pe-atât de bătrână pe cât era Fio de tânără. Trăiau la vârful stelei pe care Nantes trebuia să o formeze cu alte lucruri: găseau că nu există alte locuri unde să trăiești decât pe vârful stelilor. Casa lui Mame avea patru roți, pentru a călători, dar nici motor, nici volan, ca să rămână totuși pe loc. Ușa de aluminiu avea o clanță botezată de Mame napoleoniană, convinsă fiind că o așa de frumoasă imitație a frumuseții, de ținut în palma mâinii, nu putea fi inventată decât sub domnia unui împărat de fier poleit cu aur din cel mai fin. Rulota lui Mame se odihnea la capătul unui teren abandonat de primărie și de promotori; subsolul găurit de lungi și incalculabile galerii făcea imposibilă construcția clădirilor. Din când în când, în această parte a regiunii nanteze, atât de puțin seismică, cutremure de pământ zguduiau rulota lui Mame și pământul, iepuri țâșneau din vizuinile lor și către suprafață urcau crevase, ca niște buze mari, avide de respirație. Noroiul amestecat cu pietriși și cu iarbă se prăbușea pe alocuri; solul nu mai era decât o piele roasă, având dedesubt încrângătura de galerii și de catacombe care, într-o bună zi, aveau să înghită lumea adăpostită pe acoperișul lor.

25

Mame și Fio se obișnuiseră cu aceste vicisitudini, fericite că Prea-Josul le dă mărturia că erau într-adevăr acolo, și că prezența lor influența planeta și temelile sale. Rulota era o corabie pierdută în largul pământului. Furtunile geologice ofereau bucuria repausului de după, când se descopereau amândouă vii, și își dădeau seama că le ieșea aer din gură și le cădeau picături de sânge în inimi. Rulota era imensă — într-o zi, Fio calculase că acoperea 20 m² — și, pe pereți, etajerele țineau kilometri de pagini și hectare de peisaje pictate puse în ramă.

Fio și Mame erau complice, iubeau aceleași lucruri: plimbările prin peisaje în care se închipuiau ca personaje ale unui tablou, zăpada, pisicile, păsările, cărțile și ceaiul cât era ziua de lungă. În ziua în care Fio împlini opt ani, iar bunica ei cu câțiva ani mai mult, fiecare pierdu câte un dinte. Asta le făcu să râdă, aveau același surâs găurit la mijloc. Fiecare se văzu în cealaltă. Fio știa că pentru ea avea să vină șoricelul (așa era legea), dar era tristă că bunica nu primea nici un cadou. Tiptil, se trezi noaptea și puse un cadou mic sub perna lui Mame.

Până la vârsta de nouă ani, Fio crezuse că locuiește într-un palat, apoi experiența lumii și a colegilor săi o învăță că palatul ei se silabisea C, O, C, I, O, A, B, A, și, mai presus de ea, îi fu rușine de această împărăție a cărei lumină nu reușea să ridice pleoapele oamenilor cumsecade. Descoperi că propriile haine, pe care ea și Mame le alegeau cu mare grijă și amuzament în dezordinea depozitelor Crucii Roșii și ale asociațiilor caritabile, erau însemnate cu pecetea rușinii, la fel cu ale ciurmaților. Cu toate acestea, îi plă-

26

cuseră hainele purtate deja de copii pe care nu îi cunoștea, înduioșată de genealogia pantalonilor și a puloverelor care călătoriseră pe alte corpuri, învăță ocoliturile pentru întoarcerea de la școală, ca nimeni să nu descopere urătenia casei ei, cea atât de frumoasă; învăță să fure haine din supermarketuri, pentru a le înlocui pe cele uzate, îndură umilința de a fi cum nu trebuia să fie, de a purta ceea ce trebuia purtat, de a locui unde trebuia să locuiască. Nu era normal să citească prospectele supermarketurilor, care le aterizau în cutia de scrisori, ca pe niște povești cu zâne. Plânse mult și hotărât, nu pentru că descoperise că era săracă, ci pentru că îi era rușine de propria ei rușine de a fi săracă.

Când Fio avu nouă ani, cerul își schimbă din nou culoarea. Rulota arse în timpul unei ore de matematică. Nu le-a iertat-o niciodată cifrelor. O țigară rău stinsă înflăcărase vechile numere din Krlo și Rromenqo, revista rromă pe care Mame o lăsa vraiste prin caravană. Când Fio se întoarse de la școală, pompierii dădeau la o parte tabla topită. O îndepărtară de scenă. Rămase așezată o oră întreagă, plângând, pe o banchetă veche de mașină englezească, abandonată pe terenul viran, înainte ca adulților să le pese de ea. Scăpând cuvinte printre lacrimi, le spuse că, în acele deșeurile de celuloză și de oțel încărcate în benă, era și bunica ei. Pompierii nu găsiră nimic din Mame. Camionul duse resturile rulotei amestecate cu cele ale lui Mame, invizibile, la o uzină de reciclare, pentru a produce alte lucruri care nu vor fi Mame. Nu a fost nici o înmormântare, nici o ceremonie, nu s-au tras treizeci și șase de lovituri de tun către cerul azuriu și nici un drapel

27

nu a fost coborât în berna. Pe o bucată de hârtie, Fio scrisese „Mame”, cu litere frumos desenate, o arse și puse cenușa într-o cutiuță venețiană ce fusese a bunicului pe care nu-l cunoscuse niciodată. Fredona Gelem, gelem,

immul țigănesc pe care Mame îl cânta când voia să își facă curaj, și așeză cutiuța în buzunar pentru totdeauna. A existat o familie adoptivă, dar era prea puțin familie și cătuși de puțin aptă să adopte. Apoi a venit vremea orfelinatului. Fio avea încredere în timpul care să o scoată din copilărie, pentru că anii sunt ca niște minute, doar că durează mai puțin. Și apoi, nu avusese niciodată nimic împotriva bucuriei, va reuși ea să o îmblânzească în cele din urmă!

Își petrecu toată tinerețea într-un orașel mic, de turtă dulce, dar era o turtă dulce specială, care te făcea să tușești și îți irita ochii. Își petrecu tinerețea într-un orașel de turtă dulce cu azbest. Era o epocă în care frunzele cădeau din arțari, un anotimp care durase zece ani. La școală, învăță să citească, fără să tremure, cuvinte care sperie; învățase să scrie, fără să plângă, cuvinte care locuiau în case pustii. Profesorii o obligară să numere până la cifre care nu îi vor fi niciodată de folos. La orele de desen, i se porunci să nu depășească liniile când colora. Era dificil, cariocile aveau vârful boante, albastrul, roșul, verdele curgeau din flori și din iepuri, din ceruri și din case. Mai târziu avea să își dea seama că și culorile care erau în ea dădeau peste margini.

Unele dintre colegile ei de orfelinat renunțaseră la școală din cauza unei sarcini precoce, urmare a unor ejaculări de același fel, a unor ieșiri

cu gașca și a altor aventuri periculoase. Fio nu era destul de drăguță ca să-i intereseze pe băieți, așa că nu cunoscuse decât drumul spre școală. Nu credea îndeajuns în nenorocirea care o înconjura pentru a se pierde în brațele-i constrictoare.

Au existat cursuri, profesori, colegi, și în mir-tea lui Fio toate astea alcătuiau o masă compactă, o plastilină uscată. La tablă, fu învățată cât fac șapte ori șase, că Reykjavik este capitala Mandei, că apa este H₂O; în curte, în pauze, învăță că unul e împotriva tuturor, că moartea este capitala vieții și că sudoarea este formula chimică a spaimii.

Fusese îndeajuns de inteligentă pentru a nu fi un elev prea bun, anii de școală îi trecură ca o gripă lungă. Ieși vie: din punctul ei de vedere, studiile îi reușiseră. În ziua rezultatelor la bac, se uită în urmă și văzu mulțimea dispăruților: cei căzuți pe drum, cei care fuseseră reorientați către alte linii ale frontului, dezertorii și împușcații, în aer plutea un miros puternic de câmp de luptă. Când își primi diploma, avu sentimentul că i se înmâna crucea de război. Căută zadarnic un monument al eroilor Educației naționale dar nu găsi așa ceva.

În săptămâna următoare, se duse la piscină, pentru că simțea nevoia să se cufunde în ceva dulce și albastru. Apa era călâie, cădeau trupuri în ea, dar și asta o sperie pe Fio, erau trupuri vii, unele vorbeau, cele mai multe își agitău membrele în toate direcțiile pentru a se deplasa. Fio le observă o vreme, apoi se lăsă la fund. Un instructor o salvă de la înec cu spiritul lui de observație. Fu apoi atât de arogant și de mândru de sine, că lui Fio îi păru rău că nu e un pic mai moartă pentru a-l obliga la nițică umilință. Nu

29

se mai duse niciodată la piscină: nu-i plăceau locurile unde ești obligat să te agiți în toate sensurile ca să nu te scufunzi.

Lui Fio nu i se părea că se schimbă. Desigur, obiectele se micșoraseră. Tejgheaua brutărilor scăzuse de-a lungul anilor până la a-i ajunge sub talie, de unde înainte îi ajungea până la ochi. Multe lucruri se micșoraseră: mașinile, câinii, băncile din grădinile publice; și adulții. Acum ajunseseră mici ca niște copii.

Șuvițele-i roșcate fugeau mereu în vânt și îi mângâiau fruntea. Lumea era așadar aceeași. Pentru a-și continua studiile, plecă din periferia Nantes-ului la Paris. Își zisesese că, apropiindu-se astfel de Polul Nord, lacrimile îi vor pleca mai repede din ochi, datorită forței magnetice de atracție a pământului.

Își promisese că își va consacra toată energia pentru a duce o viață simplă; nu cerea nimic mai mult: o muncă după care i-ar fi rămas și timp liber, o casă drăguță pe un deal, trei copii, o pisică, un picior rupt și unul sau două divorțuri și câțiva prieteni care să nu semene cu nimeni. Numai cei care au avut întotdeauna totul visează o viață aventuroasă și excepțională, în care totul e scris cu majuscule.

Într-o miercuri de primăvară, în parcul de la Buttes-Chaumont, Ambrose Abercombrie îi adresă cuvântul. Nu-și dădu seama atunci, dar acele câteva vorbe, schimbate între ei, puseră capăt oricărei speranțe de viață liniștită.

T!

Jtuo își învărtise de mai multe ori o șuviță roșcată în jurul arătătorului, ezitând de tot atâtea ori să întrebe de ce era dusă pe drumurile acelea de țară. De mai multe ori... nu pusese întrebarea. Charles Folquet scria febril într-un caiet mare pe care îl scosese din haină și din când în când dădea nervos din cap spre Fio.

Părăsiseră Parisul prin Porte d'Orleans. Nume de orașe apăreau pe panourile semnalizatoare, dar lui Fio nu îi spuneau nimic: era genul de nume pe care le uiți înainte chiar de a le fi citit. Găsi că era nedrept și căută să le rețină, fără succes, își lipi capul de parbriz și se gândi la Pelam, apoi, când gândul acesta se termină, luă și goli un altul. Gândurile erau ca niște sticle de alcool cu care încerca să se îmbete. Dar suferea de prea mult timp de această dependență, așa că rămânea cu disperarea trează. Pentru a înșela atmosfera, se cutremură fără să îi fie frig. Cu un gest aproape imperceptibil, șoferul dădu încălzirea mai tare. Fio îi privi ochii fiței și lipsiți de emoție în oglinda retrovizoare și conchise că trebuia să facă parte din confreria celor care detestă să facă dovada atenției pentru alții. Îi fu simpatic și hotărî să nu creadă în răceala lui. Numără

31

~~~~~M

copacii, dar erau prea numeroși și atunci numără pădurile. Se închipui ca o prințesă dusă la un Făt-Frumos, într-un castel. Ideea o amuza, dar nu-i plăcea: nu voia un Făt-Frumos pentru că e visul fetelor care sfârșesc prin a se căsători cu niște regrete mirosind a prostie și a alte femei. Nu avea încredere în vrăji și în toate farmecele ființelor umane, în coamele lor retorice și în roțile lor umoristice. Decise să renunțe la acest succes matrimonial și abdică după o domnie de treizeci de secunde.

O frunză de ulm se lipi de parbriz chiar înaintea ochilor lui Fio. Nu avea nici o idee cu ce ar putea să semene o frunză de ulm, dar cum nu arăta nici ca o frunză de stejar, nici ca o frunză de arțar, singurele pe care le-ar fi putut identifica, hotărî că era o frunză de ulm. I se potrivea, frunzei, să fie de ulm, maro, galbenă și roșie; ca o frunză de toamnă căzută cu nouă luni înainte. Dădu din aripă ca un fluture, apoi, la o curbă, zbură ca o dorință împlinită. Fio închise ochii și își frecă părul de geam. Nu adormi, își adormi acea parte a minții care se mișca tot timpul, se prăbuși în interiorul ei înseși. Mângâie pielea banchetei. Degetele ei o închipuiau roșie. Dar ochii îi spusese că era neagră. Simțurile i se amuzau adesea nu să se contrazică, ci să îi ofere diferite fețe ale lucrurilor. În clipa aceasta, ochii îi spuneau că soarele era portocaliu, nasul ei îl simțea verde acidulat, urechile ei auzeau un astru leopard. Îi era de ajuns lui Fio să se concentreze pentru a se plimba prin toate aceste interpretări ale lumii exterioare. În pădure, un cerb boncălu. Fu ceea ce îi spusese urechile. Ochii îi arătară că,

de fapt, cerbul cânta; degetele puse pe parbriz — că gusta aerul proaspăt al acestei ierni prea moi. Fio se gândi că erau, probabil, în valea Che-vreusei. Mașina mergea de o oră, era plauzibil. Case puține, șosele sinuoase, întinderi de păduri și impresia unei lingori burgheze în atitudinea rarilor trecători. Mașina se opri dinaintea unui portal de bronz de un frumos verde oxidat. Șoferul apăsă pe un buton din bord, gardul se deschise. Fio se îndreptă pe scaun. Oftă, pentru că i se păru că trebuia să dovedească nițică exasperare. Charles Folquet o privi și roși de confuzie. Chiar dacă purpura obrajilor se asorta foarte bine cu cămașa-i neagră, Fio se grăbi să își regăsească aerul impasibil obișnuit: nu îi plăcea să provoace jena celorlalți, și chiar dacă nu înțelegea de ce acest tânăr, evident puțin obișnuit cu un asemenea gen de sentiment, era stânjenit, își promise să fie mai atentă cu propriile-i maniere.

Mașina trecu pe sub poartă și apucă pe un drumeag la capătul căruia se afla o clădire imensă și sumbră, acoperită de viță sălbatică. Pe peron, un bărbat în smoching aștepta, cu mâinile încrucișate la piept. Cu acuitatea unui liliac, urmări traseul mașinii.

Conacul Lignedeane fusese construit la începutul secolului al XV-lea de către descendentul lui Ines de Castro și al lui Dom Pedro. Reproducea motivele decorative ale bisericii de la Alco-bața, acoperite și distruse parțial în secolul al XIX-lea de renovarea care îl smulsese posesiei ciorilor și a pisicilor sălbatice. Puțini îi cunoșteau istoria, dar formele lui de o frumusețe extravagantă reușeau totuși să imprime în conștiința

33

vizitatorilor ideea că era ceva teribil și urieșesc dincolo de toate acestea.

Conacul aparținuse unor nobili ale căror cranii erau azi încoronate de licheni. Luptaseră pentru a păstra zidurile acestea groase. Bărbații și femeile care îl locuiseră nu vorbiseră niciodată limba vieții; mai târziu, când rădăcinile li se strecura-ră printre vertebre, stăpâniră la perfecție limba morții, ca și cum ar fi fost limba lor naturală: există oameni care nu trăiesc cu-adevărat, trebuie să moară ca să își dea seama că n-au trăit. Statui de cavaleri purtând săbii și scuturi încadrau clădirea. Diferite elemente arhitectonice aminteau trecutul războinic al locului; un blazon era sculptat deasupra intrării într-un frontispiciu maiestuos.

Mașina urca pe aleea sinuoasă din marginea grădinii care se întindea în fața conacului. Grădinarii îmbrăcați în negru tundeau tufișurile pentru a le reda forma alterată de creșterea mlădițelor, îndreptau gazonul, adunau frunzele mucegăite de astă-toamnă, ca și cum orice întreținere ar fi fost abandonată de mult timp. Culoarea aurie și roșie a aerului dădea cadrului dulceața unui interior de scrin.

Fio urmări zborul unei ciocârlii printre tufișuri. Se așeză pe unul dintre ele. Creanga se îndoi sub greutatea păsării; ca o reverență, frunzele atinseră o baltă mică ale cărei ape se ridicară în suspinul acesta, într-o minusculă maree. Ciocârlia luă fructul roșu și fermentat de la capătul crengii și, odată îmbătută, zbură în zigzag. Creanga vibra și își regăsi locul în arhitectura aerului. Soarele apăru printre aripile unei albine care își potolea setea la fântâna unei picături de rouă. Insecta se așeză pe flori care nu puteau fi altfel

34

decât frumoase, porni pe drumurile și culoarele invizibile desenate de vânt și, într-o degringoladă nerăbdătoare, intră în stup ca să își depună carbunele-ntr-o alveolă. Himenoptera heliofagă își reluă căutarea în fericirea zaharoasă a acestui sfârșit de după-amiază, fără a acorda atenție conacului situat la douăzeci de metri de ea, ale cărui petale de piatră și pistil de țigla roșie pândeau alte insecte care aveau să fie, fără să știe, însărcinate cu polenizarea conștiințelor din preajma lor.

Șoferul opri mașina dinaintea peronului și se repezi să deschidă portiera. Charles Folquet ieși, frumoșii lui pantofi italieni scârțâiră la atingerea pietrișului. Ținu ușa pentru Fio cu un exces de curtenie. Șoferul se urcă înapoi în Bentley și îl duse în parcare. Câțiva șoferi jucau cărți la o masă din grădină, chipiele lor erau aruncate pe jos.

Bărbatul de pe peron înainta spre Charles Folquet, îl îmbrățișa și îi întinse mâna lui Fio, care i-o strânse. Bărbatul

tremură, dar fără îndoială că nu era din cauza răcelii de-afară. Purta un smoching de lână fină cu un guler de satin, o bluză cu guler moale, un papion negru, mocasini înalți, tot negri. Avea cearcăne sub ochi ca o mască de camuflaj. Mâna lui dreaptă, ascuțită și exersată, avea o suplețe înnăscută pentru a tăia aerul și a apuca mâini întinse. Ca urmare a forței surâsurilor constante pe care le necesita munca lui, făcuse riduri adânci; trăsăturile îi erau atât de marcate încât, chiar și când nu surâdea, fața lui înțepenită, de plastic extatic, avea un rictus de o gentilețe neliniștitoare.

— Vi-l prezint pe domnul Robert Chamay, spuse Charles Folquet.

35

— Încântată, răspunse Fio, cu un mic gest ghiduş al capului.

— Este o onoare, domnișoară, spuse Chamay pe un ton înspăimântător, care dădea a înțelege că chiar o credea. Chamay îi conduse înăuntru. Fio remarcă două lucruri. Mai întâi, numele, Chamay, nu îi era necunoscut, chiar dacă nu era în stare încă să își amintească unde l-ar fi putut auzi. În al doilea rând, Charles Folquet nu se ostenise să o prezinte, ca și cum asta se petrecea de la sine.

Există arhitecți care își satisfac o pasiune ascunsă de cofetar, dar care în cele din urmă nu ajung să facă — pentru că dorința lor nesatisfăcută este prea mare — decât clădiri nemâncabile și palate care cad greu la stomac.

Interiorul conacului fusese sculptat fără îndoială cu lopotăci de prăjituri de un discipol exuberant al lui Marie-Antoine Careme. Pilaștrii erau de ciocolată, vitraliile de zahăr candel, cupola mică din marțipan, iar coloanele sculptate din nuga. Desigur, acest arhitect care se rușina cu pasiunea lui acoperise frișca bătută, fructele zaharisite și jeleurile de beza cu o pudră de culoarea Evului Mediu. Dăduse cu gri pereții de gofre și de pișcot. Toată lumea crezu că era ceva serios, iar unii cumpărară chiar acest tort enorm, nu pentru a-l mânca, ci pentru a duce într-însul o existență grasă și îndulcită.

Fio făcu ochii mari la intrarea în cameră. Charles Folquet, care nu-i pierdea nici una din reacții, ajunse la concluzia că era impresionată de bogăție. Se înșela. Fio fusese intrigată de suculenta arhitecturii. N-ar fi putut trăi într-un

asemenea loc: i s-ar fi făcut repede greață și ar fi devenit obeză.

Pânzele și tablourile care acopereau pereții le înăbușeau zgomotul pașilor pe pardoseala de marmură. Camera era folosită ca salon și sală de recepții; o masă mare de lemn din sâmbure ae avocado era lipită de peretele din fund, iar pe ea se aflau o serie de sfeșnice fin desenate. Biblioteca ce se întindea pe doi pereți la stânga intrării era o reproducere fidelă a bibliotecii mănăstirii de la Wiblingen. Pe etajerele sale, cărți de preț se învecinau cu mari volume de artă recente, ca și cu multe ediții de buzunar, dar puține dintre acestea purtau, pe cotoare, semnele că ar fi fost deschise vreodată. Nici Chamay, nici Charles Folquet nu dădură atenție magnificenței siropoase a decorului. Fio deduse că știa locul.

Chamay deschise ușa din fund, îi rugă pe Fio și pe Charles Folquet să intre și o închise după el. O femeie bătrână se afla în dreptul ferestrei care lumina biroul. Avea privirile pierdute în depărtarea parcului, care se întindea până la o pădure dreaptă ca un zid. Pe fântâna de jos se așezară niște păsări. O clipă, privirea femeii le urmări salturile cu nostalgie, fără a acorda nici o atenție făpturilor omenești în smochinguri și rochii de seară care participau la un garden-party cu două etaje mai jos. Nu avusese nici cea mai mică reacție la intrarea celor trei persoane. își puse mâinile lungi, sumbre și obosite pe geamurile sclipitoare ale ferestrei. Charles Folquet și Chamay nu spuneau nimic, așteptând să se petreacă ceva, dar fără a avea ei înșiși vreo inițiativă. — Întotdeauna am crezut că sunteți bărbat.

37

'fi

f

ii

Vorbea pe un ton aproape vesel, fără a întoarce capul, așa că lui Fio îi trebuiă câteva secunde ca să își dea seama că vorbea despre ea. Căută în ochii lui Charles Folquet o explicație, dar nu găsi decât o privire neputincioasă.

— Emeraldia, spuse Chamay, trebuie să ne ducem. Invitații așteaptă, iar Ambrose tot n-a venit.

Femeia nu răspunse. își pieptănă părul lung și alb cu un pieptăn mic, roșu-corai. Afară, participanții la garden-party gravitau în jurul unei mese mari, acoperită cu o față de masă albă, stup hrănitor la care veneau să se aprovizioneze cu șampanie și fursecuri.

— Duceți-vă, Robert, zise Charles Folquet. Vă vom ajunge din urmă.

Chamay nu așteptă să i se spună de două ori, părul din nas deja îi fremăta la gândul următoarei cupe de șampanie pe care o va ține cu mâna stângă și la vorbăria pe care o va împărtași cu cei asemeni lui.

Charles Folquet îi oferi lui Fio un scaun. Fio se așază exact în locul în care o rază de soare respingea tenebrele.

Cum nimeni nu vorbea, profită pentru a aprecia decorul. Ochii ei fini alunecară peste fiecare element din compoziția camerei. Lemnul agoniza sub forma dulapurilor, scaunelor și meselor, pierea sub lacuri și vopsele ca o mumie utilitară. Avu sentimentul că întreg conacul, cu tot ce conținea, sucomba. Fusese astfel construit ca să își agate parfumul de naufragiu ca pe o ancoră de galion în fiecare particulă din aer. Pardoseala biroului nu era făcută să fie călcată în picioare și, de îndată ce îți dădeai seama de frumusețea ei, te simțeau ca un profanator

38

călcând peste tablourile unui muzeu. Covoare de Bayan-Olgiy se suprapuneau unui covor de Cașmir, un covor de Kachan stătea alături de unul din manufactura Tabrizului. Fio ridică picioarele și le legănă sub scaun. Pământul cobora soarele sub orizont. Păsările de noapte agitau frunzișul în ultimul ciclu al somnului lor, cu simțurile deja în alertă pentru a se abate asupra viitoarelor prăzi. Chamay se alăturase garden-party-ului, strângea mâini, surâdea și discuta așa cum îl îndruma instinctul.

— Ministrul vorbea neîncetat de dumneavoastră. Cred că îl impresionați.

Fio știa că Charles Folquet îi vorbea, nu putea renunța la ideea că se înșela, că se adresa unei fantome care s-ar afla între ei. Acum o oră doar, își bea ceaiul așezată cu picioarele încrucișate pe canapea, având drept singură preocupare cumpărăturile și o duminică de umplut cu ceva. Deodată, fără nici o explicație, se vedea în decorul bogat al unui castel, înconjurată de oameni despre care nu știa nimic, dar care se purtau de parcă ar cunoaște-o.

— Ce ministru?

Charles Folquet și Fio jucau jocul surprizelor permanente, nici unul nu-l înțelegea pe celălalt. Tânărul se gândi că Fio era — hotărât lucru — o fată ciudată, dar știind cine era, găsi firească să pară de pe altă planetă. O invidie că nu cunoștea lumea noastră.

— Robert Chamay.

— E ministru? Ministru la ce?

Se ridică și se lipi de geam pentru a observa personalitatea astfel revelată. Desena gesturi mari cu brațele, și buzele i se mișcau în ritmul

39

frunzelor agitate de vânt; era ascultat de o mică adunare. Bătrâna Emeraldia se îndepărtă ca și cum i-ar fi fost teamă de proximitatea lui Fio. Într-un elan închistat, ministrul izbucni în râs; vrăbii femele, interesate de așa un cântec, se apro-piară țupăind. În clipa aceea, Chamay semăna cu o insectă cu carapace neagră, o insectă distrubind prin agitația mandibulelor saliva-i profilactică congenerilor săi, informându-i despre ultimele bârfe și viitoarele hotărâri pe care avea să le ia.

— Sunteți incredibilă, zise Charles Folquet cu admirație. Ministru al Culturii, evident. Toată lumea îl cunoaște pe Robert Chamay.

Nu că ar fi existat motive onorabile ca să îl cunoști, de altfel. Își datora celebritatea mai degrabă facultății pe care o avea de a face camerele de luat vederi să se îndrăgostească prostește de el, decât competenței ministeriale de care uza cu o parcimonie meritorie. Ținea strânse și băierile pungii, ceea ce nu era de neglijat. Charles Folquet se gândi că dezvoltase, de-a lungul anilor, un perfect spirit de entomologist: i s-ar fi putut aduce zece miniștri cu glugă pe cap, l-ar fi recunoscut întotdeauna pe ministrul Culturii. Întâlnise vreo doi sau trei francezi, câțiva străini, și regăsise întotdeauna la ei o mișcare ușoară a umerilor când lua cupa de șampanie, un mod subtil de a nu asculta ce li se spune, nici ceea ce ei înșiși povestesc, un entuziasm mereu proaspăt. O privi pe Fio cu invidie: nu părea impresionată, intrigată, desigur, dar era genul acela de persoană aparte, mai interesată de întâlnirea cu un apicultor decât cu un ministru.

— Mi-ați înmănat un bilet, zise Fio, strângând marginile scaunului cu mâinile, am venit din pricina numelui care era scris pe el, a acestui domn Abercombie, pentru că îmi amintea de ceva, de o figură neclară. Cred că mă luați drept ceea ce nu sunt, dumneavoastră și ministrul ăsta. Îrri pare rău, dar totul nu e decât o neînțelegere. Ce vrea de la mine?

Emeraldia se apropie de un colț al peretelui ca și cum ar fi vrut să intre într-însul. Își strânse brațele la piept. Trei lovituri nerăbdătoare zguduiră ușa. Stânjeneala lui Charles Folquet dispăru, își regăsi încrederea în sine și hotărârea.

— Să mergem, zise deschizând ușa.

Destul de mic de statură, chel, cu ochii depărtați îndărătul ochelarilor mari cu ramă de os, cu o Biblie în mână, un cardinal se afla în prag. Costumul îi era impecabil, în întregime violet, roșu și negru. Transpira puțin sub stofele groase și părea prost dispus. Cu trei ore-înainte, îi ceruse o țigară lui Charles Folquet și acesta, din greșeală, îi dăduse una de iarbă. O fumase mirându-se de mirosul de infuzie, apoi înțelesese că era vorba despre un produs ilicit. Declicul se produsese când realizase că stătea cu fața adâncită între sâni bucătăresei. După o jumătate de oră petrecută sub un duș rece, avea acum mintea limpede, dar mirosul persistent de marihuana al costumului îl stânjenea.

— Bună ziua, părinte! zise Charles Folquet.

— Eminentă, numiți-mă Eminentă! Nu sunt episcop, ce dracu'! De câte ori trebuie să vă repet, Charles?

— V-o prezint pe Fio Regale.

40

41

— Ah, perfect, domnișoara e aici! E foarte tânără.

— Încântată, zise Fio, mirată de apariția unui cardinal în tot carnavaul ăsta.

— Nu avem timp de pierdut cu mondenități, zise cardinalul pe ton sec. Mă întreb de altminteri ce fac eu aici,

toate astea nu sunt prea reglementare. Nu o fac decât pentru că mi-a cerut-o Ambrose. în amintirea bunelor vremuri ale războiului.

Charles Folquet surâse și îi făcu cu ochiul lui Fio, dar ea nu îl văzu pentru că îl privea cu delectare pe bărbatul zăvorât în costumul bisericesc. Avea impresia că se află la un bal mascat, dar tot nu știa în cine se credea că e deghizată ea însăși.

Cardinalul pășea deja mărunț spre scara care dădea în parc. îl urmară. Emeraldia închise ușa cu indiferență, ca și cum n-ar fi deschis-o decât un curent de aer. în sfârșit, singură în cameră, își puse un pahar de xeres, trase perdelele și se așeză în întuneric.

Niciodată Fio nu participase la un eveniment monden, și, la drept vorbind, nu fusese niciodată invitată nicăieri. Știa că se organizau serate pentru membrii cei mai de preț ai societății omenești; localurile de noapte filtrau fericiții petrecăreți pentru a nu-i păstra decât pe cei mai bogați, pe cei mai frumoși, pe cei mai bine îmbrăcați; serbări excepționale reuniau oameni certificați ca excepționali pentru a vorbi de lucruri excepționale degustând băuturi și mâncăruri excepționale. Se dădeau recepții de tot felul în fiecare zi și știa că ea nu ar fi putut să intre acolo.

42

Cu un surâs în gând, rectifică: ea nu ar fi lăsat niciodată o recepție mondenă să o facă prizoniera farmecelor sale. Parcul nu începea decât la vreo treizeci de metri îndărătul conacului. Garden-party-ul era pregătit pe o esplanadă de marmură albă, la marginea căreia se arunca un gazon ondulant și tuns scurt. Trei foaie suflau un zid de căldură care le permitea oaspeților să fie îmbrăcați ca vara. în centrul festivităților, impunătoarea masă acoperită cu alb atrăgea degetele rapace ale convivilor; chelneri în livrea aprovizionau etalajul.

Cardinalul aștepta dinaintea banchetului, cu o mină dezgustată de profuzia de produse luxoase și de manierele vorace ale invitaților. își făcu cruce și aruncă o căutătură neagră către Charles Folquet. Nu se simțise niciodată în largul său printre ființele dedicate artei. Se simțea ca un concurent sărac, cu Dumnezeuul lui desuet, incapabil de a rivaliza cu religia aceasta care autoriza drogurile, decadența și lubricitatea. Era o concurență neloială. Că nu credeau în Cel de Sus nu era grav, dar că nu se uitau către cerul atât de albastru, străbătut de razele roșcate ale soarelui, asta îl enerva în cel mai înalt grad. Niște găște sălbatice trecură pe deasupra serbării și rumeni nu băgă de seamă zborul lor perfect. Ce puteau contempla mai desăvârșit decât o frumusețe naturală? Pe ei înșiși. Se priveau în ochii celor care îi priveau ca într-un cer de pupile dilatate, irizate de ambiție.

— Cine sunt oamenii aceștia? întrebă Fio.

— Nu vă îngrijiți, nu sunt decât niște oameni importanți.

43

(ffl)

Se amestecau unii cu alții, artiști, ziariști, oameni politici, mecena, oameni de lume. Charles Folquet fusese adesea mirat să constate că oameni atât de diferiți pot părea atât de asemănători priviți de-aproape și pot frecventa aceleași locuri. Și totuși, el care îi cunoștea, știa că furnicarul acesta era eterogen. Cel mai înrăit salonard imbecil se freca de adevăratul îndrăgostit de artă, cel care disprețuia se găsea la același banchet cu disprețuitul. Și aveau cu toții cupe de cristal, purtau același papion. Lui Charles Folquet i se părea imposibil ca lumea neînsuflețită să se lase aprehendată fără deosebire, ca șampania să curgă la fel de prompt pe gâttele unui gunoi și al unei persoane amabile. Cândva, fusese foarte supărat pe șampanie și ar fi vrut să nu i-o ierte niciodată, dar — Doamne iartă-mă! — era atât de bună! Se împăcaseră.

Pentru a-și păstra mintea limpede, refuză cupa pe care un chelner i-o oferise și se îmbată cu par-fumurile vanității, ale cărnii în putrefacție a send-vișurilor și a gazonului proaspăt tuns. Trebuie că se dereglaseră încălzitoarele, căldura era sufocantă, își desfăcu nodul cravatei și observă latura ireală a acestui liman privat, ca o insulă paradizică de unde iarna fusese condamnată la exil.

— Puteți să luați o floare, vă rog? o întrebă pe tânăra lui musafiră.

Fio luă un trandafir roșu dintr-una din vasele care încadrau ușa largă prin care trecuseră. Nu îndrăzni să se servească de pe masa banchetului, pentru că nu era la ea acasă. Nici ceilalți, dar pe ei nu îi deranja asta. Ea nu era ca ei. Era ceva dezgustător în a-i privi înhățând fursecuri și mân-cându-le cu poftă. I se făcu greață. Sendvișurile

44

erau acoperite cu vânat și cu bucăți de carne sângerie. Mirosul era insuportabil, un miros de abator amestecat cu arome delicate. Parfumurile acestor oameni nu păreau a folosi la altceva decât pentru a ascunde efluviile cămurilor. Fio estimă populația de ciugulitori-devoratori la aproxima tiv vreo cincizeci de persoane, de toate sexele și de toate vârstele. Anumite fețe degajau acea familiaritate care emană din toți cei care sunt cunoscuți și obișnuiți să fie recunoscuți. Amintesc ceva chiar și acelora care nu îi cunosc. Câteva persoane îi observau pe Fio și pe Charles Folquet, cu o sinceritate amestecată cu delectare, ca dinaintea unui eveniment așteptat, cu ușurarea de a vedea realizându-se o legendă pe care o găsiseră excitantă fără a o crede cu-adevărat. Alții făceau câte un semn discret cu mâna sau cu capul către Charles Folquet, pentru a-i da de înțeles că erau liberi. Minoritari orgolioși, în sfârșit, știură să nu arate că văzuseră cuplul sosind, își continuă discuția cu ființe care nu îi mai ascultau. Doi tineri, vizibil beți, se năpustiră către Charles Folquet și Fio. Se clătinău cu trei cupe de șampanie în fiecare mână, străduindu-se să nu le verse, dar degeaba: hainele lor erau acoperite de pete de grăsime, de alcool

și de carne roșie.

— Ah... ni s-a ascuns existența dumneavoastră! A fost întotdeauna gelos cu comorile lui, așa că înțeleg de ce a rămas atâta vreme un secret cea mai fantastică dintre ele.

— Domnișoara Regale, zise Charles Folquet, consternat și jenat, vi-i prezint pe Dorso și pe Jean. Le Spectateur i-a descris ca pe cuplul de artiști pederasta cel mai la modă de la Gilbert și George încoace. Trebuie că nu-i știți: sunt celebri.

45

■Sil'

— E super cool să nu cunoști persoane cunoscute, spuse Dorso sau Jean.

Vorbeau de Fio. Ea era „cea mai fantastică dintre comori”. Pământul se mișcă sub ea. Era prea mult, luxul acesta, oamenii aceștia improbabili; se afla într-un film de epocă adus în prezent. Clipi din ochi, își mușcă buzele, dezarmată. Cei doi surâseră drept răspuns. Fio era o nimeni, știa asta, tot așa cum știa că oamenii aceștia erau niște cineva. Toată viața învățase — fusese învățată — cărei lumi îi aparținea, sau, chiar dacă termenul nu mai era la modă, cărei clase. Cu toate acestea, o acceptau, surâsurile lor, ochii, fețele, totul arăta că o acceptau printre ei, fără condescendență, nici dispreț, nici batjocură. Fio simți că unora le inspira frică, dar nu o frică terorizantă, ci mai degrabă una plină de respect, ca și cum le-ar fi fost teamă să îi fie dezagreabili sau să o contrarieze. Intervenția excesivă a lui Dorso și Jean dădu ocazia celor mai mulți să se apropie.

— Vă pot întreba ce vârstă aveți? întreabă cineva care nu știa ce să facă cu limba.

— Am 22 de ani, spuse Fio fixându-l, perplexă că îi interesa vârsta ei. I se părea că e un cal de curse, observat și prețluit de jockey și de proprietari.

Răspunsul ei nu era întru totul adevărat, fără a fi totuși o minciună. În pofida bunăvoinței cu care căuta să se conformeze datei tipărite în pașaport, nu se simțea de vârsta aceea și de nici o altă vârstă, de fapt. Chamay se apropiase de Charles Folquet cu discreția unui ministru, adică atrăgând în trecere zeci de priviri.

46

— Charles, nu înțeleg: Ambrose tot nu-i aici. Oh, bună ziua, părinte! E prevăzută vreo căsătorie?

Cardinalul își strânse Biblia furios și se abținu să îl corecteze pe ministru. Nimeni nu mai avea educație religioasă. Că oamenii nu mai credeau în Dumnezeu, treacă-meargă, nu era treaba lui, nu se vor duce în Rai și gata; dar lipsa de cultură a celor care erau destinați să o reprezinte și să o promoveze i se părea insuportabilă. Un erete plana deasupra garden-party-ului, cardinalul se rugă să îi confunde pe invitați cu niște catări.

Chamay întoarse capul, intrigat de muzica ce se apropia. Era un sunet de cimpoaie. Mulțimea se dădu în lături ca să lase să treacă cortegiul de muzicieni; se desfășurară în jurul mesei festinului. Diferitele focare de conversație se stinseră sub curgerea de muzică celtă.

Atenția tuturor era concentrată asupra lui Charles Folquet. Ridică mâna. Muzicienii încetară cântecul. Cardinalul se apropie de masă și își deschise Biblia. Charles Folquet apucă bucata de mătase albă care o acoperea, o trase și răsturnă totul pe jos. Cupele de șampanie se sparseră ca niște lămpi umplute de lumină lichidă și gazoasă, mâncarea se împrăstie și pată cu culorile ei maronii pantofii, tivurile rochiilor și ale pantalonilor curioșilor celor mai apropiați de masă. Smulse cuvertura ca pe o capă de toreador care zbură și se desfăcu pentru a cădea dinaintea asistenței încremenite. Toți descoperiră — iar unii fură obligați să se ridice în vârfurile picioarelor sau să își împingă vecinii — că bancherul nu fusese așternut pe o masă, ci pe un mormânt de gresie neagră. Charles Folquet așeză deasupra

47

un trandafir. Liniștea se așternu pe buzele spectatorilor.

— Din țărână ai fost făcut, în țărână te vei întoarce... începu cardinalul.

Chamay se precipită asupra lui Charles Folquet, intrigat de ceea ce își imagina a fi un happe-ning. Nu avusese el ideea acestui lucru misterios care se desfășura chiar acum, dar încă mai putea lăsa impresia că fusese complice la el. Nimic nu era mai rău decât să rămâi codaș, el nu era din rasa spectatorilor, ce naiba, era ministru!

— Charles, ce înseamnă asta? Charles!

Tânărul plecă ochii spre centrul mormântului. Un nume se afla gravat pe piatră, fără date, nici epitaf. Ministrul își puse cupa de șampanie pe mormânt, își puse ochelarii, descifra numele și păli de groază.

Charles Folquet o trase de mânecă pe Fio. Puse și ea trandafirul alături de al lui. Se extirpară din mulțime.

Cardinalul ridică tonul pentru a acoperi zgomotul pâlăvrăgelilor comesenilor stupefiați, agățați de caliciile lor de cristal, unii încă mestecând. Muzicanții reîncepură să cânte.

G

Charles Folquet o trase pe Fio afară din îmbulzeală. Cu câteva secunde înainte, fuseseră centrul de atenție al mulțimii, dar deodată, ca și cum ar fi căzut o cortină, atenția generală se deplasase către incredibilul eveniment. Merseră de-a lungul conacului până la o pădure de stejari răsfirați. Exclamațiile participanților involuntari la ceremonia funebă se diminuează, apoi dispărură; nu supraviețuia decât murmurul vag al cimpoaielor, dus de vântul grăbit să scape de el.

— Era mormântul lui...

— Da, e mormântul lui Ambrose.

Un moment foarte important, nu se putu împiedica el să adauge pentru sine, va fi pe prima pagină a tuturor ziarelor. O idee strălucită. Ambrose îi expusese proiectul cu șase luni înainte, de îndată ce aflase că era bolnav. Emeraldia îl sunase în ajun pentru a-i anunța moartea soțului ei. Venise de îndată, dar nu putuse vedea corpul care odihnea deja în mormânt. Prostrat printre zecile de lumânări semănate împrejurul sepulturei, își petrecuse noaptea veghindu-și mentorul, plângând, golind sticle de vin și fumând iarbă. La ivirea dimineții, după câteva comprimate multicolore, se adunase și se inhămasă la

49

treabă. Recepția fusese prevăzută cu săptămâni înainte, nu putuse să nu se gândească la faptul că Ambrose își ghicise cu precizie data morții.

Pădurea apăra de privirile exterioare; cu toate acestea, scheleticele raze ale soarelui de seară nu aveau de înfruntat creste stufoase de arbori. Se opriră într-o poieniță creată de căderea unui stejar bolnav, la furtuna de luna trecută. Zeci de arbori mai mici fuseseră răsturnați; flori și tu-leie noi creșteau pe câmpul liber. Se așezară pe trunchiul uriașului arbore culcat. Charles Folquet ezita. Căută inspirația în frunzele care atârnav deasupra capetelor lor și al căror verde nervurat strălucea sub mantaua soarelui. Aștepta un semnal, cele trei lovituri care, ca la teatru, ar anunța începerea reprezentației. O picătură de apă se rostogoli pe curbura unei frunze mari și se întinse câteva secunde pe vârful ei. Când căzu, Charles Folquet hotărî că era semnul pe care îl așteptase.

— Ați citit Odiseea?

Se ridică, se așază și se ridică din nou, imediat, bătu pasul pe loc, nervos, cât să-și pună în ordine gândurile, și să decidă ce poză va adopta pentru acest moment istoric. Corpul lui refuza, în pofida lui însuși, să adopte o ținută superbă, la înălțimea celor ce le avea de spus. În cele din urmă, renunță la orice idee de a egala splendoarea unui Napoleon pe vârful piramidei. Își încrucișa mâinile la spate și se ținu drept ca pentru a recita o poezie.

Abercombrie îi povestise istoria grădinii lui Alkinous. Ar fi vrut să o degurgiteze, dar în cel mai bun caz o reproduse nițel deteriorată de digestia memoriei sale. Din ceea ce înțelesese el,

50

Ulise, după ce eșuase pe o insulă, fusese găsit de o tânără fată numită Nausicaa, și ea îl condusese la tatăl său, Alkinous, în a cărui grădină fermecată „creștea pară nouă pe locul pereii îmbătrânite, măr peste măr, ciorchin peste ciorchin și smochină peste smochină”. Ulise descoperi în soi de Rai, contrarul Itacăi natale, loc al realității, pământ al discordiei și al dezordinii. Grădina era un loc închis al belșugului, care nu cunoștea iarna, și unde nimănui nu-i era frig sau foame. Alkinous prezida la banchetele șefilor; guvernarea lui cuminte se exercita în pace, în pofida micilor războaie și certurilor zadarnice, și fiecare era la locul lui și își accepta soarta. Dar regele a sfârșit prin a muri, încheie Charles Folquet.

— Vorbiți de Abercombrie.

— Da, vorbesc despre Ambrose. Și de dumneavoastră; ați naufragiat pe această insulă, din voința Atenei.

Oarecum.

— Iar eu sunt Nausicaa, își zise el fără a se împiedica să suradă, interior. Ambrose îi spusese povestea cu câteva luni înainte. O repetase cu fidelitate, de câte ori putuse, chiar dacă nu îi sesiza sensul deplin. Știa că pentru Ambrose Grădina lui Alkinous era lumea artei, aprecia erudiția metaforei, dar nu vedea interesul de a-i povesti așa ceva lui Fio Regale. De altfel, ca să fie sincer, ar fi comparat lumea artei mai degrabă cu Itaca și luptele ei neîncetate. I se părea pompos să scoți la iveală chestii din astea antice, i se împurpuraseră obrajii când a zis „din voința Atenei”. Va povesti totul în mod mult mai erudit în Memorii. Cu citate grecești.

— Vă datorez explicații.

— Nu cred.

51

— Ambrose a vrut să vă pună la adăpost.

— E drăguț, dar de ce să mă pună la adăpost?

— Dar... de tablourile dumneavoastră, de importanța lor. Dorea să vă scutească de presiunea pe care o atrage notorietatea, ca să puteți continua să pictați în deplină liniște.

Fio surâse. Tânărul acesta era foarte amuzant, iar sinceritatea lui naivă — foarte înduioșătoare. Trebui să se concentreze și să respire adânc pentru a nu izbucni în râs. El își asuma rolul cu graba debutantului care joacă într-o piesă importantă și vrea să fie la înălțimea istoriei pe care o povestește. Charles Folquet semăna cu un militar tânăr lăsat în mijlocul junglei cu o misiune de îndeplinit, foarte hotărât să o urmeze până în cele mai mici detalii. Se împiedică în toate armele agățate de uniformă, sacul stă să i se verse de lucrurile inutile de care credea că s-ar putea să aibă nevoie. Este pregătit, totul e planificat, dar nu își cunoaște inamicul, pentru că superiorii nu i l-au descris mai înfricoșător și mai inuman decât este cu-a-devărat. Fio ar fi preferat să i se adreseze ei fără toate aceste povești, în fond aveau aproape aceeași vârstă. Vorbea ca un bătrân majordom, era ridicol.

— Ambrose mi-a povestit întâlnirea dumneavoastră.

— A, da? Ce v-a spus?

Cum v-a găsit din întâmplare într-un parc. Acum doi ani. Ieșea puțin, pentru că Ambrose a fost dintotdeauna un sihastru, dar ziua aceea era atât de frumoasă, atât de ireală, încât se simțise obligat să intre în lumină. Se plimba

cu umbrela pe aleile grădinii Luxemburgului, când a văzut o fată care picta „din pură plăcere”, mi-a

52

spus, cum nu mai văzuse pe nimeni pictând. A observat-o amestecând forme și culori cu o candoare incredibilă, ronțâind în tot acest timp prăjituri cu dulceață de trandafiri. Crea o operă fără să își dea seama. Sub masca unui pașnic pensionar, a întrebat-o dacă îi putea cumpăra pânza. Ea l-a refuzat. Nu îi oferise decât o sumă ridicolă, pentru că se temea că o conștiință a geniului îi va tăia aripile. Fata nu voise să vândă pânza, i s-ar fi părut că a agățat un bătrân. Ambrose insistă cu gentilețe, îi spuse că nu voia să o aibă, ci să o aibă alături. Fata sfârși prin a accepta surâzând acest straniu contract de închiriere. Mi-a vorbit mult de surâsul acela. De fiecare dată când avea să termine un tablou, îl va putea expune la el. Le va conserva ca într-un muzeu personal, și, în ziua când va dori să le recupereze, nu va avea decât să le ceară. Timp de doi ani, și-a respectat înțelegerea.

Charles Folquet era emoționat de povestea pe care o restituia ca pe o evanghelie învățată pe de rost cu devotament. Încurcată, Fio răsuci o șuviță roșcată între degete și îl privi. Crezuse că se va trezi dintr-o clipă într-alta din acest vis straniu. Nu ea visa, ci acest dandy volubil. Începea să priceapă neînțelegerea. Povestea era drăguță, dar lucrurile nu se petrecuseră așa.

Ea avea optsprezece ani, părinții nu îi mai trăiau de doisprezece, numele lui Mame fusese dus de flăcări cu nouă ani înainte. Curând, va trebui să se descurce singură, adică să își întrerupă studiile de drept înainte chiar de a le fi început,

53

pentru a-și găsi de lucru. O bântuia blestemul familial al unei vieți sărace. Spectrul viitorului propriu o chinuia îndeajuns pentru a-i rafina căutarea unei soluții care să îi dea mijloacele nu doar de a supraviețui, ci și pe acelea de a trăi cum voia ea.

Știa din propriul ei trecut că ființele omenești au lucruri pe care și le reproșează. Există trei atitudini posibile în fața descoperirii imoralității oamenilor: lamentația și disperarea; cinismul și mizantropia; în sfârșit, a ei, pragmatismul. De vreme ce șoarecii mănâncă brânza și se tem de pisici, avea să îi ademenească.

Prima constatare: oamenii au lucruri de ascuns. Nu toți, dar destui pentru ca să fie rentabil. Au amante și amanți, deturneză bani, vând informații... Pe scurt, în viața lor particulară și profesională, oamenii mint, trișează și fură. Să-i adăugăm pe listă pe cei care au secrete îngropate în trecut, un omor, o crimă oarecare, o participare la un chef deșănțat sau la un congres de acționari.

A doua constatare: nu exista nici o modalitate de a ști toate astea. Mai ales pentru o fată care nu are talente deosebite la joaca de-a detectivii privați.

Urmarea a fost logică. Alcătuiri scrisori anonime cu ajutorul literelor decupate din ziar. Ideea de geniu a fost să le trimită la întâmplare, unor persoane despre care nu știa nimic. Țintise destul de sus, privilegiind avocații, oamenii de afaceri, în sfârșit pe cei care sunt amestecați în jocurile puterii și ale banilor, și care au mai multe șanse de a fi canalii sau, ca să fim mai îngăduitori, care sunt mai expuși riscurilor de a sucomba

54

tentațiilor. Își alegea donatorii cu ocazia plimbărilor prin cartierele elegante, nota nume și adrese pe bilete de metrou pe care le distrugea ulterior. Textul scrisorilor se rezuma la o elipsă misterioasă de genul „Știm ce ați făcut. Aveți o săptămână ca să plătiți”. Suma cerută nu era foarte ridicată, dar destul ca șantajul să fie luat în serios. Era ca un impozit pe care îl lua de la fiii de cățele. Taxa pe minciună.

Ambalați într-un sac de hârtie de împachetat, banii trebuiau depuși într-un colț al falezei de la Buttes-Chaumont, lângă cascada. Fio știa că nu era prudent să indice mereu același loc, dar era prea leneșă ca să își schimbe teritoriul de vânatoare.

A trebuit să aștepte opt săptămâni și opt scrisori anonime pentru ca un pește să i se prindă în plasă. Remarcă după câteva luni că era un ritm bun: un pic mai mult de o scrisoare din zece ajungea să rodească. Probabilitatea de a câștiga era mai mare decât la loto, iar câștigurile neregulate îi ajungeau ca să trăiască.

Când Charles Folquet venise să o caute în apartamentul ei de pe strada Baxt în acea sâmbătă de decembrie, munca ei de șantajistă dura de patru ani și nu se sătura privind oamenii care își depuneau săculețul brun ca pe o ofrandă către Zeul Tăcerii. Se amuza să îi găsească angoasa și, dar și înduioșători. Nu avea habar despre crimele care îi aduceau acolo pe acești oameni ce semănau atât de puțin cu niște criminali, bărbații aceștia îmbrăcați în costume frumoase, camuflați în impermeabile Burberry's. Aproape de fiecare dată, tactica lor pentru a depune săculețul de hârtie era aceeași: se prefăceau că își

55

înnoadă șireturile. Fio constată la a treia plată că victimele sale erau întotdeauna bărbați.

Spre a preveni riscul unei ambuscade, Fio sosea cu mult înainte și aștepta câteva ore după depunerea banilor. Pentru a nu atrage atenția, încrămenită în postura vulturului de pradă, își planta un șevalet pe una dintre micile terase de deasupra parcului, în fața falezei, la distanță de o sută de metri, și ore întregi cât dura pândă picta un tablou al cărui subiect era personajul depărtat care își depunea obolul. Când clepsidra imaginară se golea, își lua pensulele și mergea să le limpezească în balta mică unde cădea cascada și „din întâmplare” descoperea sacul mic de hârtie maro. Nu se ascundea, privea în jur ca și cum ar fi căutat proprietarul, întreba un trecător sau doi dacă

nu pierduseră nimic. Apoi se întorcea liniștită acasă cu salariul.

Pictura era pretextul ocupației sale criminale. Ceea ce nu era decât o acoperire a sfârșit prin a deveni o mică pasiune pe care o regăsea cu o plăcere crescândă. La un moment dat, se întrebă dacă nu organizase această hoție subtilă pentru a-și oferi o scuză ca să practice o artă. Lui Fio îi plăcuse să picteze și să deseneze pe când era copil, cu ceva talent, își amintea. Adora muzeele și consumase numeroase duminici pierzându-se în ele. De câteva luni, picta în afara activității sale criminale și câștiga în siguranță. îi făcuse mai multe portrete lui Pelam și se gândea să o convingă pe Zora să-i fie model.

H întâlnise pe Ambrose Abercombrie în cursul primului an al stratagemei. Nu își mai amintea cum dăduse peste numele lui; pe ușa unei case înstărite sau într-o revistă, poate; îl reținuse

56

pentru că se spunea că era celebru: nu căutase să afle mai multe despre el. în vremea aceea, luase hotărârea de a deveni judecător pentru minori și își dedica toată energia studiilor.

În mintea lui Fio, Ambrose Abercombrie nu era decât o siluetă cu o umbrelă, imagine peste care patru ani trecuseră și o patinaseră. își amintea de el, pentru că fusese singura dată când capcana ei eșuase. Procedase cu toate acestea ca de obicei.

Era o dimineață însorită de început de primăvară, la Buttes-Chaumont începea să fie plin de plimbăreți, de copii și de sportivi. Picta de câteva zeci de minute, nerăbdătoare ca albină să își depună mierea. Desenase deja o mare parte a tabloului, contururile falezei și orizontul cerului, când văzu cu surprindere o femeie bătrână depunând săculețul lângă faleză. Timp de câteva secunde cât a durat operațiunea, încercase să îi vadă fața, contururile ei imprecise. Fio fusese atât de mirată de această prezență feminină încât nu începuse, potrivit vechiului ei obicei, să își deseneze formele. Rămăsese cu pensula în aer. Femeia plecase.

Fio simți că cineva o observa din spate. Sigură de rolul ei de pictor amator, dar, cu toate acestea, cuprinsă de un destabilizant sentiment de vinovăție, mușcă dintr-un biscuit de cafea înainte de a arunca o privire lungă îndărăt. Nu era decât un bătrân. Era un pic adus de spate, îmbrăcat într-un pantalon negru, cu o cămașă ha-waiană și cu pălărie panameză. Purta ochelari

57

de soare foarte mari, care ascundeau o parte din fața-i ridată, și se adăpostea sub o umbrelă japoneză albă, decorată cu flori de cireș. Și surâdea. Surâdea cu tandră înțelegere. Fio ghici că era una dintre victimele șantajului său, dar fu tulburată, pentru că el avea atitudinea leoaicei care își privește puiul venind în gură cu prima pradă.

— Nu-i foarte scump pentru un secret, spusese bărbatul.

Vorbise cu voce dulce. Părea să regrete slăbiciunea financiară a șantajului.

— Nu am nevoie de mai mult pentru a trăi, răspuse Fio. I se învârtea capul.

Nu își mai vorbiră o vreme. Bătrânul o privise pictând. Fio încetă repede, jenată de privirea lui. Se așezase pe un scăunel în culorile curcubeului. Luă un biscuit din pachetul deschis lângă șevalet. Trecură pe lângă ei copii împingând o minge pe gazon.

— Știți cine sunt?

— Cineva care are ceva să își reproșeze și suficienți bani pentru a plăti, zise ea pe un ton de sfidare un pic obosit. Sângele îi bătea cu putere în tâmpile, gura i se uscăse.

— Nu sunt așa de sigur că am ceva să îmi reproșez. Dar, îndoindu-mă, prefer să plătesc. Și nu cred că știți nici dumneavoastră mai mult ca mine.

— Atunci de ce plătiți?

— Ei bine, dacă secretul meu este că nu am un secret, nu aș vrea să îl dați în vileag. Ar fi teribil. Să zici că nu există mister, e mai rău decât să dezvălui cele mai arzătoare enigme. Și apoi, frumusețea ideii dumneavoastră merită un

58

salariu. Nu sunt cel dintâi, nu-i așa? E o capcană cu adevărat strălucită. O operă de artă, oarecum. Așa că, iată, plătesc pentru spectacolul în care, în pofida voinței mele, joc astăzi. Vreau să fac ceva pentru a-mi răscumpăra greșeala necunoscută. Se întâmplă să comiți crime fără să știi.

Tușise atunci ușor. Fără a înceta să îi surâdă, îi spusese că era bolnav și că va muri, nu avea de-a face cu tușea asta, nu se moare de boală: se moare pentru că minciunile sfârșesc întotdeauna prin a fi descoperite. Adăugase că îi plăcea tabloul ei, o întrebă despre ambițiile ei artistice și fu amuzat să descopere că nu avea nici una. Nu amenințase să o denunțe la poliție, dar Fio știa că avea această posibilitate în mână, așa că acceptă să îi dea tablourile pe care le va picta de-atunci înainte. îi propuse o sumă de bani simbolică pentru fiecare tablou.

Acceptă fără să discute, fără să caute să negocieze; îi promise și cele câteva tablouri deja pictate. Un camion venise să le ia de la ea a doua zi. De atunci, după fiecare operațiune, își abandona tabloul pe șevalet; își imagina că venea cineva să îl ia. A doua zi, primea prin poștă un plic cu câteva bancnote. își punea banii în contul de economii.

— De ce a zis bătrâna că-și închipuia că sunt bărbat?

Charles Folquet așteptase ca fata să reacționeze. Nu mai știa ce să spună. Avea în minte ziua când Ambrose îi

vorbi de ea prima oară. Era la Museum of Modern Art, dinaintea tabloului lui Roy Lichtenstein, Drawing Girl. Revedea foarte

59

bine scena. Părăsiseră muzeul newyorkez și se întorseseră în Franța. Ambrose îi dezvăluise tablourile lui minunate și îi dăduse instrucțiunile de înger păzitor. A se găsi față în față cu autorul acelor opere îi dădea o impresie stranie, ca nașterea unei fantome. Ea n-avea idee de ce i se întâmpla. De norocul ei: nu va trebui să dea raite prin galerii ca să își vândă arta. Se ivea de nicăieri și toate ușile îi erau deschise. Era gelos pe ea, dar fără ură, era gelos cu admirație. Ea nu voia nimic și i se oferea totul. Nu va avea nevoie nici să se bată, nici să lingusească, pentru a-și cucerii locul în lumea artei.

— Emeraldia... S-a temut totdeauna că Ambrose va avea o relație cu un bărbat. Credea că vă ținea ascunsă din cauza asta. Dar nu, nu era așa. Revelarea existenței dumneavoastră trebuia să se facă la moartea lui Ambrose: sunteți testamentul și legatul său.

— Nu înțeleg. Vreți să faceți o expoziție?

— Mai ales asta nu: tablourile dumneavoastră vor fi prea dorite pentru a fi arătate.

Frunzișul se agită, zbură o pasăre, auziră pe cineva înjurând și smulgând o creangă. În sfârșit, un bărbat apărură în luminișul mic unde stăteau. Se precipită spre Charles Folquet, entuziasmat de venirea micuței roșcate geniale. Luă mâinile lui Fio care se feri din calea respirației lui încărcate de alcool. Jenată de efluvii și de exaltarea bărbatului, nu înțelese tot ce povestea, doar că îi văzuse tablourile cu ocazia unei expoziții de la Milano și, zise el fără a fi mai exact, nu mai văzuse așa ceva. Nivelul de alcool din sânge începea să îi scadă, așa că îi părăsi după o reverență și alergă prin pădure pentru

a se alătura sărbătorii sau funeraliilor, nu mai știa bine. Majoritatea invitațiilor plecaseră deja, unii — ofensați, alții triști pentru pierderea unui prieten, mulți, în sfârșit, grăbiți să povestească evenimentul.

— A fost o expoziție la Milano? întrebă Fio îndată ce excitatul dispăru.

— Nu, nu a fost nici o expoziție la Milano. Dar ceea ce contează este că el a văzut-o. Și mai ales că vorbește despre ea.

Fio nu știa dacă trebuie să zâmbească. Această situație era inedită, totul era atât de nou, nu avea instrucțiuni de utilizare pentru ceea ce i se întâmpla. Asista de aproape trei ore la ceva ridicol, comic, absurd, și totuși se simțea în pericol. Soarele asfințise, dar ea nu își dăduse seama de asta.

60

miezul nopții, mașina se opri înaintea imobilului de pe strada Baxt. Charles Folquet, mereu atent, deschise portiera pentru Fio. Frigul o trezi. Refuză eșarfa de cașmir pe care i-o oferea tânărul. O însoți până la ușa de intrare și zăbovi acolo, ca și cum ar fi așteptat ceva, poate ca Fio să îi dea voie să plece.

— Mulțumesc, zise Fio.

Bâlbâi câteva vorbe sincere și stângace despre plăcerea de a o fi cunoscut. Fio era dezolată că un tânăr așa de frumos se umilea astfel dinaintea ei. Nu era obișnuită cu o asemenea situație.

Se gândi din nou la evenimentele serii. Ii veni să zâmbească. Toți oamenii aceia atât de serioși. Toate cuvintele acelea atât de pompoase. Mortul atât de prezent. După povestirea fantezistă a întâlnirii sale cu Abercombrie, Charles Folquet o sustrăsese pinguinilor excitați de la garden-party; cinaseră cu servitorii în bucătăria conacului. A fost o pauză răcoritoare în timpul căreia au vorbit despre lucruri ușoare, despre prețul roșiilor și ultimele filme anunțate.

Fio împinse ușa de la intrare și urcă cele trei etaje până la apartamentul ei. O femeie înaltă, de vreo trezeci de ani, îmbrăcată în negru, o

63

aștepta dinaintea ușii, așezată într-un fotoliu de catifea verde, cu o țigară în mână. La picioare, avea zeci de chiștoace strivite ca niște insecte. Părul lung și negru, ascuns în parte sub pălărie, scânteia în penumbră.

— Ai văzut cât e ceasul? Trebuie să-ți amintesc iar că mergem mâine la Târgul de Crăciun?

Fio surâse și ceva din oboseală îi dispăru. Cel puțin un lucru nu se schimbă: Zora.

Fio locuia într-un cartier aparte, pentru că avea clădiri cum nu existau prin alte părți, dar care, de fapt, ar fi putut să existe oriunde. Imobilul ei ar fi putut fi pictat în roz, împodobit cu garguie amenințătoare și cu frize, dar în pofida potențialului său comic arhitectural, trebuise să se mulțumească cu banalul pietrei șlefuite și bej. Nu avea maiestruozitatea operelor marelui Wren, pentru că în caietul de sarcini nu se prevedea decât un imobil banal. Ca o mică revanșă, arhitectul frustrat și îndrăgostit de maestrul englez gravase deasupra ușii de la intrare epitaful scris pe piatra tombală a lui Wren în cripta de la Saint Paul: ...lector, sitn monumentum requiris, circumspice. „Cititorule, dacă dorești un monument, privește în jurul tău.”

Printre milioanele de apartamente ale orașului, cheia lui Fio nu deschidea decât unul, și datora unui noroc inexplicabil faptul că acesta era chiar al ei. Locuia pe strada Baxt, între strada Piat și strada Jouye-Rouve, în ultimul arondisment al Parisului. Era o stradelă înfundată, perpendiculară pe strada Belleville. Imobilul lui Fio se

64

afla în fund, ascuns în întunericul a două lampadare cu becurile arse.

Alte clădiri stăteau lipite în poziție de drepti la marginea străzii, de fapt o făceau cu atât de puțină convingere, că

ar fi putut la fel de bine să fie niște ceainice. Cartierul era liniștit; autoritățile decisese că în vederea prețurilor pe metru pătrat, nu vor fi mai mult de patruzeci de accidente de circulație, șaptezeci și nouă de agresii și patruzeci și una de crize cardiace în fiecare an. Locuitorii erau buni cetățeni, așa că se supuneau statisticilor. Toamna, arțarii își vedeau frumoasele frunze îngălbenind, înroșindu-se și căzând. Era foarte drăguț, ai fi vrut să îi felicitai, dar în fond Natura îi plătea pentru asta. Frunzele erau apoi strivite de încălțăminte trecătorilor, măturate în canale, duse de valuri, și încet-încet se dezagregau.

Fio nu îi cunoștea cu adevărat pe locuitorii cartierului ei. Trebuie că aici locuiau catolici practicanți și brutari astmatici, avocați de afaceri arah-nofobi și hoți cu ochi albaștri, ucigași spâni și poștași bărboși, tinichigii blonzi, profesori bruneți cu ochii verzi, comercianți fotbaliști și sti-cleți insomniaci amatori de fulgi de porumb biologic, amestecați cu stafide uscate din Corint. Nu avea dovezi, nici nu le căuta, dar Fio se gândea că tot cartierul ei adăpostea asemenea oameni de soi diferit, și încă și mai și.

Când Fio sosise la Paris ca să-și înceapă studiile de drept, căutase un apartament timp de câteva luni, cu disperare. Dar fără salariu, fără ajutor din partea părinților, nu avea profilul necesar pentru a seduce proprietarii și agenții imobiliari. Unii organizau vizite colective pentru

65

i'fl

Juiiil-

i-W.L»

aspiranții locatari și, dintre cele douăzeci sau treizeci de persoane prezente, o alegeau pe aceea cu dosarul cel mai bun, adică având o situație stabilă și chiar prosperă — cu părinți suferind de același noroc. Societatea e destul de bine alcătuită pentru oamenii care au deja totul. Fio se lăsase pradă speranței că Dumnezeu există, pentru ca agenții imobiliari să ardă în iad în vecii vecilor, sau cel puțin să aibă parte de o unghie încarnată.

Găsise un anunț care nu cerea nici dosar, nici referințe. Se prezentase pe strada Baxt. Zora o primise la intrarea imobilului. Fio nu era genul care să se lase impresionată de oricine, și asta nu din pricina vreunui sentiment de superioritate, sau din exces de încredere, ci pentru că era doar o fată simplă care lua lucrurile ca atare. Dar, descoperind-o pe proprietară, se gândi că Zora Marprelate trebuia să se numere printre acele femei care impresionează lumea: mare și frumoasă, îmbrăcată în negru, cu o nelipsită expresie de exasperare pe chip. Purta în toate ocaziile mănuși de catifea neagră foarte fine, pentru că, i-a explicat, „Oriunde și oricând poate fi comisă o crimă”, și nu voia să lase amprente digitale care ar fi putut-o incrimina. Amuzată, Fio îi surâse și o fixă cu privirea lipsită de speranță. Zora deschise o ușă de la parter și o invită pe Fio să intre într-un dulap de măhuri doldora de produse pentru curățenie. Zora apăsă pe întrerupător, un bec de mai puțin de 10 wați se aprinse, închise ușa. Cele două femei se găseau nas în nas, atât de aproape, că Fio putea simți căldura vârfului incandescent al țigării Zorei. Răspunse la întrebările tinerei proprietare.

66

— Deci, draga mea, dacă înțeleg bine, nu ai nici fișe de salariat, nici cauțiune parentală?

— Nu.

— Ei bine, mi se pare perfect. Dacă ai ști prin câte umilințe sunt gata să treacă oamenii cu surâsul pe buze ca să-și atingă scopurile... Tu nu pari genul ăsta. E bine. Sper totuși că nu ești la fundul sacului, pentru că n-am să îngădui nici o întârziere în plata chiriei. Vorbește-mi despre tine, spune-mi secrete... Ador secretele.

— Nu știu ce să zic. Îmi place zăpada.

— Formidabil. Asta chiar că e o chestie picană. De ce îți place zăpada? Îți place să te fuți în ea ca un animal?

— Îmi plac urmele pe care le fac fulgii în zăpadă.

Zora îi ceruse lui Fio să o urmeze. Urcaseră pe acoperiș. De la înălțimea imobilului înfipt în fundătura străzii, înconjurat de clădiri mai mari, nu se vedea nimic, de-abia se zărea vârful Turnului Eiffel. La mijlocul acoperișului, un cearșaf acoperea o formă răsucită. Zora îi ceru lui Fio să închidă ochii. Fio auzi foșnetul cearșafului aruncat pe jos, urmat de un clinchet repetitiv. Asta se întâmpla în luna august, căldura amestecată cu poluarea făcuse atmosfera sufocantă. Fio simți atingeri ușoare pe mâini și pe față, căderi ușoare în păr. Deschise ochii: Zora trona cu mândrie sprijinită cu cotul de un tun de zăpadă care scuipa noian de fulgi. Majoritatea se topeau, dar în-cet-încet un strat fin, alb, acoperi solul și pe cele două tinere.

Fio se mutase în aceeași zi. Erau patru apartamente la fiecare dintre cele șase etaje. Primul lucru care te uimea la intrarea în hol era numele

67

Zorei Marp reiate scris pe douăzeci și trei dintre cele douăzeci și patru de cutii de scrisori. Nu se înțelesese niciodată cu vecinii, așa că le cumpărase apartamentele pe măsură ce se mutaseră de-acolo. Lăsase unul liber pentru unicul vecin pe care se simțea în stare să îl suporte. A trăi într-un imobil cu copii care aleargă peste tot, cu ranchiune și fricțiuni între vecinii de palier, cu insomniaci bricolând la ora trei noaptea, cu strigătele și gălgâielile vieții sexuale, cu certuri, nu, mulțumesc, așa ceva nu era pe gustul ei! Fiecare dintre cele douăzeci și trei de apartamente ale sale erau mobilate la fel: găseai aceeași canapea, același frigider, aceleași afișe și dulapuri, iar în respectivele dulapuri, aceleași haine. Zora decisese o dată pentru totdeauna că nu se va supune tracasărilor vieții

cotidiene, în consecință nu-și plătea facturile de electricitate, de încălzire, de telefon... Din simplă rea-voință, calitate care o caracteriza perfect. Nu era deci lucru rar să se taie curentul într-unui dintre apartamente. Era de ajuns atunci să se ducă în cel de vizavi, sau la un alt etaj. Sfârșea prin a achita facturile, dar nu plătea, îi explicase lui Fio, decât atunci când era convinsă că creditorii își doreau cu ardoare banii. Trebuiau să o dovedească cu scrisori recomandate, amenințări cu portăreii și telefoane repetate. Zora detesta formalitățile.

Deveniseră tot mai apropiate, caracterele lor se potriveau, și într-o zi fiecare dintre ele își asumă responsabilitatea și privilegiul de a fi cea mai bună prietenă a celeilalte. Înainte de Zora, Fio avusese prieteni, pentru că toată lumea are prieteni. Avusese și un prăjitor de pâine; nu toată lumea are un prăjitor de pâine. Mergeau împreună

68

la cinema, luau ceaiul în saloane care miroseau a scortişoară, beau bere în baruri parfumate cu tutun. Fio nu era sigură că cele și cei pe care îi numea, cu o licență poetică, prieteni, erau mereu aceiași. Observa că Melanie se transforma în Valerie, că Suzanne devenea, de la o zi la alta, Aurelie. Dar nu le purta pică pentru această inconstanță a identităților. Ii plăcea să iasă cu prietenii, era singurul moment în care se simțea cu adevărat singură. Lăsa să plutească cuvinte și fraze pe spuma conversației. În grupurile de prieteni, fiecare are rolul său. Ea era praful de scărpinat, remarcile ei intensificau, fără alte consecințe, aroma fadă a serilor. Fio sfârșise prin a înțelege că avea prieteni în primul rând pentru a ști că există. Auzea sunând telefonul, ridica și spunea: „Alo, da?”. Și cineva striga ușurat: „Ah, Fio, ești acolo!” Atunci Fio știa că era acolo. Dar cu Zora era cu totul altceva.

De la prima lor întâlnire, amicii ei, prin comparație, pierduseră din amicalitate, pentru a nu mai fi decât niște cunoștințe. Încetase să îi mai frecventeze, așa cum încetezi să mai fumezi țigări fără nicotină.

Există oameni care au picioarele mari, alții au pistrui, cât despre Zora, ea avea cea mai incredibilă capacitate de a detesta. Fio, fără a se osteni, ar fi putut să disprețuiască, să judece pe toată lumea, pentru că lumea ce i se oferea nu era chiar drăguță, ființele omenești nu erau chiar binevoitoare, dar surâsul ei delicat nu o lăsa pradă propriilor gânduri, mai ales când era vorba de adevăruri. Hotărâse să nu își condamne viața la a-i condamna pe alții.

Trebuie spus că Zora făcea aceasta din plin.

69

1

— Vezi tu, draga mea... acum două mii de ani, pentru ca să fie cineva tolerant, era de ajuns să fie împotriva masacrării sistematice a hoților și a criminalilor. Majoritatea găsea normale și pedeapsa cu moartea, și aservirea femeilor, sclavia, legea făcută de preoți și de șeful războinic local. Dacă unul sugera să fie executați hoții fără a fi torturați în prealabil, trecea drept un spirit tolerant sau, pentru păstrătorii ordinii, drept un nebun utopist care ar putea duce societatea la pierzanie, cu ideile lui progresiste. Astăzi, când toleranța este o virtute cântată de te miri ce cur pictat, e tot mai dificil să fii în avangardă, nu mai e posibil să te distingi de masa morală. Toleranții nu mai miros a sulf, nu mai sunt criticați, nici ridicăți în slăvi. Toleranța era un soi de aristocrație a spiritelor celor mai avansate. Dar pentru că acum a devenit populară, acești aristocrați, ca să nu își piardă poziția, împing toleranța la cote inimaginabile cu un secol înainte. Ei caută alte limite, în sex, în artă, în drog, merg acolo unde ar putea fi singuri, departe de acești oameni de bine ce impun o limită pe care ei trebuie să o depășească. Au nevoie de morala majoritară pentru a i se opune, pentru a striga „opriți cenzura!”, și a se reclama de la aceia care pe vremuri și-au riscat viețile luptând împotriva ei. Dar ei nu riscă nimic, doar să câștige mai mulți bani și mai multă faimă.

Dacă Zora detesta ceva mai mult decât intoleranța, acest lucru era chiar toleranța. Fio învățase să nu ia în serios tot ceea ce îi spunea prietena ei. Cu excepția lui Fio, Zora nu avea prieteni. Din două motive: mai întâi, pentru că detesta pe toată lumea, și în al doilea rând, pentru că prea

70

mulți voiau s-o iubească. Era bogată, frumoasă ca Domnișoara de Rohan a lui Stevens, și cu o fire plăcută care, din modestie și din pudoare, se ascundea îndărătul celei mai aspre răutăți.

Fio avea o teorie despre Zora. Sfârșise prin a ajunge la concluzia că prietena ei purta în ea ura tuturor nenorociților. Tone de maici Tereze și de organizații se fac purtătoare de cuvânt ale săracilor pentru bani, dragoste, prietenie, educație... Se vorbește despre dulcea și înduioșătoarea durere a nenorociților, dar cine face publicitate pentru ura lor? Zora era singura care îndrăznește să urască așa, fără pretextul unei religii sau al unei cauze politice. Apăra ura pentru toți cei care nu aveau puterea de a o striga. Vorbea în numele acrelii, al tristeților tăcute și al umilințelor. Vorbea pentru toți proștii care detestă lucrurile pe care ar vrea să le iubească, dar le urăsc pentru că le sunt inaccesibile. Ura e un mod de a se consola pentru lucrurile pe care nu le vom avea niciodată. Zora nu ura pentru ea, ci pentru ceilalți, ura oarecum din altruism.

Timp de nouă ani, fusese manechin pentru celebra agenție Licetheli. Pe podiumuri și în reviste, acceptase banii care i se dădeau pentru a fi frumoasă. Nu era o meserie prea obositoare, nu era obligată să fie frumoasă tot timpul. Știa că publicul ascundea, îndărătul dorinței pentru acele produse, dorința nebună de a o poseda pe ea. Femeile nu voiau să poarte hainele de sperietori ale marilor creatori, nu, era prea ridicol! Voiau să o îmbrace pe ea, să o golească de intestine, de organele interne, să o curețe complet pentru a intra în pielea ei ca într-un combinezon. Atunci, desigur, cumpărau creațiile acelea care

71

nu erau decât pielea uscată a șarpelui după năpârlire, dar în portofelele lor erau cuțite tăioase de măcelar. Într-o bună zi, Zora decisese că nu mai voia să semene femeii perfecte retușate la computer pe seama căreia fantasmau bărbați și femei. Demisionase din propria-i frumusețe. Cu zgomot, pusese capăt contractelor și se lăsase pradă excitantei descoperiri a darului său pentru scandaluri. Celor care i-au reproșat că scuipă mâna care o îmbogățise, le răspunse că scuipatul ei nu era decât un preludiv al valului de vomă care îi urca în gât și cu care spera să acopere toată profesia asta.

De atunci, Zora devenise cea mai perfectă întrupare a spiritului de contradicție. Milita pentru vânatoare, coridă, teste nucleare, pedepse corporale; fuma tot ce era de fumat, țigări, țigarete, iarbă; se înverșuna împotriva democrației, a anarhiei, a aristocrației, a monarhiei și a dictaturii. Pentru a câștiga timp, să zicem că se înverșuna împotriva tuturor și a toate. îi plăcea ceaiul și pâinea prăjită cu unt sărat și cu marmeladă de portocale, ceea ce îi era de ajuns pentru a se afirma pe culmile artei de a trăi.

Zora detesta de minune, cu talent, farmec și eleganță, ca și cum acest har îi fusese oferit de zei. Această capacitate era extraordinară, ca precogniția: chiar dacă Zora nu cunoștea o persoană, mai înainte de a o întâlni și de a o auzi vorbind, o detesta. Această previziune era mândria ei. Știa să distingă în fiecare ceea ce era de detestat, știa să dezlege cu delicatețe firele de aur care legau buzunarele de puroi îngropate în inimile majorității, ipocrizia și minciuna. Fiecare din urile ei era garnisită ca un diamant, îi

72

1

ridica fiecăruia un panteon de murdării, toată lumea avea dreptul la o statuie demnă de un Do-natello, cioplită din excremente și putreziciuni. Zora era o supradotată a urii, un geniu al detestării, un Einstein al execrării, un Mozart al disprețului.

De când o cunoștea pe Zora, Fio se considera aproape normală. Se crezuse cinică, asocială, acerbă, dar, pe lângă prietena ei, nu era decât o fragedă floare de câmp.

Descoperiseră că prietenia avea puterea de a da o realitate fizică la ceea ce spuneau: cuvintele lor se imprimau în cei câțiva centimetri de aer care le înconjurau, câștigaseră un soi de putere magică. Umorul lor distanțat le pusese la adăpost de o relație care ar fi putut ușor deveni fuzională.

Zora nu trăia decât noaptea, ca și cum ar fi fost un vis al lui Fio. De când părăsise profesia de manechin, își consacra timpul și averea unor cruciade împotriva lucrurilor care o enervau. Adică — aproape totul. Astfel, dacă nu suporta mașinile, nu îi iubea nici pe ecologiști, și deci pusese la punct o bicicletă poluantă. Era o simplă bicicletă olandeză neagră, cu cadrul înalt, pe care grefase un mic motor diesel, motor care nu mișca roțile, singura sa funcție fiind de a produce un fum gros și grețos. Conserva într-un dosar tăieturi din ziare care vorbeau despre isprăvile ei, precum instalarea de distribuitoare de prezervative în mai multe clădiri și biserici ale Vaticanului. Ar fi greșit să se creadă că aparținea vreunei tabere, de pildă împotriva Bisericii (îi ura pe atei și pe credincioși cu aceeași putere): nimic nu o enerva mai mult decât cei care îi

73

*1

aplaudau acțiunile, și, în general, aceștia deveneau următoarele ei victime.

Zora nu era de partea nimănui, era împotriva lumii întregi, cu o inalterabilă grijă pentru imparțialitate. La începutul toamnei, după ce văzuse un reportaj despre papa hippie al LSD-ului, Timothy Leary, care ceruse să i se congeleze capul la moarte, și diseminase fiole cu sângele lui în cele patru colțuri ale lumii în speranța de a fi resuscitat cândva, sau clonat, Zora fusese cuprinsă de o furie rece, covârșită de o asemenea prostie megalomană.

Ca un general pregătind o operațiune militară de mare anvergură, afișase o hartă pe care plantase stegulețe indicând locurile unde fusese depozitat sângele lui Timothy Leary. Pusese la cale adevărate acțiuni de gherilă. În luna octombrie, sabotă circuitul de răcire de la Techgen în Boston; în noiembrie, fură picăturile de sânge depuse la GenOlife, în Elveția. Estima că operațiunea Leary i-ar mai da de furcă încă vreo două sezoane. Zora prevedea să încheie apoteotic cu răpirea capului congelat al bătrânului hippiot, conservat într-o cuvă criogenică a Institutului Turtle din Los Angeles. Nu hotărâse dacă îl va da de mâncare porcilor, sau dacă îl va înmormânta într-o groapă de gunoi.

Operațiunile speciale ale Zorei nu îi lua decât o parte din timp. Își povestea isprăvile lui Fio, care îi sugera și ea alte obiective.

Noapțile lor de prietenie erau mai calme.

Se uitau la Superballoon, un serial cu justițiar excentrici care parcurgeau lumea cu ajutorul unui montgolfier ultraperfecționat, pentru a lupta împotriva crimei.

74

Organizau serate la care beau alcooluri de toate culorile și fumau țigări de toate dimensiunile, mâncau McFlurry-uri cu M&M's și mâncare de fast-food și se uitau la filmele lui Busby Berkeley și Baz Luhrman. Aceste serate erau desemnate cu apelativul, marcă înregistrată, de Serate Toxice.

Ca un omagiu la adresa lui Sherlock Holmes, trăgeau cu pistolul în zidurile apartamentelor Zorei. Adevărata rațiune a acestei practici se datora zilei în care Zora dăduse cu capul de peretele băii din apartamentul 18.

Insultase peretele, îi dăduse lovituri de pumn și de picioare și tră-sese-n el cu un cartuș. Se simțise mult mai bine.

De atunci, dezvoltase o filozofie care se potrivea caracterului ei: de fiecare dată când un obiect o maltrata sau era nerescptuos, se apăra. Astfel, făcuse bucăți prăjitorul de pâine dând în el cu bâta de baseball, pentru că îi carbonizase o felie. Temperamentul Zorei nu se acomoda mai ușor cu lucrurile neînsuflețite decât cu ființele vii: i se întâmpla să se supere pe ușă sau pe pat. Săptămâna trecută își ucisese frigiderul cu cin-sprezece gloanțe de Magnum 357.

Cele două prietene împărtășeau aceeași pasiune pentru clătitele cu cremă de castane și cu frișca de la Misha Shima. În ciuda nivelului de zahăr și de grăsime criminal, mesele și gustările luate la creperia nu erau numărate printre Seratele Toxice. Creperia lui Misha se afla la stânga imobilului Zorei și al lui Fio, aproape la colțul străzii Belleville. Misha era femeia cea mai adorabilă din lume și, în ciuda acestui fapt, Zora avea pentru ea cel mai mare respect. Fio nu o mai văzuse niciodată pe Zora impresionată de

75

.iu (•

cineva, dar în prezența Mishei, prietena ei călca pe ouă. Creperia devenise cantina lor din cauza proximității geografice și umorale. În fiecare seară, soțul Mishei, Georges, se urca pe mica estradă și cânta cântece de dragoste asiatice, cu cea mai mare pasiune și cu cea mai incredibilă lipsă de talent. Era atât de prost că nimic nu putea fi mai înduioșător. Desigur că asta nu atrăgea clienții, așa că în septembrie trecut Misha le anunțase pe clientele ei preferate că își degustau ultima lor clătită.

— Ce tot vorbești? spuse Zora. Glumești?

— Închidem săptămâna viitoare. Nu-s destui clienți. Nu-i destulă lume care să vrea să mănânce clătitele Mishei. Pe lângă exactiunile vocale ale soțului ei, Misha mai avea și un mod foarte puțin comercial de a-și conduce creperia. Era o femeie destul de mărunțică și rotunjoară, avea ochii stinși, drăguți, și o gură fantastică ce producea o delicioasă dulceață de surâsuri. Credea în destin pentru cele mai mărunte lucruri, așa că, dacă un client intra în creperia, știa ce clătită îi era destinată potrivit marelui plan cosmic al creatorului universului. Fiecare client îi inspira o clătită, și nu avea nimic de spus, nici nu se puneau problema ca Misha să lase să i se dicteze ce să facă în bucătăria ei. Creperia era a ei, oamenii vor mânca ceea ce pregătea ea, și gata! Nu era câtuși de puțin agresivă, nimeni nu era mai dulce ca ea, pur și simplu așa vedea ea lucrurile.

Zora își pusese jos lingurița și ieșise. Revenise după două minute, ridicase mâna ca să o cheme pe Misha. Pusese un teanc enorm de

76

bancnote pe tejghea și comandase 12 000 de clătite. Creperia era salvată.

Deocamdată, Zora, așezată într-un fotoliu de catifea verde, o fixa pe Fio cu ochii ei lungi, negri.

— Pelam a venit să zgârie la mine la ușă.

Pelam era cameleonul pe care Zora i-l oferise lui Fio drept cadou de mutare în casă nouă. În patru ani, Fio nu îl văzuse niciodată, dar știa că era pe undeva prin apartament pentru că strachina în care îi puneau crochete de insecte se golea în fiecare zi. Din când în când, mai ales noaptea, auzea zgomote stranii, frecări, deplasări furioase de obiecte, sunete aproape imperceptibile de mastică. Avea impresia că adăpostește o creatură fantastică. În orice caz, Fio nu văzuse niciodată nici o insectă la ea în apartament, și vara nu o necăjeau nici țânțarii.

— Am plecat cam pe fugă, am uitat să îi dau furnici.

— Bârfe, bârfe, bârfe, spuse Zora cu aviditate. Ai ce bârfe, sunt sigură. Nu-i așa, draga mea? Așa că, spune-mi: cu cine, de câte ori și cum a fost? ^

— Îți amintești de portretul lui Pelam pe care ți l-am dăruit?

— Vrei să zici de portretul canapelei tale.

— Pictez un pic.

— Știu, draga mea, în cadrul „Magistralei Capcane de la Buttes-Chaumont”. Tablourile tale sunt foarte drăguțe, ar trebui să te gândești să faci din ele cărți poștale.

— Unii sunt convinși că am geniu.

77

— E genială chestia asta! Cine?

— Cineva care se numea Ambrose Abercombrie. A murit.

Zora își aruncă chiștocul și își aprinse o altă țigară. O privi pe Fio cu un amestec de mirare și de admirație, bătând ușor cu călcâiul în podea. Fio se sprijini de perete și, după ce își dădu la o parte o șuviță de pe frunte, își vârî mâinile în buzunarele largi ale paltonului uzat, de tvveed. Lumina chioară a culoarului se stinse. Țigara Zorei strălucea în întuneric. Fio apăsă pe întrerupător.

— Te ador, iubito. Ești incredibilă. Așadar, Abercombrie a murit, în sfârșit. Trebuie că avea peste o sută de ani. Judecând după cât ești de destinsă, habar n-ai cine era acest „cineva care se numea Ambrose Abercombrie”...

— Cătuși de puțin. Știu exact cine era. Se ocupa cu arta.

— Drăguț spus. Abercombrie nu se ocupa cu arta, era arta. A scris scenariul istoriei artei pentru ultimii optzeci de ani. Majoritatea artiștilor importanți ai acestui secol îi datorează totul lui Abercombrie. Deschide o carte de artă contemporană la orice pagină și vei da de numele lui. Dacă lumea artei ar fi Națiunile Unite, el ar fi Statele Unite. Păi, fir-ar al naibii, n-ai decât să citești ziarele!

— Studiile mele nu prea îmi lasă timp ca să citesc paginile de cultură ale ziarelor.

— Da, ei bine, crede-mă, poți să lași baltă cursurile! În orice caz, asta da bîrfă! Dacă Abercombrie s-a interesat de tablourile tale, e semn foarte bun. Vei face bani. Eram sigură că ești genială, draga mea. Deci, ia banii și șterge-o!

78

— Ce știi de el?

— Știu ce știe oricine care nu are nimic de-a face cu tâmpenia asta de lume a artei, atîta tot. Adică, Abercombrie e un Moise. În rest, era faimoasă pasiunea sa pentru discreție, de ani de zile nu-l mai văzuse rumeni. Dar continua să tro-gă sforile.

Zora fusese întoarsă pe dos de veste, dar își revenise foarte repede. Era bucuroasă pentru Fio, și mîndră ca o cloșcă. Nu și-o închipuise niciodată avocată sau judecătoare. Cele două prietene, îmbătate nițel de excitarea tuturor acestor revelații și de un viitor care se anunța promițător, se apucară să discute evenimentul care avea să le ocupe timpul începând cu dimineața următoare. Duminică începea târgul de Crăciun în tot cartierul. Și era mai important decât toți Abercombrii și Charles Folquetii din univers.

G

har Ies Folquet veni sa o ia pe Fio către amiază. Tot timpul dimineții, se plimbase cu Zora printre tarabele târgului de Crăciun de la strada Pirineiilor până la colțul străzii Belleville. Agățată de-a curmezișul, o banderolă anunța „Al optulea Tîrg de Crăciun”, cu litere gotice roșii. Nu era zăpadă. Zora, enervată de această lipsă de gust, blestemase Golf Streamul pe vreo șapte generații. Cu toate acestea, frigul pișcă agreabil pe piele. Desigur, târgul era mai fermecat seara, când toate ghirlandele electrice multicolore luminau mesele precupeților, dar nu avuseseră puterea de a aștepta până arunci. De douăzeci și patru de ore, Fio era amețită; toți acești oameni de la țară, continente diferite într-un târg alsacian, nu erau meniți să o liniștească. Și-ar fi dorit atît de mult să cumpere totul, să guste totul; ar fi vrut să învăluie sub aceeași poftă hrană, culori și forme. Mirosurile de castane coapte, de brad, de zahăr, muzica de zurgălăi și de clopote, toate picurau o atmosferă de povești. Stofele o-nfățișau pe Zâna cu fragi, pe Piticii din trecă-toarea Lupilor sau pe Vrăjitoarea din Koestlach; toate personajele legendelor pădurii Altkirch le primeau în lumea lor fermecată.

81

Cumpărare turtite cu anason și cu scorțișoară, în formă de personaje și de stele, și chifle delicioase cu fructe uscate. Se așezară pe o bancă cu un pahar de vin cald cu mirodenii și profitară de spectacolul unui grup de bărbați și femei în costum tradițional alsacian care se certau în dialectul lor, într-un mod foarte amuzant, fără îndoială potrivit unor rituri ancestrale ale căror subtilități ele nu le înțelegeau întru totul.

Masa de Crăciun nu avea loc decât peste trei zile, dar visau deja la compoziția cinei. Se impregnau cu aerul de fericire, profitau de el ca de mirosul care iese dintr-o bucătărie. Va fi al patrulea Crăciun petrecut împreună. La primele două, rezistaseră obligației de a sărbători și organizaseră în schimb o bătaie cu bulgări de zăpadă pe acoperiș. Dar Crăciunul era o tradiție prea excitantă, sfârșiseră prin a se supune plăcerii lor copilărești. Al treilea fusese destul de agitat. Fio invitase o tînară asistentă peruviană, care își termina teza de doctorat la Paris, și nu știa pe nimeni cu care să își petreacă sărbătorile. Zora, la început, nu invitase pe nimeni, dar se pare că își uitase unul din amanți într-un apartament la etajul al șaselea. Fio, mergând pe acoperiș ca să citească sub ninsoare, pe un șezlong, îi auzise bătăile disperate în ușă și îl eliberase după două zile de temniță. Zora voia să-l vadă plecat, dar el leșinase de inaniție. În cădere, își deschisese arcada și craniul lui ciobise scara. Atinsă fără îndoială de spiritul Crăciunului, Zorei îi fusese milă de amantul ei expirat. Ieșise să cumpere vin și se întorsese cu o sticlă de Coca-Cola și cu un cerșetor. Cina a fost o revelație. Fio și Zora își dăduseră seama că 1) amantul era un imbecil,

82

2) cerșetorul putea și refuza să facă un duș și, în sfârșit, 3) asistenta peruviană era depresivă, se dezbrăca după două pahare de vin și nu prea aprecia faptul că Zora îi dădea în cap cu tortul în formă de creangă, în ciuda asigurărilor acesteia că era vorba despre o tradiție pariziană.

Anul acesta, Fio și Zora hotărâseră că vor petrece singure seara de Crăciun, îmbălsămată în parfumul unui brad mare.

După ce trecuseră pe la mai mulți vânzători, găsiră un brad care își pierdea acele. Era tot mai rar, bravi clienți nu doreau decât soiuri de brazi cu acele persistente. Zora și Fio considerau că vraja Crăciunului ar fi imperfectă fără acele de sub brad, pe care le puteai aduna cu pumnul pentru a le arunca în cămin. Nu, n-ar fi Crăciun dacă nu s-ar înțepa la tălpi călcând pe acele verzi ale acupuncturii fericirii. Și ce excitant era să descoperi după luni de zile de la Crăciun câteva ace sub covor sau în mijlocul unei cărți!

Trecând prin fața chioșcului de lângă stația de metrou Pyrenees, Fio observă că „funeraliile” lui Abercombrie erau pe prima pagină a majorității ziarelor. Fotografiiile bătrînului erau la fel de neclare ca și amintirea ei despre el.

— Unde mergem?

— Avem întîlnire la Ottaviani, zise Charles Folquet cu un surâs mîndru de el. Își luă seama, amintindu-și cu cine vorbea, și adăugă: Ottaviani, croitorul. Celebrul croitor. Excesiv de celebrul croitor.

— De ce?

Ambrose voia cele mai bune lucruri pentru dumneavoastră. Ottaviani este cel mai bun.

83

■4»

Fio dădu din cap. își privi hainele și fu de acord că felul ei de a se îmbrăca putea trece drept neglijență. Păstra din copilăria-i modestă un dezinteres, dacă nu chiar un dispreț, pentru modă. Nu avusese niciodată mijloacele de a-și compune garderoba care s-ar fi potrivit cu firea ei și, încet-încet, decisese că firea ei era indiferentă la ideea însăși de garderobă. Purta o pereche de jeansi vechi negri, o cămașă zdravănă de bumbac și niște pantofi vechi de piele roasă. Singura haină de valoare pe care o avea era vesta veche de tweed donegal verde, care fusese a bunicului mort într-un lagăr, soțul lui Mame. Dar vesta era prea largă, uzată, și dacă la un moment dat fusese frumoasă și elegantă, nimic nu mai indica așa ceva acum.

Magazinul lui Ottaviani se afla alături de alte magazine de lux. Două perdele mari de catifea neagră acopereau vitrina. Ottaviani trebuie că era atât de cunoscut că nu avea nevoie de firmă, numele lui nu era scris nicăieri. Charles Folquet bătu. Un majordom deschise ușa și privi cartea de vizită a tânărului, cum ar fi făcut într-un club privat. îi invită să intre și să aștepte în salon. Interiorul nu semăna nici el cu un magazin de haine: nu erau haine pe umerăse, nici manechine pentru a prezenta modelele, și nici vânzători. Cadrul era cosy, cu fotolii de piele și cu masa joasă acoperită de ziarele zilei. Așteptară două minute, Ottaviani se repezi spre ei cu brațele larg deschise:

— Charles! Charles și misterioasa prințesă!

Dacă cineva ar fi vrut într-o zi să creeze un parfum care s-ar fi numit Afabilitate, ar fi fost de-ajuns să recolteze niște sudoare de la Ottaviani.

84

Era jovial, delicat, șarmant. Un om mijlociu de stat care părea alcătuit mai ales din mâini. Le agita în toate sensurile cu grație, le strânse de mai multe ori pe ale lui Charles Folquet și pe ale lui Fio, le atinse umerii ca și cum le-ar fi apreciat dintr-o ochire lărgimea, forma corpurilor. Când vorbea, degetele-i lungi însoțeau cuvintele; când asculta, lua cuvintele și le palpa în aer, ca și cum nu și-ar fi putut crede urechilor. Avea un metru de croitorie în jurul gâtului și purta o haină de jucător de cricket. Era încântat să-i primească: îl adora pe Charles Folquet și pentru a o dovedi cum trebuie, o repetă de mai multe ori. Se purtă cu Fio ca și cum ar fi fost prieteni vechi. Charles Folquet fu rugat să aștepte în salon. Ottaviani o duse pe Fio mai departe în magazin, până într-o cameră mare, din mijlocul căreia atârna o enormă lustră de cristal multicoloră.

Totul se petrecu foarte repede. Fio păstră puține amintiri de aici, i se învârtea capul, Ottaviani alerga în toate direcțiile. La un moment dat, Fio tresărise când croitorul, cu un gest profesional, îi ridicase un cuțit în dreptul gâtului pentru a tăia un fir răzleț. Ottaviani ar fi dat ameteți unei tornade ce consumase amfetamine. Când își veni în simțiri, își descoperi cu surprindere noile haine pe o față tânără, roșcată, într-o oglindă. Nu era ea.

— Divină! zise Ottaviani. Acum sunteți o adevărată prințesă.

— Sunt haine de ceremonie? întrebă timid Fio.

— Dacă doriți, sunt pentru ceremoniile de fiecare zi. Fiecare zi este o încoronare, sweetie.

— E magnific, dar... Nu pot să mă duc după pâine așa...

85

— A, nu, nu trebuie să mergeți după pâine, pâinea îngrașă, prințesă.

Anii de succes și de elogii nu îi îngăduiau croitorului să vadă că Fio nu era în apele ei. Lumea trebuia să se adapteze la creațiile lui, nu invers. Dacă rochiile nu erau practice pentru a lua metroul, singurul lucru rezonabil de făcut era să se fabrice un metrou mai potrivit. Nu îi venise în minte să o întrebe pe Fio ce gândea: la fel cum atracția terestră atrage un măr spre pământ, fata nu putea decât să îi adore creațiile.

— E lucrul cel mai desăvârșit din lume, adăugă el gânditor. O operă de artă pe o artistă. Minunat, cu adevărat minunat!

Nimeni nu ar fi putut afirma că se înșela: rochia era desigur magnifică, și asta explica stânjeneala lui Fio. Ea nu se simțea magnifică. Corpul ei se obișnuise până acum cu hainele de serie, prea mari, prea mici, croite de mașini, încât o rochie pe măsura ei nu putea să i se potrivească. Nu se recunoștea cu rochia asta, i se părea că a fost răpită de țesături ca un prizonier de război căruia încercau să-i ștergă personalitatea. Auzea bătând o lume întreagă în ochiurile pânzei, o lume solidă și puternică, în ciuda fineții țesăturilor.

Cum Fio avea mari scrupule în a spune ceva ce risca să producă durere cuiva, încercă să su-rădă.

— E foarte bine, zise cu o voce aspră și nesigură. Dar... nu aveți niște haine mai discrete și mai practice?

Privirea lui Ottaviani străluci. Avea experiență cu celebritățile, înțelegea, firește, cu rochia asta nu se gândise decât la el însuși, voia să îi

86

fie văzută opera, dar fata asta avea nevoie de ceva pentru a trece neobservată, altminteri ar fi creat îmbulzeli la fiecare ieșire din casă, papa-razzii ar fi reperat-o imediat. Știa toate astea, și avea răspunsul, un răspuns de alpaca amestecată cu cașmir negru, era discret, tăietura e.a excepțională dar subtilă, numai un cunoscător putea descoperi că responsabil pentru ea era un mare artist. Grandoarea geniilor este uneori de a ști să se facă nevăzute. îi propuse haine sublime și simple, care i-ar fi îmbrăcat anonimatul în chip delicios. Fio le acceptă politicos, fără

a i se șterge sentimentul persistent că aceste haine delicate și oneroase aveau greutatea unor lanțuri și că, deși nu plătise nimic pentru ele, o costau mult mai mult, ca și cum ar fi vândut ieftin ceva din intimitatea ei. Probele durară toată după-amiaza. La sfârșit, Ottaviani le oferi ceai, pe care îl băură însoțindu-l de prăjiturile cu dulceață de trandafiri. Fio și Charles Folquet ieșiră din magazin cu trei sacoșe de pânză albă marcate cu litera O. Se plimbară puțin pe Saville Row, soarele lucea în aerul fanat al iernii; apoi se întoarseră la Paris. Fio tresărise înțelegând că mergeau în Anglia. Charles Folquet nu își dăduse osteneala de a o pune la curent că mergeau atât de departe, pentru el Londra nu era o destinație depărtată. Fio nu mai plecase din Franța niciodată. Pentru ea era o călătorie, pentru Charles Folquet nu era decât o deplasare anodină: în lumea lui, Central Park West se va afla întotdeauna mai aproape cu mii de kilometri decât Savigny-sur-Orge.

87

-in

— E stânjenitor.

Antoine Bojarski pronunță aceste cuvinte surâzând, fermecat de provocare. Pariurile imposibile fuseseră cele care îi plătiseră biroul de pe cheiul Orologiului. În cazul acesta, nici nu va fi atât de greu, în ciuda absenței provizorii a tablourilor și a imposibilității de a folosi fotografiile lor. Doar numele lui Ambrose Abercombrie va suscita interesul: puștoaica asta era protejată bătrânului, ultima lui descoperire. Și, după cum se vorbea deja, cea mai mare.

Dacă Bojarski era dotat pentru munca aceasta de atașat de presă și de consultant în comunicare, faptul se datora sensibilității sale, mai precis sensibilității la cinismul epocii. Astfel, știa că moartea lui Abercombrie era un lucru excelent. Decesul lui era de-ajuns pentru a crea un impuls extrem de favorabil, dar înscenarea înmormântării fusese o idee de geniu. Reușise ca prin acest spectacol evenimentul să depășească granițele lumii artei și a mediilor intelectuale. Avusese parte de reportaje în jurnalele televizate. Vor ajunge la toată lumea, la presa serioasă, la presa populară. Funerariile lui Abercombrie vor deveni un eveniment de cult, se șoptea deja că exista un proiect de film despre viața lui, la Hollywood.

Bojarski privi rama goală de deasupra biroului. O numea rama dictonului său. Nu se putuse hotărî pentru un dicton cu care să se identifice, situațiile erau prea diferite pentru a se mulțumi cu o singură poruncă. Fixă o clipă rama goală și își imprimă în minte dictonul pentru această circumstanță: „Dintr-un inconvenient să facem un avantaj.” Absența naște dorința. Misterul

88

fascinează. În cazul dat, misterul îl fascina până și pe el. Fata asta roșcată, atât de oarecare, atât de puțin artistă cum s-ar crede, atât de introvertită. ... Așadar, ea era revelația! Ar fi în avantajul ei să nu apară în public și să nu vorbească cu ziaristii, la început cel puțin. Absența distilează misterul și cel sau cea care se folosește de asta poate fi astfel împodobit cu cele mai mari calități. Încercase să știe ce reprezentau tablourile ei. Fata răspunsese vag: portrete de plimbăreți la Buttes-Chaumont. Erau figurative sau nu? Câte puțin din amândouă, răspunsese, depindea de cer. La drept vorbind, nu prea știa și asta nu părea să o preocupe.

Avusese chef s-o ia de-a dreptul: „Există flori în ele? Dacă există flori, am putea apărea în Mai-sons et Jardins. Dacă ar exista sex, am apărea în toate revistele la modă. Și dacă ne descurcăm cum trebuie, vom apărea și în revistele conservatoare care vor vorbi despre noi ca să ne critice. Ați avut o copilărie nefericită? Da? Minunat! Presa și publicul adoră asta.”

Așa se vor petrece lucrurile, dar nu putea să i-o spună atât de sincer. Făcea o meserie care nu îi lăsa de ales decât între ipocrizie și cinism, și adesea cele două se amestecau, dar salva aparențele pentru clienții săi, mai ales când aceștia erau artiști și se prefăceau că disprețuiesc metodele care le asigurau, cu toate acestea, succesul.

Noutățile erau bune, Charles Folquet reușise o treabă excelentă de relații publice: majoritatea articolelor despre moartea lui Abercombrie îi consacrau un loc cu atât mai important lui Fio Regale, cu cât ziaristii nu aveau nici o informație despre ea. Doar zvonuri despre geniul ei. Pentru

89

ca suflul să nu se pleoștească, îi ceruse lui Charles Folquet să anunțe cât mai repede data expoziției, fixată pentru prima zi de primăvară. Le rămâneau trei luni pentru a cuceri conștiințele. Apoi, nu va mai conta dacă operele lui Fio Regale vor fi la înălțimea așteptărilor, toată lumea va vorbi despre ele și colecționarii se vor bate ca precupeții de haine vechi pentru a le cumpăra. Partizanii și prietenii lui Abercombrie, numeroși în mass-media, o vor îneca în elogii; adversarii lui o vor ataca, oricare ar fi fost valoarea pânzelor.

Mulțumită notorietății lui Abercombrie, campania aceasta avea să fie una mondială. Bojarski fremăta de plăcere. Deschise sertarul biroului și aruncă o privire pe legitimația clubului său de golf de la Natav. Avea de disputat o partidă în după-amiaza asta, partidă pe care cu siguranță o va pierde, din cauza excitației care îl cuprinsese. Mai că i se sculase. Își luă mingea de golf, fetișul lui, din gutapercă pură, o antichitate, și o trecu dintr-o mână într-alta. Va pierde cu plăcere.

Fio Regale și Charles Folquet sosiseră cu o jumătate de oră mai repede. Bojarski îi invitase să se așeze în fotoliile incomode din fața biroului său. Alesese cu mare grijă niște fotolii adânci și antiergonomice. Era un truc vechi. Interlocutorii săi să nu fie foarte în largul lor, el trebuia să domine conversația, părea astfel mai alert și mai vioi. Mai ales, remarcase că, grăbiți să se ridice, clienții își dezvăluiau mult mai ușor intențiile și micile secrete.

Acest inconfort îi menținea pe picior de război; nu le putea îngădui să se lase legănați de mișcarea suplă a unui fotoliu de piele agreabil. Fata nu scosese o vorbă. De altfel, ce-ar fi putut spune? Îi apreciasse atitudinea circumspectă și discretă. Nu era genul de artistă lacomă; nu înțelegea motivul prezenței ei aici și, mai mult decât atât, nu înțelegea ce ar putea să facă un consilier în comunicare în toată poves-tea. Îl observa. Observa cadrul șic al biroului, îl întrebase care era chiria și surăsese de uluială la auzul sumei. Ochiul îi rămăsese îndelung fixați asupra trofeelor de vânătoare agățate pe pereți. Văzuse tristețe în privirea ei, nu reproșul pe care îl ghicea la vizitatorii lui obișnuiți. Fu mișcat de melancolia tinerei când privise capul de rinocer pe care-l doborâse în Tanzania vara trecută.

Fata nu avea desigur nici cea mai mică idee despre ce urma să se întâmple. Bojarski știa că vor câștiga această bătălie a celebrității și a recunoștinței, dar nu se putea opri să nu se gândească la victimele care aveau să cadă, ca în orice război. Nu era însă prea grav. Chiar dacă arta a devenit o religie pentru toți acești aței sus-puși din cartierele frumoase, e o religie pacifistă care, dacă face să domnească teroarea, nu face să domnească decât o teroare de hârtie. Nu există genociduri comise în numele acestui Dumnezeu, nu există torturi, nici masacrele din noaptea Sfântului Bartolomeu, nici popoare, rase reduse în sclavie în numele poruncilor sale. Există cel mult ciroze și câteva supradoze, valuri de depresie, vieți ratate de acreală și de nedreptate, un pumn de sinucideri, dar nimic prea grav. Toate acestea nu sunt foarte importante, domnișoară Regale, gândi el. Mulți o regretau, știa asta, printre artiști și vasalii lor, și-ar fi dorit ca vorbele lor mari să rănească realitatea și să ridice valorile mare-elor. Dar nu, nu erau decât spumă și briză pierdută în tornade!

90

91

. :^^,,
Era prima dată când îl întâlnea pe Charles Folquet. Urmărise cu interes admirativ ascensiunea tânărului în mediul artei și al presei. Încă necunoscut acum cinci ani, era astăzi o celebritate a cărei strălucire depășea notorietatea saloanelor pariziene. Cei care nu știau cu ce se ocupă îl cunoșteau. E cel mai bun indiciu al celebrității. Un alt dicton de pus în rama lui. Charles Folquet era un tânăr pictor abia ieșit de la Belle Arte, care începuse prin a da târcoale mediului nopții, localurilor la modă, și crease, prin joc și provocare, vreo douăzeci de mișcări artistice. Fotografia sa apăruse în ziarele interesate de acest energumen artist și fantast. Cum lua de braț staruri și capete încoronate, unii crezuseră că era celebru. I se dăduse atunci o cronică într-o mare revistă de artă. Ambrose Abercombrie, acum patru ani, fusese cel ce îi oferise prima expoziție și îl revelase astfel ca pe una dintre figurile majore ale noii generații de artiști. De atunci, Charles Folquet mai urcase în grad: avea o emisiune săptămânală la televiziune, în care vorbea despre artă cu umor și cu pasiune. Dacă ascensiunea lui fusese rapidă, dacă beneficiase de sprijin puternic, nu calculase în schimb nimic, nu ceruse favoruri. De departe, și pentru invidioși, Charles Folquet avea toate trăsăturile arivistului. Suferea din cauza acestei reputații. Poziția lui privilegiată, nu el o căutase: dacă totul îi reușea, era pentru că realitatea fusese arivistă în locul lui. Cinstea era o calitate care nu i se putea nega, dar nu își lua niciodată sinceritatea drept pretext pentru a-i răni pe ceilalți, proclamându-și adevărul. Cu toate acestea, fapt remarcabil, nu ezita să critice operele amicilor săi și să le ridice în slăvi pe

92

ale artiștilor care îl disprețuiau. Avea enorm de mulți prieteni a căror principală calitate era aceea că majoritatea nu se suportau între ei.

— Ar trebui să purtați ochelari de soare, îi zise Bojarski lui Fio în momentul în care le deschidea ușa ca să îi lase să plece.

— Ca să semăn cu un star? Întrebă Fio cu maliție obosită.

— Nu, nu-i nevoie să semănați cu un star, sunteți un star. Doar că veți descoperi că soarele strălucește mult mai puternic, de-acum înainte.

Închise ușa și se așeză la fereastra biroului ca să pândească plecarea musafirilor. Da, soarele va străluci mai tare, ea însăși va străluci ca o stea. Va trebui să se apere de propria-i lumină, pentru că de-acum înainte ea se va reflecta în ochii celor care o vor adula. Și este o lumină care a consumat multe. O stea nu strălucește, arde. E o realitate fizică pe care toată lumea o uită. Îndărătul acestei frumuseți atrăgătoare, există ceva ce arde. Ființa umană este un animal fototrop, dacă nu era atentă se putea regăsi ca o perdea albă luminată de o lanternă, noaptea, în plin câmp, acoperită de insecte flămânde.

Ambrose Abercombrie era mort de d săptămână și ziarele continuau să adune hârtii despre marele bărbat. Nu se publicase încă nimic, dar circulau deja zvonuri despre marea lui descoperire. Bojarski le ascultase cu atenție în așteptarea vizitei lui Fio Regale și fusese plăcut surprins să constate că se vorbea mult despre ea. Circulau mai multe legende în legătură cu persoana ei. Se povestea că era substitutul unui mare artist care reîncepea o carieră sub pseudonim. Un alt zvon, foarte promițător, afirma că Fio Regale era

93

copilul din flori al unui fost președinte al Republicii. O variantă făcea din ea fiica lui Abercombrie însuși. Ca un bun participant la cocktailuri/ Charles Folquet era fără îndoială deja la curent cu aceste zvonuri, poate era chiar la originea unora dintre ele. Bojarski nu considerase necesar să o pună pe Fio la curent cu existența tuturor bârfelor. Ar fi neliniștit-o și, în fond, nu era decât o inevitabilă poluare care însoțea orice mister. Da, e evident, toată

lumea se întreba de ce Aber-cornbrie îi ascunsese existența atâția ani. Exista un motiv și, cum Abercornbrie era cineva de o imensă importanță, motivul trebuia să fie și el imens.

Toate acestea aveau să dispară când vor descoperi o față atât de simplă, un sfinx fără secrete. Desigur, nu vor crede în simplitatea ei, vor căuta în ea un alt mister și o vor îmbrăca cu fun-dițe cochete. Ce putea el să facă? Așa funcționa lumea.

Bojarski luă un niblick din vitrina unde își ținea crosele de golf. Se așeză în poziție corespunzătoare și lovi o minge imaginară. Swing perfect. Da, arta e un fairway frumos. Poate fi nevoie să schimbi crosa după cum e situația, dar cea din fier de 8 rămâne cea mai adaptată pentru terenul ăsta atât de accidentat. Nu compara arta cu golful, dimpotrivă, imposibilitatea comparației i se părea mai pertinentă. Pentru a fi mai exact, atitudinea artiștilor semăna perfect cu aceea a jucătorilor de golf pe iarbă. Citise o anchetă în Saint-Andrews Globe potrivit căreia 80% dintre jucătorii de golf mărturiseau că împing mingea cu piciorul sau uită să lovească, adică trișează. Totuși, toți se considerau jucători cinstiți și spuneau că le era groază de trișori. Asta era arta: ființe fermecătoare care detestau amincițiile circumstanțiale și nepotismele, loviturile sub centură, respingeau relațiile profesionale incestuoase între artiști, critici, negustori de artă și politicieni, dar care împingeau mingea cu piciorul ca să cada în gaură și o trimiteau pe a adversarului în tufișuri. Da, incontestabil, fierul de 8 era crosa cea mai adaptată pentru lumea artei. Dacă nu cumva era totuși bâta de baseball.

94

— Jt-iSti magnifică, draga mea.

Zora trase din țigară, observând-o pe Fio în rochia ei nouă, cu atenție incisivă. Apoi, adăugă cu răceală:

— Nu-ți cade bine deloc.

Izbucniră în râs. Fio încercase să defileze ca un manechin scheletic de un metru optzeci și cinci. N-a fost o reușită. Era cât pe-aci să cadă de câteva ori. Fio hotărî să dea rochia la Ajutorul Popular. Dimpotrivă, hainele negre pentru orice ocazie, create de Ottaviani, îi plăcură Zo-rei. Fio avea așadar să le păstreze și să le poarte în ocazii importante.

În ciuda celor patru cărămizi care îi încadrau și susțineau trunchiul, bradul era înclinat. Avuseseră o mare discuție ca să hotărască dacă îl vor decora cu ghirlande și cu globuri colorate. În cele din urmă, moțiunea lui Fio câștigă cu două voturi pentru și nici unul împotriva: bradul nu va fi deghizat. Deja îi cădeau acele.

Pentru masa de Crăciun se deciseră pentru un pate Gämsläwert, o tartă de găinușă și ficat de rață cu trufe, urmat de un Ganzeltopf, despre a cărui compoziție nu știau mare lucru (vânzătorul avusese un puternic accent elvețian).

97

Cumpăraseră un desert, fermecate de numele lui: o „Marjolaine de la tatăl meu”. Și, pentru că un singur desert nu e niciodată de-ajuns, au încheiat cu un Kugluf călduț, cu cireșe amare și cu înghețată de scortșoară și kirsch. Masa a fost liniștită, un Pinot Gris de Tokay, recolta târzie din 1992, un Riesling 1993 și două Shorts de Partagas ne-fiind suficiente pentru a atinge nivelul de toxicitate al unei Serate Toxice. Era o seară calmă și delicioasă, în timpul căreia Zora descoperi că o țigară fumată cu mâna stângă e cu mult mai puțin bună decât o țigară fumată cu mâna dreaptă. Fio îi dăruie un portțigaret Zorei, care îi dăruie ochelari de soare lui Fio. Priviră răsăritul pe aco-perișul imobilului sub cascada aruncată de tunul de zăpadă, și refăcură lumea introducând o specie de păsări cu aripile în carouri scoțiene, pentru că așa ceva îi lipsea, și îi mai puseră Pământului o pălărie, ca să aibă o alură mai impresionantă.

De Crăciun, Charles Folquet primise fără îndoială o înnoire a înclinației sale pentru bunele maniere. Bătu așadar la ușa apartamentului lui Fio, încercând să dea ciocăniturilor sale cu arătătorul în metal un ritm agreabil.

— Sunt superbe chiștoacele astea strivite pe trepte! Superbe!

Fio îl privi o clipă pe tânărul apretat, cât să își vină în simțiri. Nu băuse mult, dar amestecul de hrană bogată și de zăpadă o moleșise nițel. Nu i-ar fi stricat o aspirină.

— Crăciun fericit, zise Fio.

— Crăciun fericit! Eu... în sfârșit, pentru dumneavoastră!

98

Scoase un buchet de flori de la spate; niște petale se rupseră și căzură pe jos. Florile nu erau roșii, avusese mare grijă să nu cumpere flori care ar fi putut sugera pasiunea lui pentru tânăra fată. Șarmul lui natural, adăugat celebrității, îl făcea irezistibil. Și dacă se bucura de o reputație de Don Juan, nu era mândru de asta: trăia o poveste drăguță de dragoste cu o prietenă din copilărie, îi era credincios, dar ar fi preferat să moară mai degrabă decât să o mărturisească. Își purta opiniile ca hainele și înainte de orice îl interesa ca acestea să se potrivească cu tunsoarea și culoarea cămășii. În consecință, monogamia ar fi însemnat o greșeală de gust. Vorbea adesea despre sex în cronicile sale, și mulți vedeau în el un specialist. I-ar fi plăcut să fie specialist în altceva, dar sexul era la modă, nu era vina lui, și cum unul dintre prietenii lui murise de o supradoză, își interzisese să vorbească despre droguri, celălalt subiect picant. Reputația lui crescuse și mai mult de când organizase party-uri de caritate — conceptul îl inventase el. Beneficiile recoltate la aceste serate, din vânzările de prezervative, de alcooluri, de falusuri electrice și alte ustensile, erau donate pentru opere de caritate. Ultima îi permisese să construiască un spital în Afganistan și să trimită acolo tone de materiale și de provizii. Grație câtorva deciletri de spermă și unei

cascade de orgasme, sărmanii aveau să mănânce pe săturate, să învețe să citească și să fie îngrijiți. Avea un rol pe lângă Fio Regale, o sarcină care-i fusese încredințată de Ambrose Abercom-brie. Dacă vreodată s-ar fi îndrăgostit de el, asta nu ar fi făcut decât să complice lucrurile. De mai

99

multe ori în discuțiile lor, el își pomenise logodnica/ spre a evita orice ambiguitate.

— Mulțumesc. Îmi pare rău, nu am nici un cadou...

— Cadoul meu perpetuu este să vă cunosc. Era adevărat, dar Charles Folquet își dădu seama că exagera. Fio ar fi avut dreptul la mai multe complimente și lăușiri decât oricine altcineva, dar el trebuia să o ferească de manifestările prea stânenitoare ale propriei admirații. Misiunea lui trecea înaintea propriilor sentimente. El avea să fie persoana pe care Fio Regale putea conta, care va avea întotdeauna mintea limpede și lipsită de patimă. Un profesionist, într-un cuvânt. Amical profesionist. Presiunea avea să fie atât de puternică pentru Fio, încât el trebuia să reprezinte un adăpost, o cârjă, cineva care nu se va lăsa depășit de evenimente. Distanța lui îl va apropia de tânăra artistă, ca și cum ar fi fost egali. Mai mult, ca executor testamentar, era purtătorul ultimelor dorințe ale lui Am-brose Abercombrie. Reprezenta mai mult decât propria lui persoană.

— Am putea face o expoziție sau un video-clip, spuse Charles Folquet arătând spre mulțimea chiștoacelor. Are o latură...

— E vecina mea. Detestă și să facă curățenie, și să plătească pe cineva să o facă în locul ei.

— O pot întâlni?

— Dacă doriți, dar există riscul să vă deteste. Nu i-o luați în nume de rău: Zora detestă pe toată lumea.

— I-am văzut numele, jos, e chiar Zora Mar-prelate, manechinul?

— Nu-i vorbiți de asta. Riscați să îi pice prost.

100

— La ce etaj locuiește?

— La toate etajele.

Îl pofti înăuntru. Charles Folquet nu lăsa să se vadă nimic, dar era uluit. Nu va vorbi de Fio Regale în jurnalul lui intim, îi va consacra o carte întreagă, și o va intitula Viața lui Fio Regale scrisă de altcineva, ca o referință la autobiografia lui Cellini, una dintre cărțile lui preferate. Era sigur că urmarea îi va oferi episoade pasionante. În unele momente, în acele vârtejuri care urmează seratelor prea stropite cu alcool, când se regăsea singur, în fotoliul lui de la club, cu puțină vomă la colțul gurii, prin mintea lui îndeobște atât de vioaie năvăleau gânduri negre. Avea atunci sentimentul că nu trăia decât pentru a povesti o istorie din care nu făcea parte. Munca lui de cronicar monden îi adusese celebritatea mai mult decât operele sale care, în schimb, benefi-ciaseră de expunerea lui mediatică. Tablourile lui plăceau pentru că se vorbea de el la televizor, pentru că era atât de amuzant, atât de strălucitor. Dar, de fapt, istoria artei trecea fără el. Își descria facțiunile și eroii, dar nimeni nu l-ar fi pus alături de Fio Regale. Cei care îi atribuiă o mare influență și o mare putere ignorau valoarea mică a acestor sceptre. Chipul lui pretutendeni, numele lui citat mereu nu însemnau nimic, pentru că în ziua morții sale trupul îi va sta într-un sicriu, ca toate celelalte. Putea să se lupte pentru a convinge de valoarea operelor sale, pentru a primi felicitările tuturor și, în cele din urmă a nu reprezenta nimic. Unii care nu cereau nimic și aveau să își facă munca de artiști fără dorința de a conta pentru veacurile viitoare, aceia vor avea totul. Era prea nedrept!

101

Apartamentul lui Fio nu era mai ordonat decât la precedentă vizită. Cărți pe podea, mai multe cești de ceai pe televizor, pe bibliotecă, pe masă și chiar direct pe jos. Charles Folquet contemplant bibliotecă și descoperi singurele cărți de artă ale tinerei artiste: Istoria artei de Elie Faure, Ochiul Quattrocento-xxhii, de Baxandall, un Tas-chen despre Whistler, o culegere de desene ale lui Sempe. Alegeri bune, dar foarte puține. O lumânare parfumată cu miere ardea pe măsuta joasă. Fio îi oferi lui Charles Folquet un scaun, ea însăși se așeză cu picioarele încrucișate pe canapea. Florile odihneau lângă ea și picurau pe țesătura roșie. Un comprimat de aspirină fâsâia într-un pahar cu apă pe care Fio îl ținea în mâini.

— M-am informat. Sunteți celebru.

Tastase numele lui Charles Folquet pe motorul de căutare din computerul Zorei și, cu surprindere, descoperise că tânărul care se purta ca un Virgiliu al ei personal era cunoscut. Nu fusese impresionată, pur și simplu un pic amețită că cineva atât de celebru îi acorda o asemenea atenție. Se gândi că va fi decepționat.

— Îmi pare rău, nu știusem.

Degetul ei arătător se învârti în jurul unei șuvițe roșcate de pe frunte. Vorbise cu același aer trist cu care ar fi spus că a descoperit că suferea de un cancer în fază terminală. Asta l-a stânenit pe Charles Folquet. Cei care nu îl cunoșteau și aflau despre notorietatea lui aveau un cu totul alt comportament. Admirația le lucea în ochi, și asta, se gândi el cu amărăciune, chiar când nu cunoșteau motivele celebrității sale. Această reacție îl iritase la început, apoi, cum mintea lui nu suporta să adăpostească prea mult timp gânduri

negative, se obișnuise să se simtă flatat. Hotărât lucru, fata asta era dezarmantă! Și răcoritoare, pentru că în cuvintele ei, care ar fi putut jigni pe cineva mai vanitos ca el, nu era niciodată nici cea mai mică urmă de răutate. Doar o nuanță de maliție.

— Nu-i grav, zise Charles Folquet, cu modestie. Celebritatea nu înseamnă nimic. Există atâta lume cunoscută...

— Sunteți pictor. Un pictor important. Aș putea să vă văd tablourile, cândva?

— Desigur, aș fi foarte onorat.

— Nu trebuie să exagerați. Aveți mai multă experiență decât mine.

— Dar mai puțin talent.

— Asta nu știu. Cred că vă înșelați în ce mă privește: nu prea mă pricep la pictură. Pictez de plăcere, asta-i tot. Dacă unele dintre pânzele mele arată bine, sau sunt bune, nu știu cum să zic, nu am făcut-o într-adins.

Asta ar putea fi o definiție destul de drăguță a geniului, gândi Charles Folquet. Era bucuros să descopere că ea rămânea sceptică în privința valorii artistice a propriilor tablouri. Rămăsese umilă, nu de o umilință calculată, care cere încă mai multe lingșuri, ci cu perplexitate. Sub aerele ei fragile, avea un caracter puternic care nu avea să accepte așa de ușor lucrurile. Fio Regale era dintre acele persoane ciudate, puține la număr, care rezistau la complimente.

Fio se ridică și îi propuse o ceașcă de ceai. Charles Folquet o acceptă, mai mult pentru că nu știa ce să spună decât pentru că chiar avea poftă. Când se afla în prezența ei, era atent la felul cum reacționa, el, care de obicei era în largul

3« , h ||

lui în orice ocazii. Propriul lui comportament îi scăpa: era mai faimos, mai în vârstă, dar știa că ea era o artistă mai importantă decât va fi el vreodată, și asta era ceea ce conta, nimic altceva decât acest adevăr fierbinte și acid. În consecință, se purta cu deferentă față de fată, o deferentă conținută, dar care cu toate acestea îi ghida gesturile și atențiile protectoare. Era cavalerul ei curtenitor și și-ar fi dat viața ca să o salveze pe a ei.

— Cineva ar dori să vă întâlnească, se numește Guerinet Escriban, este un...

— Un pictor, zise Fio, apărând cu două cești în mână. E un pictor. Un pic mai puțin cunoscut ca dumneavoastră, dar am citit articole despre el și interviuri. Sper că nu sunteți dintre neciopliții care beau ceaiul cu zahăr.

Guerinet Escriban nu credea în Dumnezeu, dar crezuse întotdeauna în destinul lui de artist major. Semăna exact cu ceea ce puteau vedea cei mai puțin hărăziți cu spirit de observație. Era ușor de privit, așa cum niște exerciții de mate-, matică sunt ușor de făcut: destul de înaltă, o clădire de patru etaje, prevăzută cu două ferestre cu voletele-n vânt. Acoperișul de tablă era bine întreținut, la fel și trotuarul; un covor roșu era întins încă de la intrare și acoperea scările; fațada fusese pictată în negru cu ani în urmă, acum avea farmecul lucrurilor decolorate.

Avusese mereu sentimentul că era defavorizat, pentru că soarta îi dăruise totul. Părinții erau mici intelectuali cu dare de mână, cărora nu le iertase niciodată copilăria lui fericită și lipsită de griji. În ciuda unei voințe încăpățanate, nu reușise să devină codașul clasei; riscul de a face

studii strălucite într-o școală mare și de a ocupa un loc înșorit în această societate pe care o detesta îl îngrozise.

Arta era singurul mijloc de a se juca cu blestemul. Ani de zile, reușise să nu fie cunoscut decât în sferele cele mai obscure ale artei de avangardă, dar astăzi damnarea atât de dorită luase forma difuză a unei teaurizări: reușea în această epocă păgână.

Știuse să creze iluzia, mai întâi pentru el însuși, că reprezenta modernitatea și avangarda cea mai de vârf; nu aducea nimic nou, dar o spunea în cuvinte noi, inventate în fabrica lui cerebrală. Majoritatea timpului nu se făcea înțeles, dar existau atâtea exemple de artiști neînțeleși care se revelaseră a fi genii după moarte, că, de data asta, lumea era în gardă. De fapt, nu era departe de a fi un neînțeles: era incomprehensibil. Dacă nu purta nici o haină de marcă, cum era un bun adversar al primatului marilor companii, gândirea sa și pasiunile îi erau în schimb de marcă: Nietzsche era trademark-ul favorit și nu pierdea nici o ocazie să îl citeze.

Epoca văzuse înflorirea unei mode noi, poate: artistul trăia ca un orfan, astfel că adopta cu de-a sila geniile pentru a și-i face părinți. În această ordine, Guerinet Escriban era un profanator abil de morminte, De Kooning, Rimbaud și Bas-quiart, fără să fi putut protesta, deveniseră parte a arborelui lui genealogic.

Semnătura sa făcea să roșească obrajii membrilor redacțiilor revistelor celor mai prestigioase, ca Estomac sau L'Absolu. Cititorii aveau acces la incognoscibil și la indicibil într-un mod destul de logic, grație articolelor incomprehensibile.

Eroic, Guerinet Escriban declanșa anatemele ziarelor conservatoare; eroic, ultragia asociațiile bătrânelor doamne catolice. Spre marea-i disperare, nu a avut niciodată dreptul la cadoul unui proces sau al unei cenzuri, ceea ce îi păta reputația de rebel. Disprețuia mass-media, refuza să apară la televizor. Dar, de fapt, nici nu avea nevoie: influenții lui prieteni nu aveau aceleași prejudecăți, așa că îl apărau și îl tămâiau peste tot. În ciuda ateismului pe care și-l revendica și a diatribelor sale împotriva rigorismului sexual, avea poziții încorsetate și aproape

religioase: spectatorul nu trebuia să simtă plăcere, facilă prin însăși natura ei, ci să acceadă la înalta dificultate a transsubstanțierii artistice.

Când Fio îl descoperi în micul lui apartament de pe strada Orteaux numărul 66, își zise că era din acel soi de ființe despre care știi de cum le vezi că sunt artiști. Avea lentoarea celui pe care arta proprie îl face să sufere; ceea ce credea despre lume, despre bărbați și femei, îl arunca în disperare. Nu se plângea: se potrivea cu tenul său palid și făcea bine operelor sale.

Uniforma polițiștilor este albastră, a militarilor este verde, Guerinet Escriban purta non-cu-loarea artiștilor: negrul. Nu era dintre cei ce nu știu de ce lucrurile sunt ceea ce sunt. Trecând drept un maestru al analizei, nu își permitea să nu se autoanalizeze și căuta să înțeleagă motivele opțiunilor proprii mai ales a celor care păreau cele mai firești. La început, în straturile superficiale ale reflecției sale, hotărâse că, dacă nu purta decât negru, era înainte de orice din spirit practic: nu trebuia astfel să-și pună întrebări dimineața pentru a alege cum să își asorteze

106

ținuta. Explicația nu a supraviețuit decât cât a durat și enunțarea ei, pentru că în fiecare dimineață petrecea o bună jumătate de oră înaintea oglinzii, compunându-și înfățișarea cu diferitele degradeuri de negru ale hainelor. Apoi, scuza comodității este o mască prea evidentă care eludează adevăratele rațiuni ale actelor. Și pentru Guerinet Escriban nu exista nici un comportament și nici un gând care să nu merite să suporte scanerul minții sale. Nu, hotărât, decepționan-ta funcționalitate nu avea suficient panasă pentru această alegere atât de intimă! Accepta orice adevăr despre el însuși, orice adevăr chiar dacă îi micșora scopurile de artist liber, orice adevăr care îi rănea orgoliul, dar cu singura condiție ca să aibă puțină măreție. Adevărul nu putea fi prozaic, în nici un caz nu trebuia să îl reducă la un individ modal. Răspunsul era frumos și evident: se îmbrăca în negru pentru că pierduse ceva. Artistul e o ființă mereu în doliu. În doliu după miile de oameni care cad în fiecare zi victime ale bolii, ale războiului, ale sărăciei? Nu, artistul nu este un umanist. Nu are ce face cu lamentațiile acestea generoase, bunele sentimenteucid arta mai sigur decât un tigru sfâșiind porcușorul pa-raplegic. În doliu după el însuși, pentru că în fiecare zi omul moare câte puțin? Ce banală idee! Nu, motivul lui era original, făurit pe măsura înaltelor etaloane ale conștiinței sale. Dacă Guerinet Escriban se îmbrăca în negru era pentru un doliu mult mai considerabil: artistul este în doliu după raportul lui naiv cu lumea și cu ceilalți. Acest negru însemna că noaptea nesfârșită a haosului acoperea cotidianitatea aceasta execrată. E adevărat și că se considera foarte sexy așa:

107

avea o înfățișare romantică frumoasă, întărită de pletele coafate astfel încât să pară zburlite de un vânt estetic și îndrăgostit.

Informația era încă secretă (adică toți prietenii lui erau la curent, ca și vânzătoarea lui de pâine și aproape toată presa, cu excepția corespondentului în Tibet de la Quotidien du Medecin), dar în vara asta avea să joace primul lui rol în noul film al unui regizor care dobândise o anume celebritate reușind să rămână necunoscut. Filmele lui, dificile și aspre, dar pline de adevăruri profunde, se bucurau de stima multor critici și știuse ani de zile să reziste tentației sirenelor cinematografului pentru marele public. Continua așadar să scoată kilometri de peliculă de filme comerciale destinate intelectualilor. Rolul lui Guerinet Escriban era de pură compoziție: va interpreta un tânăr îmbrăcat în negru, zburlit, care nu mai suportă nici lumea, nici oamenii.

După ce aruncase o privire misterioasă peste umărul lui Fio, ca pentru a se asigura că n-o urmase nimeni, o lăsă să intre la el în apartament.

Decorul sumar dădea o idee despre goliciunea necesară creației. Nu ar fi suportat prezența unui radio, a unui televizor sau a unui prăjitor de pâine. Lumea socială era filtrată fără cruțare cu ajutorul pipetei sale morale. Tablouri cu zecile se odihneau rezemate de pereți, unele neterminate, altele nu, dar pentru Guerinet Escriban nimic nu era terminat în artă: pentru a relua titlul unuia dintre articolele sale, un tablou mare este întotdeauna realizarea neterminată a neterminatului. Câteva tăieturi din ziare erau lipite direct pe perete, anumite fraze încercuite cu ruj. Mic, rău situat, la limita insalubrității, aparta-

108

mentul nu dădea seamă despre starea reală a veniturilor sale: avea mijloacele de a fi sărac, n-ar fi renunțat pentru nimic în lume la acest privilegiu. Pentru a face să se creadă că era defavorizat, îi vorbea de rău pe burghezi.

Până în ziua în care niște naturaliști vor anunța că păsările au conștiință, vom putea spune că păsările nu știu că zboară. Urmând aceeași logică, Guerinet Escriban nu își cunoștea defectele. Se străduia cu eforturi salutare să nu le vadă, își ignora tarele cu curaj, ca și trăsăturile de caracter cele mai puțin nobile și mai exasperante. Și avea și motive: pentru că este riscant pentru pasărea care își dă seama că zboară să înceteze să mai dea din aripi.

Defectele îi revelau caracterul, erau aripile lui maiestuoase, și făceau să fie suportabile prea numeroasele-i calități. Printre acestea, dragostea lui pentru vin și țigări fără filtru erau cele mai cunoscute și mai lăudate. Datora educației clasice a părinților săi faptul de a fi extrem de tolerant, așa că îi ierta pe toți cei care îl iubeau, și în primul rând pentru că îl iubeau.

— Suntem niște contrabandiști ai sensului. Era o șmecherie pe care o folosea pentru a-și

testa interlocutorii: arunca o frază enigmatică, apoi le observa reacția. Fio îl privi cu surprindere aplecându-și capul spre dreapta; părea că nu l-a auzit. Nu știa ce să deducă de aici, dar i se întâmpla adesea. Păcat! Ar fi avut atâtea de spus despre subiectul acesta, sau mai degrabă de recitat: „Suntem niște contrabandiști ai sensului” era titlul unuia dintre articolele sale.

— Vrei o cafea? reluă el mai simplu.

— Nu, mulțumesc, nu îmi place. Nu aveți ceai?

109

■ lift,

— Nu. Mamei mele îi plăcea ceaiul, spuse el ca și cum ar fi fost o explicație.

— Îmi pare rău dar n-am auzit bine ce-ați spus când ați intrat. Vă priveam tablourile.

— Nimic important. Ei, cum ți se par?

Fio se plimbă prin apartament, se aplecă deasupra mai multor pânze fără ca fața ei să lase să se întrevadă ce gândea. Guerinet aduse două cești de cafea pe care le puse pe o foaie de hârtie de ziar direct pe podea. Obiecte stranii, dintre care multe fuseseră premiate, erau fixate pe pereți, și un soi de instalație se legăna din tavan scârțâind.

— Nu știu.

— Știi, poți fi sinceră cu mine.

— De acord, dar nu știu ce să cred. E bizar.

— Ai dreptate: toate astea sunt ridicole.

— N-am zis...

— Ba da, te asigur, sunt de acord cu tine. Stăm aici, ca niște măcelari vorbind despre an-tricoate. Nu mai suport aceste nesfârșite dezbateri. Câteodată, câteodată mă las pradă credinței că principala preocupare a mediului artistic este să-și privească buricul. Ți se răcește cafeaua.

Ca să nu îl stânjenească amintindu-i că îi spusese că nu voia cafea, Fio bău o înghițitură mică, ascunzându-și dezgustul. Tânărul trebuie că se droga, altminteri nu îi găsea nici o scuză. Escriban nu le lăsa timp interlocutorilor să își termine frazele: se lăuda că le poate intui înțelesul. Astfel, prietenii lui începeau fraze care nu erau construite spre a fi încheiate, pentru că erau obișnuiți ca destinul acestora să se sfarme, spre a deveni startul discursului propriu al lui Escriban. Cum el se bucura de un enorm prestigiu intelec-

110

L

tual și de un surâs atât de drăguț, prietenii descopereau cu stupeoare că erau de acord cu el, și că exprima mai bine ca ei înșiși ceea ce le-ar fi plăcut să poată formula. Cât despre a ști dacă Escriban avea mai mult decât iluzia unui asemenea har, asta era prea puțin important, pentru că iluzia era a ambelor părți.

— Ce este arta pentru tine?

— Nu știu.

— Tocmai! Nu se știe. Atunci la ce bun să dăm din gură tot timpul? Intr-o zi eram sub duș și am știut ce e arta. Dar această inspirație asupra adevărului lucrurilor nu poate să se ivească într-un cocktail sau în fața unui ziarist. Continui să caut ceea ce am înțeles atunci.

— Ar trebui să reîncercați.

— Da, desigur. Ce să reîncerc?

— Să faceți un duș.

Guerinet își strivi țigara și aprinse una nouă. Ciudată fată, Fio Regale asta! Foarte abilă: deturna tot ce putea fi serios și evita astfel să ofere vreo opinie și să ia vreo poziție. Îi citise neîndoielnic pe Gracian. Nu se va lăsa adormit de strategica ei lipsă de judecată. Naivitatea este una dintre cele mai iscusite arme și deci una dintre cele mai periculoase. Decise să abordeze un subiect mai puțin polemic.

— Înainte, erai studentă?

— Îmi fac licența la Drept.

— Aveai vreo idee despre ce job voiai?

— Mi-ar plăcea să fac o meserie care rimează.

— Care rimează? Vrei să spui care rimează cu ceva?

— Nu, mai degrabă o meserie care rimează la ceva.

111

&

— La ce?

— Nu știu.

— Ai fi putut deveni avocat sau judecător. Să aperi sau să judeci. E marea problemă a artei. Dar nu-ți vei continua studiile.

— Credeți?

Era sigur. Societatea e geloasă pe artă, inamicul ei intim, afirmă el, societatea nu îi iartă artei că îi fură cele mai bune elemente. O anunță că vâltoarea în care începea să fie cufundată îi va interzice orice viață socială normală.

Ceea ce i se întâmpla era prea de tot. Va veni presa, solicitări de tot soiul, expoziții, saloane, comenzi de la Stat. Nu îi văzuse tablourile, dar unul dintre prietenii lui italieni participase la organizarea expoziției de la Milano și mărturisise că a fost destul de impresionat de operele acestei necunoscute. O, desigur, această agitație îi datora mult aurei lui Ambrose Abercombrie, a cărui importanță în lumea artei era firește necontestată, dar care comisese totuși și câteva greșeli!

Soarele ardea dinaintea ferestrei apartamentului ca și cum ar fi spionat scena, sub pretextul unui fenomen natural. Guerinet, în loc să tragă storurile venețiene, își puse ochelarii de soare. Fio observă că ferestrele erau prevăzute cu bare de oțel. El reluă pâlăvrăgelile pe care le denunțase cu cinci minute înainte și îi explică, cu retorica lui cafeinată și cu elocvența valurilor de fum ale țigărilor, neîncrederea lui în societate, și destinul artei, care era de a o înlocui. Da, firește, adăugă el cu banală pretențiozitate, artiștii posedă această singularitate misterioasă. Au ceva mai mult sau mai puțin, nu știa precis, în orice caz, sunt diferiți.

Fio era ca un copil care asculta o poveste plicticoasă, căruia un bunic foarte serios îi dădea o sfărăitoare lecție de viață. O cuprinsese amețea când tânărul, în aparență atât de tolerant, vorbise despre artiști ca despre o rasă superioară. Nu se simțea implicată, dar din politețe și pentru că nu avea nici un argument să i-l opună lui Escriban, îi lăsa cuvintele să își croiască drum prin canalele ei auditive.

— Sunt convins că marele proiect al Artei este de a continua dezvoltarea anatomică a Omului, inventându-i organe noi: o operă e un organ, o floare, un peisaj, un os, un membru, pe care spectatorul trebuie să și-l grefeze. Este o chirurgie care nu e lipsită de durere.

Fio îl întrebă ce credea despre Charles Folquet. Guerinet se opri din discurs și își aminti că avea o musafiră. Charles era unul din prietenii săi. Desigur, nu aveau aceeași concepție despre artă, viață și cele mai bune after-hours din Paris, dar Charles era o ființă deosebită. Niciodată nu îl va vorbi de rău, chiar dacă arta lui era pentru publicul larg, comercial, și avea o viziune prea de tot ludică despre o mulțime de lucruri.

— îl ador, continuă el. Într-o zi mi-a furat o metaforă.

— V-a furat o metaforă?

— La o serată, am spus că arta e ca o cutie de prezervative găsită în epava unui avion prăbușit. Dar nu-i port pică. O iau chiar ca pe o onoare, ceea ce spun trece încet-încet în limba curentă.

Fio începea să se plictisească de-a binelea. Nu mai era deloc amuzant să-l vadă agitându-se pe acest june artist doldora de certitudini. Pelam nu primise de mâncare de dimineață și, dacă o mai

113

ținea așa, avea să piardă încă un episod din Su-perballoon. îi era foame, nu mâncase nimic de la amiază, când Charles Folquet o invitase la dejun la The Portrait Restaurant pentru a vorbi despre „retrospectiva” operelor ei, prevăzută pentru luna martie. Când se gândea la asta, Fio nu se putea împiedica să nu suradă. Și totuși, se obișnuise cu cascada de cuvinte mari și cu soiul acesta de dislexie proprie oamenilor de artă care au tendința de a pune majuscule la un cuvânt din două. Sfârșise, urmare a unui mithridatism mereu activ, prin a fi oarecum imună la efectul ridicol al acestei pretenții. Nu era sedusă de tot fastul, dar pătrundea într-o lume care se lua într-atât de în serios, pentru care arta era o problemă atât de vitală, încât, din politețe, prefera să nu dezmință credințele acestor oameni. În fond, nu erau periculoși, nu puneau bombe, și dacă existau nenorociți cu mințile aiurea care credeau în extraterestri, atunci...

Căutând mereu cu mare grijă să rămână vag, Charles Folquet o anunța că persoane importante, influente, cultivate, îi ridicau în slăvi micile tablouri, aceste tablouri pe care ea le pictase fără a se gândi la ceva rău, pentru a mânca și a-și plăti cele câteva bilete săptămânale la cinema. Putea cu atât mai puțin să scape acestor judecăți cu cât erau pozitive. Curtenia ei firească nu îi îngăduia să se împotrivescă încrederii care i se acorda.

— Vrei niște sendvișuri cu pate de ficat? Le-am șterpelit la un cocktail. Detest cocktailurile.

— Nu, mulțumesc.

114

— Știi, zise Guerinet vârându-și două send-vișuri în gură, mă simt teribil de vinovat pentru că mănânc animale.

— Dar mâncați, cu toate acestea. Nu-i foarte logic.

— Nu înțelegi: mă simt vinovat. E genial, ador chestia asta. Ai atât de rar ocazia să te simți imoral, acum când totul e îngăduit. Știi... am un mare proiect. Trebuie să ne grupăm, dar nu ca partid, ci mai degrabă ca o colectivitate de individualisme. O rețea legată și dezlegată, alternativă și continuă. Nu trebuie să aibă existență socială, aici e capcana. Ceea ce aș numi să trăiești, dar să nu exiști. Înțelegi ce vreau să zic? Trebuie să trăiești, dar nu să exiști. Eram sigur că ne vom înțelege.

Fio găsi că pesimismul tânărului era exagerat. Se salutară și Fio se întoarse acasă. O oră mai târziu, Guerinet reluă discuția, uitând pentru o clipă că îi plecase colega. își strivi țigara pe una dintre pânze și hotărî că nu avea de ce să se teamă de această tânără misterioasă: nu îi va fura locul de expert al marginii, va rămâne girantul micului său negoț de radicalitate. În consecință, nici nu va fi nevoit să o fută. Sexul și iubirea erau armele lui cele mai eficiente pentru a neutraliza artiștii femele. Se bănuia că a fost îndrăgostit de fosta lui logodnică, pentru că era o artistă care l-ar fi putut pune în umbră. Iubirea fusese modalitatea de a-și domina iubita și arta ei. Funcționase bine, de altfel: de-a lungul întregii lor relații, ea nu crease nimic care să fie cât de cât valabil.

115

Zora ieșise Dumnezeu știe pe unde, naiba știe de ce. Fio cumpără o clătită la Misha și, în timp ce o degusta ghemuită pe canapea, descoperin-du-i compoziția — pentru moment identificase ciuperca —, se gândi la Guerinet Escriban. Îi amintea de cineva născut pentru a fi o amintire.

Ea avea treisprezece ani. Un tânăr adolescent venise spre ea, de foarte departe, pentru că totul se întâmplase demult. Ea privea copertile cărților de la biblioteca municipală din Nantes, cu speranța că vreuna îi va face cu ochiul. Băiatul era îmbrăcat ca și cum n-ar fi făcut-o într-adins, cămașa îi ieșea de sub puloverul vechi, șireturile nu mai fuseseră legate de vreo câteva furtuni încoace, iar pantalonii de catifea maro, prea largi, erau pătați. Scena se petrecea într-o sâmbătă dimineața, în ziua când ea uita întotdeauna drumul spre liceu și chiulea de la ora de muzică a unui profesor care avea o diplomă ce îl autoriza să umilească elevii mai puțin convinși de necesitatea de a cânta melodii de Joe Dassin la flaut. Băiatul îi zise pardon și cu o voce dulce și un pic ezitantă o întrebă dacă biblioteca avea între rafturile sale un locșor unde ar fi putut trăi volumele de poeme ale lui S. În epoca aceea măduva spinării lui Fio decisese deja că S. va fi poetul ei favorit. Această întâlnire cu un băiat de vârsta ei care îi împărtășea pasiunea era atât de incredibilă încât nici nu fusese surprinsă. Fio fusese mereu mult mai mirată de lucrurile banale și pe care ceilalți le găseau normale, de acele întâlniri prevăzute, de destinele străbătute dinainte,

116

de frazele de-a gata care ieșeau din frumoase capete durdulii. Îl atrase către fișierul alfabetic care dădea pe din afară de nume începând cu toate literele alfabetului și a cărui singură calitate era adesea chiar asta. Găsiră ceea ce așteptau: în această mare bibliotecă municipală, cărțile despre trompete și nave spațiale, romanele care cresc în temnițe, eseurile despre exact toate subiectele... toate aceste cărți prosperau. Dar nu era nici o carte de S. Băiatul și Fio nu fură dezamăgiți să descopere că știuseră dinainte cât de sterilă avea să le fie căutarea. Dar se întâlniseră datorită lui S., se întâlniseră, și pentru Fio nu mai era important să știe dacă poemele lui existau, dacă poetul acesta străbătuse el însuși malurile lacului Genevei. Discutară câteva clipe, clipe în care Pământul se învârte de tot atâtea ori în jurul Soarelui. Băiatul se înscrise la bibliotecă, Fio îi auzi numele și îl agăță de o șuviță a memoriei sale, ca pe un origami. O întrebă dacă venea des, ea răspunse da, o întrebă ai să fii aici sâmbăta viitoare la aceeași oră, ea răspunse da.

Sâmbăta următoare, un profesor o reținu suficient ca să ajungă la timp la destinul ei ratat, îl așteptă pe băiat ore în șir, dar fără să dea impresia că o face, fără să își dea seama ea însăși de asta. Numai după câțiva ani își dădu seama că nu rămăsese ca să citească volumul acela gros despre țestoasele de mare. Poate că era prea mândră ca să aștepte pe cineva, poate că era prea individualistă pentru a aștepta ceva de la cineva, sau poate era prea lucidă ca să știe că lucrurile astea nu există, aceste întâlniri reușite ale unor ființe care nu mai sunt copii, dar nici nu sunt încă adulți. Constatase adesea că viața știe mereu să

117

fie la înălțimea viselor sfărâmate. Asemenea momente se nasc pentru a fi trădate de realitate și pentru a făuri ființe care vor găsi în ele mai târziu justificarea propriei lașități.

În anii care au urmat, sfârșise prin a crede că băiatul fusese un vis și că, în fond, asta se potrivea cu obrajii lui palizi. În ziua celei de-a optsprezecea aniversări, Fio căută nițeluş distrată numărul de telefon al visului ei într-o carte de telefoane reală. Îi scrise o scrisoare relatându-i ziua întâlnirii lor. El îi răspunse că își amintea și că îi va face plăcere să o revadă. Se reîntâlniră într-un parc. Nu se cunoșteau, dar se recunoscuseră de îndată și își vorbiră ca și cum nu s-ar fi despărțit decât ieri, ca și cum în acești ani prietenia lor hibernase. Un tânăr înalt, elegant, ro-dise și crescuse din vechiul băiat prost îmbrăcat; timiditatea lui fusese zdrobită sub buldozerul relațiilor umane; anii îi pieptănaseră părul și îi călcaseră hainele; reușita îi alterase gesturile stângace, dându-i maniere grațioase. Devenise vecinul de vizavi, prietenul fetei din rândul al treilea, băiatul cu șortul roșu care marchează punctul decisiv într-un turneu universitar de baschet... Adică devenise aproape un oricine.

Există ființe pe care le asasinezi obligându-le să existe. Uneori, nu trebuie să li se permită oamenilor să fie vii, chiar dacă asta înseamnă să nu trăiască decât din mângâieri țesute cu partea cea mai tăioasă a aerului. Nu că Fio ar prefera visele ființelor reale, dar găsea că visele aveau o conversație mai interesantă și mâinile mai calde. Știa că era o greșeală să le confunde, unele din amicele ei spărseseră destule lacrimi pe mirajul acesta. Fio nu găsisse aproape niciodată

118

destulă realitate în persoanele reale. În general, i se păreau rău imaginate, ca niște ficțiuni foto-copiate și decolorate la spălat.

Băiatul nu mai semăna cu o amintire. În noaptea de după noiembrie, era decembrie; deșteptătorul pus pe podeaua camerei ei sunase și a fost iarnă.

W^î:W;BW\$&.:-'!"\$

jrîls is«ilife».-i,

va continua să se poarte așa, soarelui nu-i vor mai rămâne raze destule pentru la vară, observă Fio. În fine, asta îi dădea ocazia de a purta ochelarii de soare oferiți de Zora! Timpul era perfect pentru un picnic. Timpul era perfect pentru orice. Soarele era așa de strălucitor, așa de gigantic că depășea limita ochilor lui Fio. Ar fi trebuit să-și reia cursurile a doua zi, dar Charles Folquet organizase o conferință de presă în onoarea ei. Voise să se opună, de fapt

nu avea nimic de zis, ceea ce i se părea un motiv valabil pentru a tăcea, iar ziaristii nu-i văzuseră încă tablourile, așa că — la ce bun? Charles Folquet crezu că o convinge zicând că unii dintre ei erau prieteni și că vor fi foarte decepționați să n-o întâlnească. Nu avea decât să vorbească despre ea și să răspundă la întrebări. De fapt, Fio cedase din oboseală și pentru că importanța întâlnirii o stânjenia: nu voia să fie răspunzătoare de anularea ei. Nu fusese niciodată cauza unei anulări. Noua putere cu care fusese dăruită, n-o voia, și dacă nu reușea să scape de ea, nu voia nici să se servească de ea.

Charles Folquet începea să se obișnuiască să bea un ceai fără zahăr de câte ori trecea pe la Fio.

121

Când admirăm pe cineva căutăm să ne placă ceea ce îi place persoanei respective pentru a-i fi mai aproape, așa că nu i se părea nefiresc să pătrundă în intimitatea lumii lui Fio prin papilele limbii și ale palatului. După ce planificase întâlnirea cu presa, scoase un număr din *Le Temps* înfășurat într-o fundă roșie și i-l întinse ca pe un cadou lui Fio. Charles Folquet străbătu camera, cu ceașca de ceai în mână. Exulta. Apartamentul era tot în dezordine. îi propusese lui Fio să îi plătească o femeie la curățenie. Drept orice răspuns tânăra îi surâsesse cu incredulitate. Stânjenit, nu îndrăznise să îi spună că el însuși folosea așa ceva și că își ducea hainele la călcat pentru că era incapabil să se folosească de o mașină de spălat și încă mai mult să își calce cămășile.

— Ce-i asta?

— Pune-ți-vă o dorință: iată primul dumneavoastră articol.

Fio trase de fundă și desfăcu ziarul. Articolul începea pe prima pagină și continua în interior. Intitulat „Crimă împotriva artei”, era semnat Șervet de Casa, profesor de filozofie la o universitate importantă și la televiziune. Articolul începea astfel: „Pe când un tribunal de la Haga care să judece khmerii roșii ai artei contemporane? Chiar mort, Abercornbrie își continuă întreprinderea de epurare cu noua sa găselniță, o tânără artistă necunoscută, numită Fio Regale. Tablourile ei sunt o negare a moștenirii întregii picturi de la...”

— Găsiți că e o veste bună?

Fio lăsă ziarul înainte de a fi terminat articolul pasionat și injurios. Se așeză cu picioarele încrucișate pe canapeaua ei și își învârti o șuviță

122

de păr pe arătător. Charles Folquet plutea de fericire, nu mai putea sta pe loc.

— Firește: avem o polemică! Cei care nu au auzit încă vorbindu-se de dumneavoastră vor fi la curent. De Casa e un reacționar, îi va avea împotrivă pe dușmanii lui obișnuți. Adică, vor fi de partea noastră. Mai mult, metafora sa, care compară partizanii artei contemporane cu niște khmeri roșii, va declanșa o furtună mediati-că. Asociațiile și umaniștii de toate culorile vor inunda ziarele cu scrisori de protest. Se va trezi chiar singur, pentru că nici cei care nu-l iubeau pe Abercornbrie nu vor vrea să cauzioneze așa ceva. Gregoire Cardenal, cel mai bun dușman al lui, va răspunde pe acest fond și vă va apăra pe o pagină întreagă. Mi-a promis-o.

Fio privi articolul cu circumspecție. Era impresionată într-un mod pe care nu îl prevăzuse. Cineva pe care nu-l cunoștea și care nu o cunoștea o insulta ca și cum ar fi comis ceva grav. Avea dreptul să nu îi placă tablourile ei, dar de ce această violență? Nu era genul care să se lase dusă de val, dar simțea că sentimentul de ură și de sfidare pe care începea să îl aibă împotriva acestui Șervet de Casa era viciat. Acest om o obliga să fie împotriva lui, adică de partea celor care o apărau, ca acest Gregoire Cardenal. Și ea nu cunoștea nici una dintre cele două tabere. Era miza unui război care nu o privea. O pradă pentru care se certau. Împături ziarul și îl ascunse sub o carte de pe măsuță; bău un pic de ceai. Soarele avea o culoare amară. Buna ei dispoziție era șifonată.

— Știți ce e mai grozav? Șervet povestește că v-a văzut tablourile la expoziția de la Milano.

123

— Și n-a existat niciodată o expoziție la Milano.

— Firește. Deocamdată, nu. Dar de Casa îl detesta pe Abercornbrie de ani de zile, i-a distrus mereu opțiunile, nu e nici un motiv ca să se schimbe acum. Că vă cunoaște tablourile sau nu, nu va avea nici o influență asupra judecății sale. Într-un fel, de Casa este un detestator precoce.

Chiar dacă încerca să îl reducă la un episod comic cu efecte pozitive, Charles Folquet era dezolat de spectacolul luptelor interne din lumea artei pe care i-l oferea lui Fio. Își termină ceaiul și îi dădu întâlnire pentru a doua zi. Fio îi dădu un telefon Zorei. Aceasta tocmai trăgea în mașina de cafea, detunăturile răsunau în tot imobilul. La o Serată Toxică, Fio o întrebuse pe Zora de ce trăgea în aparatul electro-menajeră. Ea îi dăduse răspunsul cel mai logic din lume: pentru că, dacă ar trage în oameni (și numai Dumnezeu știa cât îi era de poftă), ar fi închisă. Câteva minute de discuție cu Zora îi fură de-ajuns lui Fio ca să uite dezolantul episod Șervet de Casa. Prietena ei le insultă cu delectare pe aceste personalități care se certau pe seama ei. întotdeauna a o asculta pe Zora, mereu egală cu ea însăși, puternică și hotărâtă, pe care nimic nu o putea face să se clatine, avea o latură liniștitoare, și răcoritoare.

Parcul cel mai apropiat de strada Baxt era parcul Belleville, dar era mic, și prezența lui în sânul unui muzeu al

Aerului avea darul de-a o enerva pe Zora. Se duseră deci cu coșul lor la Buttes-Chaumont. De la sfârșitul lui decembrie, chiar dacă soarele era asiduu în iarnă, vremea rămânea în schimb foarte rece, astfel încât, cu excepția cohortei obișnuite de joggeri naivi convinși că mirosul sudorii lor ajungea ca să alunge moartea, parcul era liniștit. Soarele se culcase, lampadarele formau o constelație în galaxia Buttes.

Se instalară în chiar locul isprăvilor lui Fio, pe colina mică de deasupra cascadei de la Buttes. Iarna e perioada visată de cei care nu apreciază să-și pună piciorul, mâna sau fesele în rahat de câine: proprietarii friguroși nu au îndrăzneala să facă așa o plimbare pentru a-și goli animalul iubit de excremente. Dar peluza, oricât de bine ar fi întreținută, oricât de stropită cu pesticide, de înghețată, de creponată, rămânea totuși o bucată periculoasă de natură. Și Zorei îi era groază de natură. Scuză non-premeditării existenței sale nu o pune la adăpostul furiei tinerei femei. Dacă măcar natura s-ar fi mulțumit să fie un peisaj, ceva drăguț de privit, dulce și tandru unde să te așezi, plăcut de respirat, de ce nu... dar își permisesese să ascundă sub vălurile ei înșelătoare ceea ce Zora numea „oribilele găngăniute”. Oribilele găngăniute putea trece drept un termen generic desemnând toate ființele vii, dar nu se aplica de fapt decât insectelor și asimilaților lor, păianjeni, limacși și canși. Existența acestor „oribile găngăniute” îi reteza naturii orice șansă la circumstanțe atenuante. Zora nu ar fi iertat-o niciodată. Asta o amuza pe Fio, pentru că se trezise în miez de noapte ca să lupte cu fluturile minuscul de noapte atârnat de tavanul din camera Zorei, așa că știa că prietena ei ascundea sub toată animozitatea o înduioșătoare teamă copilărească.

125

Fără mari speranțe, Fio o invitase într-o zi pe Zora la o plimbare prin pădure pentru a o converti la farmecul mirosurilor verzi care se ivesc după furtună. Zora se îmbrăcase ca pentru o expediție într-o junglă periculoasă; purta pe gură și pe nas o mască de carbon și vată pentru a filtra aerul nepoluat. Pădurea de la Larc nu merita asemenea precauții. Căprioarele avură fericita idee să nu-și arate botul, spre deosebire de o cârțiță care s-a trezit amușinând țeava pistolului Zo-rei. Fio reuși să o convingă că insectivorul miop nu reprezenta un pericol și îi confiscă arma cu promisiunea că i-o va da înapoi dacă se va ivi vreun animal feroce sau vreun sportiv. Astfel, își continuară plimbarea, și lui Fio i se păru că Zora aprecia această schimbare de mediu. Semănau cu cele două fetițe din Goana după fluturi de Gainsborough. Zora se echipase cu un spray cu care asasina orice insectă ce îndrăzne să intre în bula ei de intimitate. Ustensila avea și avantajul de a participa la distrugerea stratului de ozon, o mică plăcere deloc neglijabilă. Mai multe muște, un tăun, un Argus satinat ale cărui aripi aurite se topiră sub jetul de insecticid, un fluture monarh drăguț muriră în ziua aceea. În momentul în care Zora era pe cale să execute o libelulă, un Lestes sponsa, care se învârtea în jurul lor, Fio puse mâna pe butonul spray-ului.

— E o libelulă, zise ea, minunându-se.

— Ești nebună sau ce? Dacă crezi că o să mă las atacată de monstrul ăsta...

— Te rog, n-o ucide.

Niciodată Zora, cu toate aerele ei războinice, nu și-ar fi contrariat prietena, așa că dădu din mână către libelulă, care urcă spre vârful

126

1

copacilor și dispăru. După un discurs vibrant denunțând favoritismul de care se bucurau libelulele, care îi îngădui să dezamorseze emoția ca o simțea scoțând capul de sub gestul prietenei ei, Zora o întrebă cu toată delicatetea de care era în stare, adică foarte puțină, dacă putea să îi explice sentimentele ei deosebite pentru această odonată. Totul se întâmplase cu câteva săptămâni înainte de arestarea părinților ei. Se duseseră în vizită la Mame, care locuia într-o baracă la marginea unei păduri din centrul Britaniei. Ziua fusese minunată: se scăldaseră în râu, mâncaseră frigărui și mai ales fuseseră împreună. Părea că vacanțele erau o țară în care poliția nu va reuși niciodată să îi aresteze părinții. Nu exista un tratat de extrădare între Franța și vacanțe. Părinții se duseseră să caute lemne pentru poftetele focului, Mame îi ceruse să se așeze lângă ea. Fuma un mic trabuc ce producea atâta fum, încât îi tre-buiseră ani întregi până să dispară.

„Vreau să îți spun o poveste mică. O poveste din copilăria mea. Ești mare, Fio, vei putea să-n-țelegi. Nu ți-e frig? Bun. Aveam exact vârsta ta. Pe vremea aceea, locuiam la țară, o țară de rai, verde, semănată cu păduri și cu ferme, cu un râu limpede și cu nenumărate pâraiașe în care ne jucam, într-o după-amiază, mergeam cu bicicleta prin ierburile înalte ale unui câmp pe drumul către casă. Alături de mine, fugea câinele meu. Era un cățeluș mic, alb, plin de energie, foarte jucăuș. Făceam un soi de cursă, dar o cursă în

127

care fiecare era atent să nu se distanțeze de celălalt mai mult de-o aruncătură de băț. Scopul nu era să câștigi, să ajungi primul acasă, nu, scopul era să facem cursa împreună. Nici unul dintre noi nu știa cu adevărat ce aștepta de la celălalt. Pedalam cu toată viteza, trasând o cărare prin verdele câmpului, culcând ierburile sub roți. Câinele meu lătra, dispărea uneori, când ierburile erau prea înalte, răsărea apoi din oceanul de verdeață. Formam două linii care se întretăiau, zigzagau, dar rămâneau mereu alături. Uite, secretul meu, Fiona, e această imagine: câinele meu alb și eu pe bicicletă trasând două linii în ierburile înalte. Momentul cel mai important al întregii mele vieți, comoara ei, este forma aceasta desenată pe fugă, într-un câmp, de roțile mari ale bicicletei mele roșii, julite, și de fuga cățelușului meu. Și din ziua aceea am acționat întotdeauna în funcție de această amintire și, mai

mult, i-am dat forma ei oricărui lucru pe care l-am făcut. Toate actele și toate gândurile mele au răsunat la diapazonul acestei imagini. Singurul lucru pe care aş vrea să ți-l amintești despre mine este secretul meu: trebuie să găsești o formă în funcție de care să trăiești. Poate fi un cântec, o imagine neclară, poate fi orice, muzica vânzătorului de înghețată, o amintire, un parfum, dar trebuie să găsești forma aceea."

Mame se întorsese la părinții lui Fio care înțețeau focul lângă baracă, fumând. Ziua trecuse, veselă; se ghemuise pentru a deveni o amintire împăturită cu grijă în memoria fetei. Așezată pe iarba, Fio își imaginează bunica, o fetiță pe bicicletă, cu câinele ei alb. Inima i se umpluse de admirație.

128

După doi ani, Fio avea opt ani, furtuna bubuia sub scoarța copacilor din pădure. Păsările trasau cu aripile un colț de cer unde să se adăpostească. După-amiaza nu semăna cu nimic din ceea ce știa Fio, părea ștersă de vremea ca de cupru. Cerul era roșcat, norii chihlimbarii, aerul dulce scânteia ca și cum ar fi fost amestecat cu pletele fetei. Fio era așezată pe bancheta smulsă dintr-un Jaguar Sovereign care odihnea de ani de zile în ograda din fața rulotei lui Mame. Pielea roșie subțiată de averse și de vânt degaja un miros extraordinar de descompunere. Tunetul bubui din nou. Fio simți că aparținea aceleiași specii cu cerul și cu arborii: credea în chip intim că furtuna putea să se ivească din ea însăși. Era electrizată de toate fulgerele pe care știa că le posedă și, fără nici o îndoială, fu convinsă că participa la furtună, așa cum participau norii mari de antracit. Va năpusti peste lume o ploaie dulce și rapidă. Plină de această furie bucuroasă, se ridică de pe banchetă și îndepărtă brațele gata să-și dezlănțuie pasiunea ei de fetiță.

O libelulă apăru. Nu urma pista celorlalte animale terorizate. Se puse pe mâna lui Fio. (Mai târziu, învăță dintr-un ghid al insectelor că libelula întâlnită în ziua aceea era o Libellula de-pressa și că ordinul insectelor înaripate cărui îi aparținea, Odonatele, era cel mai vechi și cel mai primitiv: exista deja în epoca dinozaurilor.) O picătură căzu pe mână ei care tremura de frig. Libelula nu se clinti. Apoi, una mai mare căzu pe capul insectei, ale cărei piciorușe fine se turtiră. Aripile i se îndoiau pentru a însoți căderea picăturilor. În clipa aceea Mame deschise ușa

129

"!" Î' ""f NJiSi TIXi "

rulotei ca să îi spună lui Fio să treacă înăuntru. Aerul deveni foarte sumbru, fulgere brăzdară cerul, urmate la câteva clipe de loviturile tunetului. Fetița își dădu atunci seama că jerseyul ei verde și părul îi străluceau de apă. În ciuda potopului, libelula tot nu se mișca, trupul îi scânteia, culorile, verdele și albastrul ei, erau acoperite de caratele ploii. Fio se ridică și fugi spre rulotă ca să salveze insecta. I se strângea inima la gândul că libelula ei ar muri. Dar în clipa în care era să ajungă la rulotă, simți o apăsare pe mână: libelula își îndoii piciorușele și se împinse către cer. Cu picioarele în noroi, cu părul lipit de obraji, Fio îi urmări zborul prin zidul de stropi. Libelula urca, urca, urmă un fulger, care nu venea de la fetiță, ci din cer. Când Fio redeschise ochii, libelula dispăruse.

Bând ciocolata caldă pe care i-o pregătise Mame, cu spatele încălzit de micul reșou cu gaz, își zise că asta era forma după care avea ea să trăiască. Nu văzuse niciodată ceva atât de frumos. Libelula încununa toată tânăra ei viață, era bijuteria vie care certifica regalitatea sentimentelor sale.

Vremea era puțin cam răcoroasă, ora unei puțin cam aproape, așa că nu era prea multă lume la Buttes-Chaumont. Zora scoase un spray și-l pulveriza integral pe cei câțiva metri pătrați unde voiau să se instaleze. Insectele hibernau, dar ea nu voia să riște să se trezească la mirosul de mâncare. Cele două prietene așteptară câteva secunde să se evapore mirosul de spray și se așezară.

130

își desfăcură coșul de picnic, umplut cu diferite feluri de hamburgeri, de cartofi prăjiți și de băuturi gazoase cumpărate lafast-food-ul scoțian de pe strada Pirineilor.

— Trebuie să dau o conferință de presă. În sfârșit, un soi de conferință de presă. Charles Folquet zice că e vorba mai degrabă de o întâlnire informală cu niște ziaristi. Mă stresează. Fir-ar, Zora, n-am nimic de zis!

— Minunat, draga mea, zise Zora, ducându-și pe rând la gură sandvișul și țigara. Regula numărul unu: nu lăsa ziaristii să îți pună nici cea mai mică întrebare.

— Va fi greu: asta e treaba lor.

— Nu. Treaba lor e să îți înregistreze răspunsurile. Un ziarist nu pune întrebări, el produce un stimul pentru a provoca un reflex la victima sa. Reflexul acesta se numește „răspuns”. Întrebarea ziaristului este, potrivit ziarului la care lucrează, personalității sale și gradului său de notorietate, fie o bucată de zahăr, fie o descărcare electrică. Vrea ca tu să manifesti ceva din tine, ca o curvă de savant în laboratorul lui. Și mai ales să îi arăți cât de pertinente sunt întrebările lui și că a înțeles tot din arta ta.

— Atunci, ce mă sfătuiești? Să nu zic nimic?

— A nu zice nimic înseamnă să răspunzi la întrebările lor. Nu, deturneză-le! Nimeni nu te obligă să spui adevărul, dă răspunsuri verosimile.

— E o limbă de lemn, nu?

— Dacă luăm în considerare în ce hal le e curul, nu-și vor da seama de asta. La dracu', Fio, nu le datorezi nimic! Dacă te admiră atâta, vor înțelege că nu ai nimic de zis, te vor respecta chiar

131

..ii.-AU ti !^lii

pentru asta, imbecilii aștia. Dar nu visa, majoritatea va voi cu orice preț să te explici. Au o mentalitate de sticleți și de profi. Mărturisește-ți crima. Fă-ți teza. Că spui adevărul sau că minți, draga mea, e același lucru. Dacă te întreabă dacă e dificil să pictezi, zi că da. Dacă te întreabă dacă te droghezi, zi că da. A-i răspunde unui ziarist e un exercițiu de mimă prin cuvinte. Vei putea să taci, să te bâlbâi, să-i insulti, totul îți va fi iertat pentru că ești o artistă, pentru că ești celebră. Aproape celebră, vreau să zic. Și asta va face parte din legenda ta. Important e să aibă lucruri de scuipat în ziarele lor, să scrie pagini multe pentru a-și demonstra inteligența.

Ca de multe alte ori, sfaturile Zorei mergeau în toate direcțiile, și filozofia lor generală ar fi putut fi rezumată prin „dă după ei cu o grenadă și adăpostește-te, draga mea”. Pe cât de excitantă poate fi o asemenea filozofie, nu e potrivită decât indivizilor care au renunțat la orice viață socială. Din ceea ce înțelesese Fio, experiența Zorei cu ziaristii fusese dezastruoasă și, puțin spus, nu-i avea la inimă. Dar prietena ei fusese confruntată cu ziaristi specializați în modă și cu cei de la tabloide, nu cu adevărata cremă a profesiei. Criticii de artă trebuie că aveau un alt nivel.

Noaptea, pe măsură ce creștea, exala tot mai mult halourile felinarelor. Fio îi mărturisi Zorei că avea trac. În fond, oamenii aștia voiau să îi vorbească pentru că își închipuiau că ar avea ceva aparte de spus despre artă, pictură, Aber-combrie... Și nu era așa. Cum fusese întotdeauna atentă să respire cel puțin o dată pe minut, se ferea să aibă certitudini. E un joc, insistă Zora, ia-o ca pe un joc! îi propuse să se antreneze. Ea

132

va juca rolul lui Fio și Fio pe-al unui ziarist. Zora își puse fața de masă pe umeri ca o capă, luă ochelarii de soare ai lui Fio și îi întinse flaconul de ketchup să-l folosească drept microfon. Fio tuși în pumn și își începu interviul.

— Bună ziua, domnișoară Regale. Trebuie să spun că sunteți magnifică.

— Știu, știu, zise Zora pe un ton disprețuitor. Ați venit să-mi spuneți doar lucruri pe care le știu deja?

— Regret. Să vedem... Ce reprezintă Moartea pentru femeia și artistul care sunteți?

— Nu îndeajuns, răspunse Zora cu dezinvoltură.

— Ce reprezintă Arta pentru dumneavoastră?

— Ceea ce e Arta pentru mine e lipsit de importanță și fără îndoială fals. Singura întrebare valabilă este: ce e Artistul pentru Arta însăși?

— Ce credeți despre ceilalți pictori contemporani?

— Nimic. Nu mă interesează decât artiștii morți. Moartea este examenul de trecere al artiștilor, este bacalaureatul nostru. Numai ea ne permite să recunoaștem geniul. Un artist bun este un artist mort. Singurii care mor cu adevărat sunt artiștii mari, ceilalți, претендентii, nu fac decât să își oprească respirația și bătăile inimii.

— Credeți în Dumnezeu?

— Da, dar nu cred în albastru.

N-o să reușesc niciodată, gândi Fio. Adesea suntem mai dotați pentru lucrurile pe care nu trebuie să le facem: Zora excela în răspunsuri strălucite și paradoxale, dar nu ea pictase tablourile.

133

A doua zi, Charles Folquet o însoți pe Fio în saloanele unui mare restaurant de pe Bulevardul Montparnasse care se mândrea cu faptul de a-i fi primit pe Picasso și pe alți câțiva convivi importanți. Locul era unul de pelerinaj pentru artiștii cu portofelul doldora. Li se părea că urmează calea glorioșilor înaintași stând așezați în fotoliile acelea uzate, dar de fapt numai fesele le erau aureolate. În timpul drumului, Fio îi împărtăși îndoielile sale lui Charles Folquet. O liniști spunând că era de-ajuns să fie naturală. Naturală era tocmai ceea ce nu reușea ea să fie. Ziaristii o primiră cu deferență și cu plăcere, într-un scrin de zâmbete binevoitoare și de priviri strălucitoare pe care nu le merita. Charles Folquet o prezentă și îl prezentă pe fiecare ziarist fetei. Fio nu reținu mare lucru din toate acele nume oferite ca niște buchete de flori. Simțea în interesul lor atent și cordial violența unui război. Chelnerii aduseră răcoritoare alcoolizate, dar Zora îi spusese lui Fio să nu consume niciodată un produs care i-ar altera conștiința într-o situație pe care nu o stăpâna deplin. Nu îndrăzni nici să ciugulească din farfuriile pline de animale moarte și transformate în mâncăruri estetice și scumpe.

Charles Folquet animă întâlnirea. Urmărea succesiunea de întrebări și răspunsuri, o ajuta când nu avea nimic de zis. Iar Fio, în cea mai mare parte a timpului, nu avea nimic de zis, dar, cum nu voia să jignească pe nimeni, o făcea de fiecare dată cu un subiect, un predicat și un complement.

În pofida tuturor așteptărilor, ziaristii o adorară. Decretară că stângăcia ei în a se exprima

134

și incapacitatea oricărei intelectualizări erau manifestarea minunată a unei umilințe prea rare între artiști.

Aroganța unora dintre critici se amesteca cu gentilețea; certitudinea lor că dețin adevărul despre artă se confunda cu delicatețea atențiilor lor față de tânără artistă. Fio se simți incapabilă de a se apăra de acești adversari iubitori. I se puseră întrebări personale la care ar fi vrut să nu răspundă. Simplul ei refuz de a vorbi despre ea îi decepționa pe invitați, ca și cum i-ar fi privat de ceva ce li se cuvenea. Resimți o anume tulburare pentru că provoca unor persoane atât de importante și de afectuoase o asemenea dezamăgire. Această incapacitate de a zice „nu” fețelor surzătoare o împinse la a-și sacrifica puțin din intimitate. Își povesti viața cât mai simplu posibil,

fără a intra în detaliile mai patetice, și observă cu groază cât de mult trista ei poveste ațâța excitația ziariștilor. Nu o spuseră, dar o lăsară să înțeleagă că trebuia să se mândrească cu teribila-i copilărie, că destinul părinților ei, orfelinatul, toate acestea se adăugau la gloria ei și îi dădeau strălucirea legendei. Nu mai era o artistă vândută ca originală, avusese și o viață originală. Lucrurile astea se asortau bine, era o modă care nu se schimba.

Compassiunea și mila ziariștilor erau sincere, dar Fio nu se putea împiedica să nu se gândească la faptul că le vor transforma într-o substanță ațâțătoare în articolele lor.

În ciuda umorului și a volubilității lui Charles Folquet, tăcerile erau din ce în ce mai numeroase. Fio știa că acest gol era în dezavantajul ei: singură în fața grupului atent, era răspunzătoare pentru cursul conversației. Își ascundea jena sub

135

masca unei timidități jucate, cu ochii pierduți în gol. Nervoasă, își chinuia șuvițe din păr și își cufunda privirea în paharul de Perrier.

Pentru a le hrăni curiozitatea, convocă amintirea unui joc pe care îl juca în copilărie și îl deghiza într-o schiță de teorie estetică: pentru ea, culorile se raportau la elemente naturale. Roșul era o lalea, griul un rinocer... Ceea ce dădea obiectelor gri o rinocerita te exotică și fermecătoare. Ziariștii găsiră această reverie din copilărie pasionantă.

Fără să poată rezista, Fio recita cuvinte pe care nu le gândea sub presiunea atenției spectatorilor. Zora, ea, ar fi fost capabilă să joace cu panaș rolul care i se atribuisese, dar Fio nu putea să își rădă cu cinism de oamenii aceștia, pentru că erau serioși, pasionați și sinceri. În decorul minunat al salonului acestui restaurant, începea să-și dea seama de capcana aurită în care căzuse. Prea mulți oameni erau implicați, nu mai putea da înapoi.

Charles Folquet, luat de febra jocului, aborda subiectul expoziției de la Milano. Câțiva ziariști auziseră vorbindu-se de ea, unul singur o văzuse, dar o gastroenterită îl împiedicase să profite pe deplin de ea.

Ca de obicei, Charles Folquet o însoți acasă. Seara era de un albastru întunecat. În mașina sport a lui Charles Folquet, o Lagonda ultimul model, cu fața brăzdată de luminile neanelor vieții nocturne, Fio se gândi că, în câteva minute, va face o baie caldă și se va gândi la toate acestea. Se întreba când va fi descoperită înșelăciunea.

De fapt, toate acestea nu erau prea grave. Va

136

fi profitat bine de ele. Restaurante de lux, bani, cadouri. Într-o zi de primăvară, peste câteva săptămâni, va fi o expoziție și toată lumea va vedea că tablourile ei nu erau decât niște tablouri, tablourile unei fete prost îmbrăcate, cu părul roșcat, care devenise pictor din motive criminale, numai ca să aibă din ce trăi.

După ce își salută îngerul păzitor, Fio intră în casă și citi mesajul pe care Zora i-l fixase cu un pumnal în ușă.

Prietena ei o anunța că plecase în Japonia pentru câteva zile, cât să se ocupe de picăturile de sânge ale lui Timothy Leary, adăpostite într-un Institut de genetică din Osaka.

Fără Serată Toxică în seara asta deci, se gândi Fio cu regret. Îi dădu să mănânce lui Pelam, îi schimbă apa din vas și își pregăti ceva ce ar fi semănat, poate, cu o masă alcătuită din rarele comestibile neperimate aflate încă în frigider.

Stofa perdelei se mișcă. Fio simți prezența lui Pelam, dar, ca de obicei, nu reuși să-i distingă formele în decor. Își puse farfuria fumegândă și aproape apetisantă pe măsuta joasă de lângă canapea și trie casetele înregistrate de Zora cu episoadele din Superballoon pe care le ratase. În ultimul episod, eroii justițiarilor încercau să captureze un miliardar nebun și criminal refugiat la ultimul etaj din Casa Battlo de la Barcelona. Pregătea o invazie a Islandei cu mercenarii deghizați în pinguini, suspense-vă își tăia respirația.

Fio mări obscuritatea scăzând lumina lămpii cu halogen, apoi intră în camera ei. În dulapul din stânga patului, trase un obiect greu de mână, pus pe roțile și acoperit cu un pled. Îl împinse până în salon, roțilele scârțâiau ca niște șoricești. Un miros de naftalină se degajă când

137

ridică pledul de pe el. Era un respirator artificial. Un model vechi, marca Dräger, pe care îl recuperase din pubelele unei clinici unde lucrase într-o vară. Nu îl mai scosese de mai mult de-o lună. Îl puse în priză.

Respiratorul se trezi potrivit frecvenței unui timp inspiratoriu urmat de o fază expiratorie cu întoarcere la presiunea atmosferică; ecranul de control gri torcea, linia verde a osciloscopului, plată, vibra ușor. Un tub de un metru lungime era legat de o sferă de Pyrex dotată cu un dop. Fio trase un pachet de Popular lights din cutia înfundată sub respirator. Pachetul era început de ceva vreme, țigările erau uscate și sfărâmițoase, fire de tutun căzură pe jos. Fio își puse o țigară în gură și o aprinse. Își aruncă părul pe spate, trase un fum, așeză țigara în sferă și se așeză pe canapea. Își șterse cu limba, de pe buze, savoarea specială de trestie de zahăr a țigării cubaneze. Respiratorul fâșâia, oxigenul trecea în tub ca să umple sfera de sticlă. Capătul țigării strălucea roșu la fiecare inspirație; fumul ieșea printr-o deschizătură mică plasată îndărătul aparatului. Salonul fu umplut imediat de un miros aparte de țigară fumată încet, de către respiratorul artificial.

Părinții ei fumau această marcă de țigări, era unul dintre puținele lucruri de care își amintea în legătură cu ei.

Fotografiile, toate amintirile ar-seseră în incendiul rulotei lui Mame. În mintea ei, fețele lor erau neclare; dar de îndată ce pornea respiratorul și țigara se consuma, frânturi și epave din trecutul ei ieșeau la suprafață. Parfumul

țigarilor Popular o recuf unda în lumea copilăriei. Căptușise cu grijă toate deschizăturile pentru a evita curentul, așa că fumul rămânea

în suspensie în camera obscură ca o îhtrețesere de nori și de brume de oase. Părinții ei erau aici, fantome ivite dintr-o țigară, care luau în stăpânire atmosfera și se amestecau prin volutele lor gri cu părul ei roșcat. Și pentru câteva minute, angoasa se ștergea, frica de a se afla singură pe lume dispărea sub vâlul de vapori carbonici.

După ce se uită la episoadele din Superbal-loon, Fio adormi pe marginea nopții, în mijlocul canapelei.

138

A,

Lrticolul lui Șervet de Casa provocă scandalul sperat. E ceea ce Charles Folquet îi povesti lui Fio, care a fost obligată să-l creadă. Nu era loc de îndoială, Fio devenise un star. Celebra cântăreață și actriță M. îi cumpărase una dintre pânze. O și văzuse? Nu. Cifra tranzacției i se păru atât de ireală lui Fio, încât nu fu impresionată. Surâse, cu dezolare. După asta se recunoaște un star, îi spusese Bojarski, un star nu e o persoană după care se întoarce oricine pe stradă, ci o persoană pe care alte staruri o recunosc.

Fio luase hotărârea de a-și opri studiile anul acesta. Devenea prea dificil să împace lumea ternă și serioasă a universității cu aceea, foșgăitoa-re și excesivă, a artei. Bănuia că nu va fi atât de ușor să reia ritmul vieții cotidiene. Dar își promisese că va reîncepe cursurile în septembrie, odată ce va fi adunat destui bani pentru a fi la adăpost timp îndelungat. N-avea de ce să fie dificil, considerând prețul plătit de M.

Alumbrados Granvelle începuse să picteze de foarte tânăr; mai înainte chiar de a ști să scrie și să citească, era capabil să deseneze cuvinte și fraze întregi. Artist precoce, i se oferi prima

141

expoziție personală pe când nu avea decât 6 ani, deveni celebru la 10, ajunsese la heroină la 13, în vreme ce câștigă primul său milion; la 15 ani, deveni cel mai tânăr membru al Alcoolicilor Anonimi. Până la 25 de ani, ocupă zenitul lumii artelor, tablourile, sculpturile, instalațiile sale se vindeau pe sume fabuloase. Pagini întregi îi erau consacrate în cărțile de istoria artei, teoriile și bălbâielile strălucitoare constituiau noua evanghelie a artei. Timp de cincisprezece ani fusese un geniu recunoscut și adorat de toți.

Apoi, într-o bună zi, fără ca nimic să anticipeze aceasta, colecționarii și muzeele găsiră că regresase în așa hal încât vechile sale capodopere au fost considerate nulități paseiste. La 30 de ani, nimeni nu mai vorbea despre el și dispăru timp de un deceniu. Nimeni nu a știut ce făcuse în vremea asta. Reveni în avanscenă în ziua când împlinea patruzeci de ani, și cei care îl cunoscuseră cu ani înainte avură dificultăți în a-l recunoaște, într-atât vechiul tânăr fusese șters de tenul bronzat și de obezitatea noului Gran-velle. Păreră despre proasta calitate a operelor sale nu se schimbă, dar se simțea misterul și ceva ca mirosul unei tragedii atrăgătoare în destinul acesta de copil prea devreme oferit gloriei. Se feri să reia exercițiul artei și își folosi averea pentru a-și făuri o colecție de prim-plan. Cu încăpățănare, recuceri un loc în această lume care îl exclusese, dar un loc care îl va ține la adăpost de lupte: deveni un critic temut și un celebru negustor de artă. Pe eșichier, se afla la capătul opus pozițiilor avangardiste ale lui Grtigoire Cardenal și ale sectanților săi precum Guerinet Escriban.

142

Primise moștenire o reședință particulară de pe strada Pernety, ultim vestigiu al averii unei familii care își construisese cu ferocitate în ultimele secole calea către mizerie. Era ultima verigă a realizării acestei ambiții. Clădirea era prost încălzită, gândacii bine hrăniți, pereții putrezeau din interior; numai curenții de aer conservau tăișul unei noutăți mereu regenerate.

Un taxi venise să o ia pe Fio de pe strada Baxt și o duse pe strada Pernety. Sunase la ușa imobilului. Nici un nume nu era înscris pe unicul buton al interfonului. O servitoare cu rochie neagră și șorț de dantelă deschise ușa. Toți pereții albi erau acoperiți de tablouri și de sculpturi, genul acesta de opere despre care nu știi dacă îți plac, dar care interesează spiritele. Cum erau agățate și luminate ca niște opere de artă, i se părea logic vizitatorului să le considere ca atare, chiar dacă era dificil să le certifice în alt fel valoarea. Intrarea consta dintr-un atrium închis cu pătrate mici de sticlă acoperite de primele flori de la sfârșitul iernii. În fiecare cameră, fotoliile și scaunele permiteau contemplarea tablourilor, confortabil uneori, dar adesea aceste scaune ieșeau din imaginația marilor designeri: ochiul le gusta, dar spatele nu putea să le aprecieze fără dureri geniul.

Ca și cum ar fi alunecat pe sol urmând un parcurs trasat de șine invizibile, servitoarea o duse pe Fio de-a lungul unor camere cu folosințe incerte. Așa se recunosc casele bogaților: conțin o bucătărie, o sufragerie, o baie, o cameră, dar aceste încăperi utile se află alături de altele al căror singur interes este de a dovedi că superfluul poate foarte bine să fie susținut cu ziduri de

143

'>'■:•« W.to?-i\$ IBS*:,!'!i:.'

piatră. Servitoarea trecu printr-o ușă înaltă în acea încăpere luminată pe care Fio o boteză mental „a treia sufragerie”, dar care putea de altfel să fie un fumoar, ori camera în care gazda sa lua ceaiul, ori chiar locul unde se gândea la lucruri triste. Înaintea unei atari profuzii de încăperi, un proprietar conștiincios și culpabilizat trebuie să-i găsească o funcție — adică o scuză — fiecăreia, și câteodată se obligă să descopere pasiuni noi care să justifice spațiile aflate la dispoziția sa. Astfel Alumbrados Granvelle trebuie să se apuce de biliard pentru a

ocupa sala mare de sub acoperiș, să înceapă să fumeze țigări de foi și să cultive orhidee rare. Intrară într-o încăpere mare, plină de obiecte de artă și de cutii de carton puse unele peste altele; o verandă lumina locul; lumina roșie a soarelui acoperea mesele mici, scaunele stivuite și plantele, dintre care unele atingeau cu vârfurile tavanul. Pe statuete și obiecte, praful lucea asemenea unor lagune de diamant sub razele soarelui. Servitoarea se îndreptă spre o ușă înaltă din fundul sălii. Dacă o operă de artă este un obiect care a cerut aplicație și originalitate în executare, atunci ușa era fără îndoială opera unui maestru. Lemnul întunecat, aproape roșu, dens, reprezenta valurile vitrificate înghițind ruina unui galion plin de comori și chipurile demente ale pasagerilor. Servitoarea scoase o mânășă de bumbac alb din buzunar, și-o puse și bătu ușor la ușă.

— Domnule, domnișoara a venit.

Ușa vibra, ca și cum un corp s-ar fi lipit de ea. O respirație grasă ieși pe gaura cheii.

— Sunteți liberă, Jeannette. Domnișoara Regale. ... n-aș spune că sunt încântat să vă întâlnesc.

144

Interesat, mai degrabă. Ați văzut articolul lui Șervet? Ce cretin... Cel mai rău e că mi-e prieten. E trist, dar veți învăța că te împrietenești cu oamenii pentru ca au aceiași dușmani cu tine.

Granvelle mototoli un ziar în mână, îl sfâșie. Strănută de trei ori, își șterse nasul. Ochiul lui apără în gaura cheii, enorm și tumescent, că părea să vrea să pătrundă până dincolo. Ochiul se rostogoli pentru a o scruta pe Fio pe la toate încheieturile.

— Sunt dezolat că nu vă pot strânge mâna. De două zile, sunt prizonier în acest dulap prăfuit. Din cauza blestematului de zăvor ruginit. Jeannette a chemat lăcătuși care nu au alte soluții decât să dea lovituri de ciocan, să taie cu ferăstrăul, să masacreze... Nu îi voi lăsa niciodată. Prefer să îmi sfârșesc zilele în acest coteț, decât să fac cea mai mică rană ușii mele Riemenschnei-der. Vă puteți imagina ce vârstă are? Cinci secole! Cine sunt eu, cu jumătatea mea de veac, ca să mă măsoar cu asemenea operă? Cum lăcătușii s-au dovedit incapabili, Jeannette a propus ajutorul fratelui ei, hoț de meserie. Găsesc îmbucurător faptul că numai un om al artei mă poate scoate din situația asta. Pentru că hoții sunt niște artiști. Poate ultimii.

Jeannette reapără, cu o tavă în mână, pe care odihnea hrana stăpânului său. Toate alimentele erau mai mult sau mai puțin lichide, pentru ca prizonierul să le poată aspira cu ajutorul unui pai vârât prin gaura cheii. Ceea ce și făcu cu zgomot, fără ca măcar o picătură de piure de miel sau de supă de roșii să murdărească prețioasa ușă. De îndată ce masa fu terminată, Jeannette ieși din încăpere cu tava.

145

■t'Jtt! «..tantiai

— Eu nu cred că sunteți responsabilă de ceea ce vi se întâmplă, așa că ar fi nedrept să fiu dezagreabil cu dumneavoastră. Mai sunteți acolo?

Fio se îndepărtase de gaura cheii unde Gran-velle își lipise din nou ochiul său roșu, mare. Privi obiectele drăguțe puse pe mesele din jur. Începea să se obișnuiască să i se vorbească fără ca lumii să îi pese dacă asculta.

— Da, admiram decorațiunile.

— Decorațiunile? Decorațiunile! Sunt opere de artă, nu decorațiuni, domnișoară! Există o latură care stârnește mila, sunt conștient, în toate aceste capodopere neprețuite diseminate la mine acasă. Mi-ar plăcea atât de mult să mă contamineze cu geniul lor, să iau boala care le-a născut. Dacă există atâtea, e pentru că, în comparație, eu sunt pustiu, sunt gol și mort, pe când ele plesnesc de viață. Nu eu locuiesc casa asta, ci ele, tablourile și sculpturile, sunt cele care-o stăpânesc. Eu nu sunt aici decât o decorațiune. Eu sunt bibeloul aici, vechea piesă de bazar, banală și înlocuibilă. Pot să mă rănesc, să cad la pat, să mor, nu e grav: sunt un produs de serie, o ființă omenescă fără calități, care a încercat să facă să se creadă că are geniu. Nimic nu trebuie să li se întâmple acestor opere, ele sunt unice, ele au personalitate și, chiar imobile, ele trăiesc mai mult decât o voi face eu vreodată.

— Aveți ceva de băut? întrebă Fio cu toată dulceața de care era în stare, jenată să-1 întrerupă pe bărbatul din spatele ușii.

Granvelle mormăi. Scutură un clopoțel mic și Jeannette apără de îndată. Fără a o întreba pe Fio ce voia să bea, comandă un simplu pahar cu apă. Granvelle era aproape de Martorii lui Iehova,

146

cu mica deosebire că filozofia lui îi îngăduia să primească sânge, dar nu îl autoriza să dea bani. Era zgârcit, iar averea lui îi permitea să o demonstreze cu panaș. Când vizitatorii care nu aveau de ce să se teamă de influența lui își băteau joc de avariția sa, poza în victimă a unui rasism financiar. Era foarte vanitos pentru că nu se purta cum i-ar fi permis contul din bancă, pentru că nu arunca bani pe geam cumpărând apă minerală, alcooluri șic sau iaurturi cu fructe. Avariția lui era, după el, o sfântă umilință a portmone-ului. Fio bău o înghițitură și hotărî să nu reia experiența: apa tulbure era plină de calcar. Vocea tună din nou. Ușa tremura sub descărcarea de decibeli.

— Noi nu facem parte din lume. Ne naștem, abia dacă trăim, murim. Nu suntem decât ochi provizorii, însărcinați să reflecte tablourile lui Goya, nu suntem decât urechile vremelnice în care răsună cantatele lui Bach. Nu rămân decât operele care asistă la spectacolul admirației pe care le-o purtăm.

Cu paharul de apă tulbure în mână, Fio îl asculta pe Granvelle întoarsă către ușa sculptată. Era impresionată nu de ceea ce spunea omul, ci de punerea în scenă datorată acestui zăvor înțepenit. Vocea părea depărtată, sufocată

de lemn, ca și cum ar fi venit dintr-o subterană medievală. Fețele îngrozite ale naufragiaților sculptate în lemn, cu gurile deschise de strigăte de durere și de disperare, insuflau scenei o atmosferă de damnare. Acest peisaj de gheenă dădea un relief fantastic și neliniștitor la tot ce spunea Granvelle. Cum acesta nu avea aerul de a fi preocupat de ea, Fio se plimbă în verandă, printre orhidee.

147

Continua să îl audă vorbind, dar vocea lui groasă, de la distanță, își pierduse din putere. Bolboroselile semnificative ale lui Granvelle se dizolvau în încăpere ca o briză prea parfumată a unui de-odorant de interior. — Sigur că da, Ambrose, pușlamaua bătrână, a profitat de ocazie ca numele său să mai plutească încă în vaporii viitorului. De asta sunteți aici. Nu v-am văzut tablourile. Nu știu dacă vreau să le văd, de fapt. Pentru că toată lumea vorbește de expoziția de la Milano, ziarle dau pe din afară de chestii elogioase, despre dumneavoastră și viața dumneavoastră de cenușăreasă și despre opera dumneavoastră. Sunteți deja încoronată. Dacă ar trebui să vă văd tablourile, spiritul meu ar fi parazitat de tot acest zgomot, de judecățile pozitive ale unor persoane pe care le stimez sau le disprețuiesc. Ceea ce cred eu nu are nici o valoare. Trebuie să lăsați timpul să trieze. Criticul critică, pentru că artistul l-a educat bine. Suntem într-o epocă în care artistul creează cu înțelegeră pe care o va avea criticul despre opera lui. Toate astea sunt rahaturi. Ambrose o înțelese. Și Șervet a căzut în capcana lui, ca de obicei. Eu nu vă voi detesta pentru că Abercombrie era dușmanul meu. Nu, ar fi prea ușor. Tăcu. Fio îl auzi trăgându-și respirația, suflarea îi era grea și șuierătoare, bronhiile sale fulmi-nau după efort. Și-l închipui lac de apă, rezemat cu spatele de ușă, cu cămașa pătată de mâncare și de salivă. Granvelle își dresă vocea și scupă de mai multe ori într-o batistă.

— Știți, nu l-am întâlnit decât o dată pe Ambrose Abercombrie... zise distrată Fio.

148

— Mizerabilul. Vă pusese la păstrare. Știți ce sunteți? Sunteți provizia lui pentru moarte. Trăiește datorită dumneavoastră. Nu alege să fii artist, la fel cum nu alege să fii asasin. Așteptați-vă să fiți pusă să plătiți. Credeți-mă: e ceea ce mi s-a întâmplat. Intr-o zi mi-am dat seama că nu aveam nici un fel de geniu, dar era prea târziu: eram deja celebru. Toată lumea crede că am fost repudiat. Dar nu, îi binecuvântează pentru că mi-au dat o scuză ca să dispar. Dacă sunteți cu adevărat ceea ce spune toată lumea, se vor răzbuna pe dumneavoastră și se vor răzbuna în modul cel mai pervers, pentru că se vor răzbuna pe geniul dumneavoastră iubindu-vă. Nu vă vor ierta că sunteți mai bună ca ei. Feriți-vă de dragostea lor, nu e decât păpușa urii lor.

— Aveți o viziune un pic cam sumbră despre toate astea... Nu trebuie să vă neliniștiți.

— Nu mă neliniștesc, pentru că știu exact cum se vor petrece lucrurile. Sunt trist pentru dumneavoastră. Sunt trist pentru că veți avea succes, oameni pe care nu-i cunoașteți vă vor iubi, vă vor adula chiar. Toate ușile vă vor fi deschise. Și atunci când vi se va fi oferit lumea, vă veți da seama că sunteți singură. Bărbații vă vor dori, nu pentru dumneavoastră, ci pentru partea de zeitățe pe care o imaginează în dumneavoastră, pentru imaginea despre ei înșiși pe care o vor regăsi în oglinda ochilor dumneavoastră. Vă vor iubi pentru opera dumneavoastră, sau, ca să fiu mai exact, pentru ceea ce le este familiar, intim, în opera dumneavoastră, tot ce le permite să creadă că sunt unici și că au dreptate și care îi întoarce la ei înșiși. Ce e mai rău e că veți deveni dependentă de aceste atenții demne de dispreț.

149

„, ti, i

O veți realiza când veți fi invitată mai rar la televiziune și la expoziții. Atunci această dorință pe care o aveau alții pentru dumneavoastră și căreia nu-i dădeați prea mare importanță, când nu va mai exista, vă va lipsi. Când vă veți întoarce acasă, vă veți ruga ca luminița roșie a robotului telefonic să clipoască, veți pândi în cutia de scrisori invitațiile la serbări la care nu v-ați fi dus. Într-o zi veți fi înlocuită de un nou tânăr genial și veți simți gelozia ivindu-se în dumneavoastră, sentimente urâte pe care nu v-ați fi închipuit că le aveți. Veți vedea concurența lumii acesteia. Totul nu este decât seducție și concurență.

Mângâind petalele unei orhidee, Fio tremură. Se gândi din nou la ceea ce îi spusese Charles Folquet despre Granvelle la puțin timp după ce o anunțase că voia s-o vadă. îl prezentase ca pe un artist care își avusese momentul de glorie, apoi devenise un critic temut și admirat. Susținea tineri artiști, era dușmanul jurat al lui Gregoire Cardenal, criticul care răspunsese articolului lui Șervet de Casa, apărând-o. Fio înțelegea foarte bine că Granvelle nu i se adresa ei: vorbea pentru el însuși. Ea nu era decât un pretext, el îl punea în gardă pe tânărul artist adulat, apoi decăzut, care fusese. Vocea mormăi din nou de dincolo de ușă.

— Abercombrie era un monden. Cei ce vă spun contrarul sunt niște mincinoși.

— Nu vă înțeleg. Charles Folquet mi-a spus că sunteți un mare amator de artă...

— De aceea sunt așa de sever. De aceea sunt așa de mincinos. Vreau să supraviețuiesc. Și singurul mod de a-mi păstra poziția este să mă

150

preocup de noii veniți. Eu, dacă mă bat pentru operele acestor artiști, este fiindcă îi urăsc, găsesc că nu au nici un talent. Aș vrea eu să vorbesc despre artiști importanți, dar nu există. Pe cine vrem să facem să creadă că este ceva nou sub soare?

Și, cu toate acestea, Granvelle își dădea în fiecare săptămână cronică redactorului-șef al Absolutului. Adesea, avea genul ăsta de revenire a lucidității, dar se ferea să-i vorbească cuiva despre ea; ritmul înobilărilor și al ordinarilor se relua. Dacă majoritatea artiștilor pe care îi apăra i se păreau fără importanță, îi tămăia cu pasiune, știa cum să găsească în operele lor porțile care îi permiteau să le afirme importanța. Iubea arta cu devoțiune și resimțea o simpatie imediată pentru toți cei care se reclamau de la ea și participau la prozelitismul ei. Aparțineau aceleiași biserici. Desigur, cardinalii se sfâșiau între ei, iar unii credincioși găseau în credință un mijloc de influență și de avans personal, dar chiar și cei mai de plâns credeau în Dumnezeu acesta. Nutrea nădejdea secretă că întreținerea legendei artei de către acești mediocri talentați care îi datorau cariera va favoriza apariția, într-o bună zi, curând, a unui autentic nou geniu.

Cu ajutorul succesului, avusese dreptul la o tinerețe unde aventurile sexuale au fost mai numeroase decât săptămânile. I se întâmpla încă să penetreze rarele sexe care se dezveleau dinaintea lui, dar nu mai avea truda căutătorului de orgasme. Înainte se îndrăgostea cu ușurință, găsea în elasticitatea unui corp tânăr și musculos scântea care îi elibera dorința. Astăzi erecțiile sale intelectuale erau provocate de aceeași

151

delicioasă superficialitate, de aparențele de profunzime și de frumusețe. De pildă, Guerinet Escriban era echivalentul artistic al unei tinere suedeze nimfomane. Prin comentariile sale alambicate, prin citatele lui din maeștrii trecuți și mai ales datorită tonului său serios cu frumoși ochi albaștri, ațâța critici și colecționari. Nu putea miza pe valoarea artei sale pentru a fascina, conta prin urmare pe fascinația pe care-o exersa pentru a face să se creadă în valoarea operelor sale. Dar Escriban era un protejat al lui Cardenal, prea evident, prea rock star al avangardei. Granvelle îl asasina cu regularitate. În multe privințe, Cardenal și Granvelle erau cele două fețe ale monedei lumii artei actuale. Unul reprezenta avangarda oficială, celălalt, lupta oficială împotriva acestei avangarde și apărarea unui anumit clasicism. Războaiele celor doi erau întinse de pasiunea lor comună pentru operele lui Raphael Joachim Boronali, ale cărui pânze și moștenire intelectuală și-o disputau.

Disprețul pe care i-l inspira arta contemporană lui Granvelle își afla manifestarea sa cea mai strălucită în susținerea nedezmințită pe care i-o acorda. Nu voia să își rateze viața mergând împotriva epocii, prea adesea văzuse critici tratați de naziști sau de fasciști pentru că nu le plăcea cutare nouă modă. De fapt, gusturile sale nu îl angajau dincoace de Picasso, dar n-ar fi mărturisit-o niciodată. Era reacționar și acesta era un termen care nu-l speria. Să tot compare mazăgă-lelile tinerilor burghezi țarați și pubescenti cu Tintoretto, îl ucidea. Dar tăcea, pentru că onestitatea este o valoare prea periculoasă pentru a o exersa cât ești viu: trebuie să aștepti să fii mort

152

ca să-ți exprimi străfundurile gândirii fără a fi prea neliniștit.

Împărtășea adesea, în tăcere, indignările lui Șervet de Casa în legătură cu avangarda, „această farsă ale cărei erezii fac parte din canon” pentru a relua una dintre formulele acestuia. Șervet era o ființă excesivă, care spunea ce gândea, chiar dacă asta trebuia să dezlănțuie lumea întreagă împotriva lui. Prietenul lui, sârmanul, era într-o luptă perpetuă împotriva celor pe care-i numea filistini și a tuturor celor care, în lumea artei, „își construiseră reputația în regiunea fariseică”. Problema era că pozițiile politice ale lui Șervet se potriveau puțin prea mult pozițiilor sale estetice: se îmbarca în campanii denunțând decadența morală a societății, se încrâncena împotriva tuturor aspectelor modernității, a Internetului, a uniunilor consensuale, a reformei limbii franceze, a pedagogiei, a explicațiilor sociologice ale delincvenței. A te declara în aceeași tabără cu Șervet de Casa însemna pentru mass-media și pentru opinia publică a îmbrățișa conservatorismul lui intolerant. Cât despre Granvelle, nu făcea politică, dar, adăuga el pentru a risipi orice îndoială, nu era totuși de stânga. Și, desigur, detesta rockul și toată această muzică modernă de degenerați, dar ce, nu era liber să aibă și el gusturile lui?

Scrisese un articol în care își bătea joc de pretenția epocii de a se crede genială. Amintea că arta rupestră, apărută cu 35 000 de ani înainte de Cristos, consta din reprezentări ale unor bouri, urși și urme de mâini. Dar a trebuit să așteptăm încă 8 000 de ani pentru ca homo sapiens să se deseneze el însuși pe pereții peșterilor sub

153

forma unor siluete. Primele chipuri nestilizate au apărut în artă 23 000 de ani mai târziu, spre anul 4 000 înainte de Cristos. Pe când, faptul că, începând cu secolul al XX-lea, se inventează revoluții în fiecare anotimp, salturi conceptuale permanente și decisive, îl umplea de indignare. Fiecare epocă este o mamă orgolioasă și crede mereu că fiii ei sunt cei mai frumoși. Dar pentru Granvelle nimic nu era mai nou decât operele trecutului. Dacă se biciuia de bună voie dinaintea lui Fio, mărturisind că nu credea în această lume de copii unde el era unul dintre regișori, justificându-și ipocrizia prin minciuna altora, totuși, în focul dezbaterilor și al organizării expozițiilor, își purta cu plăcere frumoasele-i haine de importanță.

— Vedeți dumneavoastră, sunt ca un bucătar care nu crede în hrană. Detest modul cum este pregătită, prezentată și discutată. Dar e singura meserie pe care o știu și în care excelez. Când mă aflu în bucătăria marelui meu restaurant, mă cuprinde focul pasiunii și pun mâna pe ingrediente. Gătesc, pentru că în sală sunt clienți, iar lor le e foame. Asta schimbă totul. Foamea schimbă totul.

Fratele lui Jeannette sosi cu uneltele sale de spărgător. Se deplasa într-d liniște perfectă, îmbrăcat în negru și cu fața acoperită de o mască. Fio admiră liniile corpului său zvelt, puse în valoare de costumul colant. îl salută pe bărbatul dindărătul ușii și o șterse. Ajunsă în strada Per-nety, pudrată de o ploaie fină, se așeză pe marginea unei ferestre. Se simțea mânăjită, crezuse că de vină era apa, dar senzația era anterioară.

154

Reședința particulară a lui Granvelle și colecțiile lui se adăugau profuziei de bogății pe care le descoperea de două luni încoace și, dacă în-telectualicește se amuza de aceste demonstrații de importanță, corpul ei, care nu știa să interpună distanțe între ea și lume, era îngrețșat. Nu formula nici o judecată morală asupra acestor oameni, doar de-ar fi fost și stomacul ei capabil de așa ceva. Simțea că schimbând lumea, ea însăși se schimba.

La fiecare întâlnire a unui ierarh al lumii artei, spera că va găsi răspunsuri și explicații pentru noul ei destin. Că i se va spune în sfârșit ce i se întâmplase. Dar toți găseau prezența ei normală printre ei, ca și cum locul îi era rezervat din-totdeauna și n-ar fi făcut decât să îl ia în posesie. Lipsa de mirare dinaintea lucrurilor care ei i se păreau extraordinare făcea ca sentimentul de decalaj să fie și mai puternic. De ce voiau toți oamenii aceștia puternici să o vadă?

Știa cine era, iar certitudinile lor în ce o privea îi dădeau impresia că își pierduse licuriciul propriei personalități. Avusese surpriza de a descoperi sub pana ziariștilor, care totuși o întâlniseră, că avea ochii verzi și că purta pantaloni de catifea uzați. Nimic din toate astea nu era adevărat. Cuprinsă de îndoială, petrecuse mai multe minute în fața oglinzii, cu ochii holbați, pentru a-și găsi cea mai mică urmă de verde în iriși. Nu, erau cât se poate de căprui, de un cafeniu închis care nu se putea confunda cu verdele. Cum era roșcată, se dedusese că avea ochii verzi. Se potrivea așa de bine. Ziariștii chiar îi văzuseră, poate, ochii verzi, halucinați de propria prejudecată, înțelesese atunci că orice ar fi făcut, orice ar fi

155

spus, nu ar fi avut prea mare legătură cu ea însăși, ci cu ideea care și-o făceau despre ea și cu modul în care o închipuiau. Era pictată din priviri, dispărea sub tușele pensulelor, sub formele și culorile acestor oameni pe care nu-i cunoștea. Acum nu mai citea articolele despre ea și îi ceruse lui Bojarski să nu i le mai trimită. Din toate acele articole care îi erau consacrate, învățase mult mai multe despre critici decât despre sine. Întorcându-se pe strada Baxt, îi dădu să mănânce lui Pelam, depuse o țigară aprinsă în respiratorul artificial și adormi pe canapea, acoperită de împletitura muzicală a lui Inevitabilmente.

lăsase vreo cincizeci de mesaje pe robotul telefonic al lui Fio. Jumătate dintre ele conțineau obișnuitele comentarii acide ale prietenei sale, de data aceasta îndreptate împotriva piloților de avioane, a Japoniei, a japonezilor și a mănăcii infame; cealaltă jumătate a mesajelor erau noutăți mai generale despre mersul proiectului ei și cuvinte afectuoase pe care zece mii de kilometri le făceau mai ușor de exprimat.

Fio își dorea ca prietena ei să se întoarcă, era singurul ei punct de ancorare în realitate, sau mai bine zis în vechea realitate, care păstra un parfum mai liniștitor decât mirosul de succes cu care era neîncetat stropită. Încercase să mănânce o clătită la Misha Shima, dar, printr-o transformare misterioasă, stomacul ei nu mai accepta mâncărurile care i se păruseră altădată delicioase.

Hainele create de Ottaviani nu rezistaseră la vigoarea mașinilor spălătoriei automate de pe strada Piat. Țesăturile se scămoșaseră și se strâmtaseră. Fio le aruncă fără regrete și își regăsi vechii jeanși cu plăcere.

Trecuseră mai multe zile de la vizita ei la Granvelle — câte? nu știa să spună. Înainte, o zi se caracteriza prin numărul mare de lucruri

157

care nu se întâmplau, semănând prin asta cu apartamentul ei pustiu. În ultima vreme, evenimente pe care ea nu le ceruse, nici nu le alesese, i se îțeau în zile ca niște spărgători care nu furau nimic, dar îi garniseau viața cotidiană. Apartamentul ei se umplea în același ritm: cadouri, flori, cărți îi erau aduse de curieri, cutia de scrisori dădea pe din afară. Un galerist îi trimisese o chestie stranie numită „pashmina”. Negăsindu-i o utilizare, i-o dădu lui Misha Shima care făcu din ea o față de masă pentru magazin. Carnetul ei de adrese câștigase mai multe nume în două luni decât în douăzeci de ani și nu rareori găsea o întâlnire însemnată în agendă fără să știe cine era persoana aceea și de ce trebuia s-o întâlnească. Astfel, în seara asta, era așteptată la B&M. îl sună pe Charles Folquet ca să îi ceară lămuriri.

Boire et Manger, sau B&M pentru intimi, era un local de noapte de pe una dintre acele străzi luminate din cartierele frumoase care participă la armonia vecinătății cu neoane vioaie și cu clădiri bogate și pretențioase; palate pentru maimuțe îmbrăcate, mimând umbrele care le născuseră, înconjurate de restaurante unde chelnerii poartă mănuși albe și scui-pă-n farfurii. Localul de noapte figura în plutonul fruntaș al celor mai mari ghiduri internaționale, atrăgând clienți bogați care, neputând visa bine la ei acasă, aveau fiecare locul lui de visare certificat.

Charles Folquet, expert în toate și amic al tuturor, organizase festivitățile. Dăduse la tipar trei feluri de invitații. Cele aurite cu aur fin erau destinate oaspeților de marcă; cele argintate fuseseră trimise invitaților modali, cei ce

constituie mulțimea care sade bine unui cocktail; în sfârșit,
158

cartoanele cu chenar roșu erau adresate invitaților cărora li se va refuza accesul. Vor constitui masa șic a vociferanților și nesatisfăcuților blocați la intrare de paznici, făcând scandal, adăugând un pic de animație și mai ales permițând posesorilor de invitații aurite și argintate să se simtă deasupra gloatei. Cel mai mare șic era să strecori, printre invitațiile care nu permiteau accesul, numele câtorva personalități nițel trecute ale artei și politicii.

Charles Folquet însuși decisese: cocktailul va avea loc la B&M, în chiar seara decernării unui premiu literar. Înțelesese de mult timp că arta nu avea nimic excitant în sine, cu excepția câtorva erudiți, și că era necesar să îți vinzi imaginea. Toate mijloacele erau bune pentru a se vorbi de Fio și de tablourile ei. Numai rezultatul conta. Dacă recunoașterea lui Fio trecea prin serbările din localuri șic, cu manechine pe jumătate goale, fotbaliști, actrițe și cântăreți, dacă trebuia să îți apară poza pe prima pagină a revistelor și să se vorbească de tine la televizor, Charles Folquet era gata de aceste sacrificii. Ambrose îi spusese, cu câteva luni înainte de a muri, când îi povestise istoria lui Alkinous, că sacrificiul este actul uman esențial: el îi distinge pe oameni, pe de o parte, de zeii cărora le oferă fumul și mirosurile de cărnuri sacrificiale, pe de altă parte de animale. Ei bine, chiar așa și era: el se sacrifică pentru o cauză! Două mărci de șampanie îl contactaseră pentru a sponsoriza evenimentul: o alese pe cea care propunea cele mai multe bule.

În ciuda insistenței dulcele a tânărului, Fio refuză să participe la evenimentul monden, inventând pentru această ocazie o boală care o

159

ținea la pat. Virușii te vindecă de multe obligații sociale. Știa că se va afla într-o mulțime de gadje, făcând pe țiganca.

În mediul acesta, o cunoștință era cineva cu care te-ai aflat de câteva ori în aceeași cameră; un amic, o persoană căreia i-ai strâns mâna; un prieten, cineva cu care ai discutat. Fio își dădea seama că nu îi întâlnise niciodată pe majoritatea celor care spuneau că o cunosc. Uneori, tot teatrul ăsta îi făcea chef să izbucnească în râs, ca și cum manierele cutărei sau cutărei persoane împleticite în suficiența-i erau o farsă. Foarte tânără, înțelesese că ființele umane erau niște glume, unii — niște calambururi, alții — niște replici, alții încă — tarte cu frișca pe care și le aruncau ei înșiși în obraz. Când se afla între aceste farse dotate cu mâini și picioare, nu putea să se împiedice să nu le arunce surâsuri ironice. Dar era destul de singură când observa acest decalaj între respectivele aparențe serioase și realitate. Îngrozită de ideea de a se simți în largul ei printre aceștia și de a se obișnui cu un climat atât de diferit de cel al ținutului său natal, își păstra vesta de stofă irlandeză în toate ocaziile, ca pe un fetiș sau ca pe o protecție împotriva radiumului social aurit. Cât de des se putea, rămânea acasă, mergea la cinema, își repeta cursurile. Nu reîncepuse să picteze. Aștepta ca toată această furie să treacă pentru a-și relua mica pasiune, fără a avea acum scuza unei fărâdeleji.

Absența ei nu fu remarcată. Unii dintre invitații de la B&M afirmară că îi vorbiseră, sau măcar că o văzuseră.

Ceea ce spusese, ea nefiind acolo, și Charles Folquet îi raportă o umplu de

160

uimire: nu știa că e atât de la curent cu subiecte pe care le ignora cu totul.

Biologia și ceasurile participanților nefuncționând potrivit aceluiași mecanism ca acelea ale muritorilor de rând, serata începu la miezul nopții.

Localul de noapte era esențialmente construit din vocale, în orice caz era ceea ce lăsa să se înțeleagă valul continuu de exclamații și de râsete care susțineau arhitectura locului. Fursecurile sosiră în grupuri mici potrivit afinităților dintre ele, își aleseră ființele umane după parfumuri, savori și culori. La sfârșitul seratei, mâncărurile și alcoolurile îi consumaseră pe toți invitații: majoritatea acestor bărbați și femei era apetisantă, trupurile lor sănătoase și bine hrănite erau acoperite de veșminte valoroase, iar discuțiile lor — îmbogățite cu vitamine editoriale.

Cu ocazia aceasta, s-au servit Kandinski drinks, delicioase salate Van Gogh și patiserii Rodin. Cocktailul a fost un paradis pentru spiritele care aveau o părere despre toate și, cu încă și mai multă emfază, despre orice. Se mâncau lucruri colorate, se vorbea așijderea. Între vălurile de mătase și scaunele de sidef, domnea o atmosferă de vânătoare cu gonaci, dintr-o duminică dimineată într-o pădure din Vendee. Un membru al domesticității retorice lăsa să îi scape o vorbă, imediat oamenii aceștia spirituali se precipitau după ea ca după un vânat nu prea feroce. „Artă”, „război”, „sex” fură cuvintele de crescătorie oferite participanților strălucitori și alcoolizați. Prăzile erau ușoare, animalele docile, aproape îmblânzite. Vânătorii își disputară cele câteva bucăți de carne de adevăr. Nu conta

161

cuvântul sau ideea, ei aveau fiecare o părere, și se simțea că dacă s-ar fi putut mulțumi doar cu opiniile lor, fără toată această realitate, ar fi fost cei mai fericiți dintre oameni.

Un război care — la momentul foarte potrivit — izbucnise în America Latină le dădu un subiect frumos de conversație și ocazia unei frumoase dispute. Evenimentele nu existau decât pentru a fi comentate, pentru ca aceste maldăre de molecule de șaptezeci de kilograme să aibă o părere și să o proclame.

Celebritățile sfârșesc prin a semăna cu fotografiile lor din revistele ilustrate. Cele importate astă-seară nu făcuseră excepție de la regulă, fără ca faptul să deranjeze pe cineva: pielea le era de hârtie lucioasă, și când te apropiai de fețele lor remarcăi că din trăsăturile lor lipsea definiția, ca și cum ar fi fost alcătuite din pixeli aglomerati. Pe unii, care apăreau pe pagina dublă din mijlocul revistelor săptămânale disponibile în saloanele de coafură, se puteau vedea copcile ascunse sub machiaj și sub hainele de marcă. Puține mi-shapes, misfits și mistakes se rătăciseră în aceste locuri selecte, puțini invitați fuseseră crescuți cu resturi de biscuiți. Dar dacă săracii nu erau prezenți fizic, își aveau locul în inima celor mai umani dintre cocainați și dintre șampanizați.

Invitații se priveau și își spionau secretele banalității lor aurite. îmbrăcau cu gust tot ce spuneau, cu limba tăiată dintr-o piele satinată, tratată cu o substanță rezistentă la zgârieturile modestiei. Ideile lor siliconate erau protejate în cutii de oțel reiat cu linii angulare și sobre, ferecate în arabescuri sau strasuri pentru cele mai

162

frumoase dintre ele. Femeile pudrau chipurile frazelor lor cu fond de ten; adăugau o tușă de ruj pe buzele gândurilor lor celor mai triste; câteva jeturi de deodorant ștergeau bacteriile unei realități care murdărește prea tare. Discuțiile lor aveau aroma unui parfum celebru, o undă de bergamotă, de coriandru și de cireșe amare, urmată de un trio floral, iasomie, trandafir bulgăresc și iriși, care nu trecea neobservat. Atmosfera discursurilor se încălzea puțin la sosirea notei de fundal din ambră și mirt pe fiecare dintre verbele pe care le foloseau.

Printre persoanele pe care Fio nu le întâlnește în seara aceea, Conrad Begard fu cu siguranță cel mai impresionat de tână fată. Abonat la chefurile de caritate ale lui Charles Folquet, aparținea scuderiei artiștilor crescuți cu ovăz de către Granvelle, una din ființele acelea contrafăcute, copie de copii de indivizi liberi și originali, care se comportă ca și cum ar fi fost sculptați de Mi-chelangelo. Era din soiul aceluia vid care dă peste margini, vidul acela umflat de idei și de veșminte. Ridurile nasului său țopăiau la fiecare cuvânt pronunțat și murdării mici i se vărsau din gură. Tot discutând cu tânăra pe care o luase drept Fio, își plimba cupa de șampanie din care scăpau mici flatulențe festive. Nu își dădu seama de confuzia sa decât în zori: folosise un prezervativ degeaba. Fata nu era nici ea mai încântată de a-l descoperi în pat alături de ea. îl confundase cu Guerinet Escrivan.

Unii, între care Charles Folquet, erau destul de lucizi pentru a ști că acest spectacol nu era decât o iluzie. Cântau de bunăvoie despre cum participau la lucruri inutile, aurite de pretenții

163

plijji:::|::|

C^i:W

și de prost gust pentru privilegiați contestatari sau reacționari, după echipa căreia îi aparțineau. O știau și credeau că această postură distanțată îi proteja. Dar ce puteau face? Lumea aceasta, oricât de falsă și de imposibilă, era poate o mlaștină, dar era mlaștina lor.

Aparențele sunt uneori înșelătoare, dar și mai adesea sunt înșelate. Ar fi greșit să-i judecăm pe acești bărbați și pe aceste femei sub pretextul apartenenței lor, mai mult sau mai puțin depărtate, la mediile artistice. Ar fi o greșală și o mare nedreptate, pentru că acest gregarism nu e diferit de cel care se întâlnește într-un congres de dentiști. Desigur, dentiștii nu conferențiază despre transcendența cariilor sau despre singurătatea ontologică a gingivitei, dar cocktailul de la B&M nu era mai puțin interesant și cu pană decât cel organizat în aceeași seară la Hiltonul din Saint Germain-en-Laye de Federația Internațională a Profesiunilor Dentare.

Ne-am înșela să gândim de rău aceste broaște trăitoare în cupe de șampanie, pentru că erau iubite, ceea ce putea lăsa sufletelor mai caritabile impresia că erau demne de iubire. Erau iubite de familia lor, de prietenii lor și, în toate cazurile, de câinii și de pisicile lor — când nu uitau să-i hrănească. Dar, înainte de toate, beneficiau de dragostea pe care și-o purtau ele însele.

În cele din urmă, în zori, cocktailul încetă. Războiul din America Latină, în schimb, continuă, în pofida utilității scăzute pe care o mai avea de-acum.

A doua zi, Charles Folquet îi arată lui Fio articolul lui despre serată, publicat într-unui dintre

164

acele ziare care îl plăteau pentru umor și pentru indiscreții. Fio luă un ceai și niște biscuiți de ceai. Tânărul îi oferise iarăși o cutie de prăjituri grețose cu dulceață de trandafiri, crezând din nu știa ce pricină că i-ar plăcea la nebunie. I le va da lui Pelam. Culcușită pe canapea, cu o ceașcă de ceai în mână, îl ascultă citindu-și articolul.

„Am fost la un cocktail. Din curiozitate, și mai ales pentru că pisica mea îmi mănecase cartea de credit. Se acorda un premiu literar la B&M, celebrul local de noapte din Saint-Germain. Curând, vor fi mai multe premii decât scriitori și adevărata provocare va fi să nu iei nici unul. Premiul, deși făceam parte din juriu, nu știu cine l-a luat, în cele din urmă, dar am puține șanse să mă înșel spunând că e un prieten, și că volumul lui valorează mai mult decât spune critica. Adevăratul eveniment al serii a fost prezența fantomatică a tinerei Fio Regale, ultima găselniță a lui Ambrose Abercombrie. Numai câțiva privilegiați au avut norocul de a-i vedea operele și toți au fost de acord în a declara că revelația este una istorică.

Am acest reflex condiționat, foarte plebeian, de a fi impresionat de lux: ușa de la intrare ar putea lăsa să treacă un elefant hipertrofiat. Există aur pe pereți, pe clanțele ușilor și pe sâni chel-nerițelor, marmură, o mochetă groasă

pentru a înăbuși zgomotul capetelor care cad.

Trebuie să vedem cum toți acești oameni în costume neprețuite, cu ceasuri elvețiene și inele cu rubin s-au aruncat asupra bufetului. Trebuie că le era frică să nu se dea resturile la săraci.

Cine a zis despre artiști că sunt ființele cele mai asociale din lume? Înaintea spectacolului

165

■ 1', »?™

L i ilp t

mandibular de la B&M încep să mă îndoiesc un pic de această afirmație. Sau, cel puțin, îi voi aduce o nuanță: artiștii sunt asociale cu chelnerii și cu ușierii. Aș fi putut să îi număr pe degetele unui pinguin unijambist pe cei care spun «vă rog», «mulțumesc» către personal.

Sala era plină de mici insule de conversație. Nu reușeam să acostez la nici o plajă, așa că am eșuat la bufet, unde o regăsi pe Fio Regale. Ne cunoscusem cu ocazia înmormântării magistrale a lui Ambrose. Nu se subliniază îndeajuns ce locuri de socializare sunt înmormântările. Mi-am întâlnit prima soție la o înmormântare. De altfel, era chiar înmormântarea ei.

Pentru a respecta ordinea iubitului meu maestru, o ghidam pe domnișoara Regale în lumea aceasta nouă, făceam cu ea turul proprietății, pentru că, e sigur, ea ne va înfunda pe toți. Es-criban era palid ca niciodată, e semn că nu se înșală, și nu ne-a dat spectacolul obișnuit al disputei sale cu Conrad Begard. Toți cei care au vorbit cu misterioasa tânără, în ciuda zgomotului, obscurității, lumii, fumului, afirmă că i-a umilit pe unii dintre cei mai importanți. Unii vă vor spune că e de talie mijlocie, alții că are sâni mici, dar nimic din toate astea nu e adevărat: de fapt, e roșcată, de un roșcat neliniștitor. Nu, nu are ochii verzi, ci are doi ochi. Nu fumează, nu bea, are caracterul cel mai agreabil. Dar iertați-i aceste tare, a avut o copilărie nefericită. Să nu credeți că o puteți înșela, vede prin oameni.

Noi,ăștia, cronicarii, trebuie să respectăm reguli profesionale stricte, și nici unul nu se gândește să abdice de la ele. Astfel, suntem obligați la un secret profesional în legătură cu tot ce

166

vedem și auzim în aceste locuri interzise muritorilor de rând. Dar o regulă superioară ne obligă la divulgarea a chiar acestor secrete, mai ales dacă sunt picante. Prieteni, am la mine ce vă trebuie: o anecdotă despre noua răsfățată din lumea artei.

Să precizăm scena. Domnișoara Regale era rezemată cu spatele de peretele cel mai rece de la B&M, întrebându-se desigur ce făcea într-un asemenea loc, înconjurată de drogați, de alcoolici și de abrutizați. Servitorul dumneavoastră nu o lăsa deloc, respingând paraziții obișnuiți cu ajutorul unei lopățele de muște Gucci și al hârtiei cleioase Chanel, când un tânăr înalt îmi înșelă vigilența cu ajutorul unei pastile de Ecstasy și înnodă o conversație cu dulcea Fio.

— Am sentimentul că vă cunosc, spuse el ca s-o abordeze.

— Trebuie că mă confundați cu altcineva.

— Nu-i grav; nu avem decât să procedăm ca și cum ne-am cunoaște deja. E plictisitor aici. Detest cocktailurile. Ce zici, vii să bei un pahar la mine?

— Ziceai să procedăm ca și cum ne-am cunoaște deja. Atunci, cred că am ieșit deja, că ne-am culcat deja împreună. A fost destul de decepțio-nant. Chiar ne-am căsătorit.

— Suntem căsătoriți? Ah...

— Nu am avut copii, pentru că tu erai steril. Apoi, am divorțat.

— Niciodată n-aș fi divorțat de o fată ca tine, ganguri el.

— Eu am cerut divorțul.

— Ah, da? De ce?

— Pentru că m-ai înșelat, lepădătură!

167

».. , ' 11)11, ' , >

Și atunci, dragi prieteni, dulcea Fio Regale îi dădu o palmă care ar merita să figureze în capela Sixtină. Sfârșitul discuției și al agățării. Tânărul, roșu de rușine, se precipită către toalete ca să-și agate un gâtlegău de gât și să se arunce într-un pisoar. Feriți-vă de Fio care doarme."

Charles Folquet ridică ochii din ziar pentru a pândi reacția fetei. Își spusese că a construi reputația cuiva care nu se lasă dus de nas o putea proteja de nedoriții care, inevitabil, îi vor da târcoale. Fio îi surâse, circumspectă.

Găsea toate astea amuzante, dar și un pic înspăimântătoare magia care o făcea să existe și să vorbească fără să fie implicată în respectivele exerciții. Vedea în asta un avantaj, era mult mai puțin constrângător și obositor decât să se forțeze să participe la toate mascaradele sociale, totuși resimțea o stânjenală uriașă în fața construcției unei clone a ei înșeși dotate cu o viață proprie.

Cu binecuvântarea lui Bojarski, Fio refuzase de fiecare dată cererile presante ale diverselor agenții fotografice care doreau să îi facă portretul. Consilierul în comunicare vedea aici un mod de a îngroșa misterul. Fio voia să-și păstreze liniștea. Mai mult, își amintea de un reportaj despre papuași, convinși că sufletul le era capturat de fotografiile care li se făceau. Fio își spusese că aveau dreptate. Charles Folquet îi întinse o revistă ilustrată. Fu

surprinsă să se vadă în poză deasupra unui articol. Era o fotografie furată, nimic rău: se plimba pe stradă, fotografia era neclară, textura grosieră. Ideea că mii de perechi de ochi o văzuseră prin intermediul acestei imagini, că un paparazzo își dăduse osteneala de a o pândi, îi dădea sentimentul că nu era ea. Ea

168

nu era o persoană pe care o puteau vedea mii de necunoscuți. Își aminti fotografiile părinților săi apărute în ziare, iar poza ei i se păru un aviz de căutare al poliției.

Fio nu făcuse niciodată nimic pentru a fi populară, sociabilă", seducătoare. Astfel, urmând logica potrivit căreia oamenii nu sunt sensibili decât față de cei care jură supunere prejudecăților lor exhibându-le calitățile, puțini o vedeau și puțini o stimau — nu că ar fi avut motive pentru această lipsă de stimă, dar Fio nedând nici un indiciu care să dovedească contrariul, se trăgea de aici concluzia că nu era foarte amabilă, în multe privințe, ani de zile, fusese invizibilă. Nu manifesta interes pentru jocurile sociale, aceste subterfugii vestimentare și retorice care îi permit să le dovedești altora că există. Trăise viața unei fantome, totul o dovedea: sfidarea ei jucăușă față de raporturile de forțe cotidiene — aceste raporturi de forțe care sunt condamnate când e vorba de tancurile din Cecenia, dar care sunt trecute sub tăcere când e vorba despre ființe dezarmate — lipsa ei de interes pentru competiția care agită pe toată lumea pentru a avea jobul sperat, bărbatul dorit, cornurile calde pe tețgheaua patiseriei, pentru a fi prietena favorită, colega respectată. Erau atâtea eforturi de făcut pentru a exista în ochii celorlalți, atâtea energie de risipit pentru a se așeza pe tronul miciei ei valori estimate, atâtea forțe irosite. Dacă refuzai asta, erai o fantomă. Totuși, de două luni încoace, ea exista, ca și cum realitatea fusese fecundată și, după o sarcină prea rapidă, se născuse ea, în ochii celorlalți. Se simțea prematură, fragilă, și dacă atențiile lui Charles Folquet erau liniștitoare,

169

■ ,-- . ^;11, \\$.-M,

% l^-^HWSiSfe&feiu

ele nu înlocuiau incubatorul de care ar fi avut nevoie.

De-a lungul întregii sale tinereți, cuvintele lui Fio fuseseră frunze moarte. Se iveau verzi, dotate cu nervuri fine, apoi, imediat, se îngălbeneau, se înroșeau și se ofileau. Astăzi era altfel: ceea ce spunea era hrănit cu seva atenției celorlalți. Avea surpriza de a-și vedea interlocutorii culegându-i cuvintele și încercând să se adape cu fructele pe care credeau că le văd pârguin-du-se în frazele ei.

Spre marea ei mirare, Fio constata că schimbările care rezultau din noul ei destin păreau mai degrabă fizice decât psihologice. Nu era mai fericită, nici mai nefericită; în schimb, avea impresia netă că atracția pământului devenise mai slabă. Pământul însuși se micșorase. Se ducea la Londra sau la Madrid cu ușurința pe care o avea altădată ca să ajungă la capătul liniei ei de metrou. De altfel, nu mai folosea decât rareori transportul în comun: Charles Folquet îi trimitea taxiuri cu orice prilej, cât de mic.

Altădată, geografia cotidianului ei era simplă: deschidea ușa apartamentului de pe strada Baxt, cobora scara, mergea până la colțul străzii și se punea în starea de spirit a cuiva care avea ceva de îndeplinit, dar fără să aibă nimic de făcut. Mergea cu pas hotărât până ce întâlnea din întâmplare scopul necunoscut al hotărârii sale. Uneori, deschidea ușa apartamentului ca să se regăsească mâncând o brișă așezată pe o bancă într-un parc. Uneori, deschidea ușa apartamentului numai ca să ducă gunoiul. Alteori, deschidea ușa apartamentului ca să se ducă la cinema.

170

De-acum înainte, avea scopuri; se venea după ea, i se trimiteau invitații, se inventau drumuri pentru zilele și ocupațiile ei. Busola renumelui ei arăta mereu spre locuri primitoare și încălzi-te, aprovizionate cu hrană și cu persoane cu gust, unde voia bună și surâsurile domneau deplin. Nu urma decât în mod excepțional aceste marșuri de bucurie și de cultură, dar când i se întâmpla asta și apoi revenea acasă, în apartamentul ei mic și prost încălzit, contrastul era tulburător între un exterior populat cu surâsuri și atenții și o realitate atât de rece și de tăioasă.

Singurătatea ei o aștepta așezată pe canapea, jucând bilboquet. Fio ținea la ea ca la o comoară a trecutului ei. Era unul din lucrurile rare care îi fusese credincios. Se gândea la absurditatea acestui sentiment pentru că știa că existau undeva oameni care sufereau de aceleași rele și care îi semănau. Nu se vor întâlni poate niciodată, își vor dormi somnul de veci la câteva morminte distanță, amestecați în sfârșit în moarte. Anticipând, Fio atingea pământul, cu convingerea că va fi locul unde vor trăi iubirea și prietenia ei.

Gratie influenței lui Charles Folquet pe lângă primăria Parisului, lampadarele de pe strada Baxt fuseseră reparate. Lumina lor, puternică asemeni proiectoarelor, dezbrăca trotuarele și clădirile. Umbrele își retrăseseră reverența și migraseră către locuri mai fertile pentru ecloziune. Lui Fio i se părea că această lumină nouă schimba chiar materia mediului ei înconjurător. Altă noutate: mașini de poliție treceau cu regularitate pe sub fereastra ei. Nu știa dacă era pentru a o proteja sau pentru a o supraveghea.

171

Loartea Zorei fu anunțată la televizor. Fio nu își imaginase niciodată că prietena ei era atât de cunoscută. Află vestea după un episod din Superballoon, cu ocazia jurnalului de noapte. Potrivit reporterului, fostul manechin fusese doborât de poliția japoneză pe când intra într-un laborator de cercetări generice. Camera de filmat mătura un loc gri; niște soldați respingeau mulțimea de curioși. Soarele Osakăi difuza o moină vagă, verde ca o lumină de mlaștină. Zora se apăraseră, doi polițiști fuseseră uciși. Fotografii ilustrând reportajul o înfățișau pe Zora așa cum Fio nu o văzuse niciodată, imagini din defilările de modă, din vremea în care era top-model. Era frumoasă, așa de frumoasă, observă Fio, dar frumoasă ca și celelalte fete care o înconjurau, de o frumusețe deopotrivă extraordinară și banală. Zora ar fi detestat scoaterea la lumină a acestor imagini vechi, a acestor ex-poze atâtătoare, într-un anume fel, fata aceasta murise de mult, mass-media lua acum act de dispariția ei. Nimeni nu va ști niciodată că o altă Zora le scăpase, că ea trăise și că ea murise în Japonia. Nu îi vor poseda moartea.

173

U wL* i

Fio nu plânse. își pierduse atât de tânără ființe atât de dragi, că se obișnuise dinainte cu dispariția celor pe care îi iubea. De aceea, de îndată ce simțise că Zora devenise prietena ei, plânse pentru ziua când avea să o piardă și îi construi un mormânt mic în cimitirul inimii sale. Fio nu credea în Dumnezeu, dar știa totodată și că ateismul este o himeră, așa că își inventase propriile credințe. Tăie o violetă dintr-un boschet din Buttes-Chaumont, pentru că, potrivit mitologiei ei intime, când culegeai o floare gândindu-te la o persoană iubită și dispărută, parfumul și frumusețea ei treceau în lumea cealaltă.

Corpul avea să fie repatriat în Franța. Fio însărcinase un avocat internațional să vadă de toate formalitățile diplomatice și administrative pentru a recupera rămășițele Zorei și a se ocupa de înmormântarea ei. își amintise de una dintre discuțiile lor despre moarte din timpul unei Serate Toxice. De obicei, Zora prefera să vorbească despre moartea celorlalți, dar în seara aceea calea conversației lor le conduseseră la a se interoga asupra destinației corpurilor lor când vor fi încetat să producă acel uimitor tic-tac organic. Căzuseră de acord că vor respinge mohorâtele cimitire francezești, care îți tăiau cheful să mai respiri. Nici chiar Pere-Lachaise nu află milă în ochii lor, prea mare, prea umblat, prea plin de imbecili. Zora se abona la revista internațională Cemeteries, ca și la diverse jurnale de pompe funebre pentru a alege ca un consumator avizat. Unele cimitire vechi englezești posedau un șarm minunat și le entuziasmară pe cele două prietene. Dar Zora detesta prea mult englezii și Anglia ca să-și imagineze că i-ar întâlni, fie și moartă,

174

pentru că moartă va fi lipsită de apărare. în numărul special din vara precedentă al lui Cemeteries, consacrat cimitirelor fermecătoare, reperaseră un cimitir englez adorabil în sudul Britaniei, în regiunea Guerandei. Situat pe un teren la malul oceanului, cadrul era magnific, priveliștea frumoasă, mai ales noaptea când stelele se reflectau într-o apă cu valuri calme. Grădinarul cimitirului, fie că era leneș, fie că era dotat cu un gust aparte, îl aranjase în cea mai frumoasă dezordine. Gazonul nu fusese tăiat de ani de zile, tufișurile nu erau tunse, ca și arborii ale căror crengi înflorite cu carmin și roz se legăneau până la pământ, în profunzia delicios anarhică a vegetației, stelele nu stricau decorul: de-a curmezișul, semănate la întâmplarea aleilor, acoperite de mușchi și de licheni ca de un machiaj. Rarele morminte mari nu posedau banala și urâta aparență a mormintelor franceze, erau sculptate într-o rocă întunecată și erodată de intemperii și de aerul iodat; statui uzate se ridicau peste cele mai frumoase dintre ele, și nu rareori veștile și păsărelele se odihneau și își ascundeau cămara sau progenitura între ele. Zora hotărâse că, dacă trebuia să moară într-o zi, nu va accepta decât cu condiția să fie înmormântată în acest paradis.

Dar la zece zile după decesul Zorei, avocatul o informă pe Fio că avionul dispăruse deasupra mării Chinei. își aminti de orele lor trecute, ura tandră a prietenei ei și atențiile sale, pălăriile ei extravagante și ședințele lor de tir. Aceste amintiri nu provocau nici o tristețe în ea, pentru că nu i se păreau trecute, ci pierdute în câmpurile depărtate

175

ale memoriei: toate lucrurile mărunte care o priveau pe Zora erau prezente. Surâsul ei cinic, maniera sa de a expira fumul țigării, convingerile sale necruțătoare și umorul dezvrajit, Operațiunile sale Speciale, plimbările lor, discuțiile lor sub jeturile tunului de zăpadă, mișcarea părului ei negru, Seratele Toxice, nopțile petrecute privind serialul preferat, cele patru Crăciunuri... Toate acestea constituiau un cer concret pentru Fio, și fiecare element privitor la prietena sa avea acolo un loc ca o nouă stea, o planetă, un nor sau o pasăre. Zora ajungea nu în cerul religios, ci în cel tangibil care adăpostea amintirea părinților săi și a bunicii, cer care, cu tușe mici, se umplea mai departe.

Nu era tristă de moartea prietenei sale, ci mai mult pentru ea însăși, pentru că pierduse singura persoană pe care putea conta. Cinismul și mizantropia Zorei o împiedicaseră să resimtă ea însăși aceste sentimente distrugătoare. Se temea să înfrunte fără sprijin focul relațiilor sociale cu reguli noi.

Locuia acum singură în imobilul de pe strada Baxt. Mucurile strivite pe trepte rămâneau ca niște semințe purtătoare ale prezenței Zorei. în fiecare seară, Fio intra într-unui dintre apartamentele prietenei sale, se așeza pe pragul ușii, se întindea pe canapea, fără tristețe, dar cu voluptatea de a se bucura încă de compania ei. Mângâia,

cu simțul acela ascuns care era amintirea, locurile unde stătuse prietena sa. Nu goli frigidererele, lăsa mâncarea să se strice și mucegaiu-rile să își urmeze drumul. Aceste lucruri care îi aparținuseră Zorei continuau să trăiască. Fio îi

176

gusta prezența. Lăsa florile tăiate în vase fără apă, fericită de a-i oferi aromele acelea prietenei sale și, când mirosea trandafirii respectivi, se lăsa să creadă că, într-un anume fel, comunica cu ea. Nu morbiditatea sau spiritismul naiv îi comandau acest comportament, doar că, foarte devreme, morții îi deveniseră familiari, îi era firesc să-i simtă alături și să-i omagieze.

Tristețea nu avea loc în viața ei, era chiar fericită că se plimba în regatul Zorei, investită cu o putere nouă, o putere încrezătoare în certitudinea că ele se cunoscuseră și că fuseseră prietene. Realitatea prieteniei lor strălucea asupra prezentului fără drama absenței. Zora se ascunsese doar, ca o fetiță care se joacă de-a v-ați as-cunselea și cere să numere până la zece. Moartea nu e altceva decât o ascunzătoare. Nu este alta mai bună.

A doua zi după anunțarea morții Zorei, își relua ritmul cotidian de viață, de-acum extraordinar. Charles Folquet îi dăduse o sumă mare de bani, anticipând vânzarea tablourilor. Pentru prima dată în viață, cumpăra fără să îi pese de prețuri, sau mai degrabă, privea prețul unui articol care îi plăcea și decidea să nu îi dea importanță. Cu toate acestea, inima îi bătea mai repede când plătea o sumă care i se părea o avere pentru o tartă cu fragi la patiser, o carte frumoasă, filme, o sacoșă întreagă de romane sau colecția completă de discuri ale Beatles-ilor. Sfâșiată între dorința de a poseda lucruri pe care le dorise dintotdeauna și un sentiment difuz de culpabilitate, reușea cu toate acestea să se bucure de cadourile pe care și le oferea sieși. Erau rare, pentru că nu îi plăceau chiar atât de mult lucrurile,

177 -

TffîPȘ

și lipsa ei de interes pentru haine și inutilități o împiedica să cheltuiască fără minte. Simțea în ce măsură chemarea luxului suna favorabil în urechile portmoneului ei. Baniile aceștia o linișteau, dar știa că un asemenea mijloc al libertății o putea face prizoniera unor gusturi care îi vor crește pe măsura averii. Fio nu voia să devină o persoană pe care copilul care fusese pe când avusese opt ani să n-o recunoască. Numai mesele ei erau de-acum mai bune: își permise brânzeturi italiene, mezeluri spaniole și, din când în când, culme a luxului, mâncăruri exotice la Picard.

Nu participa la dineurile la care era invitată, nu frecventa expozițiile prea renumite, dar, din când în când, se obliga să accepte unele dintre invitațiile lui Charles Folquet, pentru că era băiat bun. Când el insista jenat, nu avea inimă să îl dezamăgească și îi îngăduia cu ironie să fie însoțitorul ei. La aceste mese, răspundea ca un automat, cuvintele nu îi ieșeau din gât și mintea îi părea înțepenită ca și cum roțile i-ar fi fost blocate de boabe de nisip. Dar asta nu deranja pe nimeni: numai prezența ei conta. Dimpotrivă, profita de hrană, cu o poftă de mâncare copilărească și minunată, alegea mâncărurile cele mai scumpe, știind că nu va avea nimic de plătit, și nu ezita să comande două deserturi.

Află că unii o considerau o persoană disprețuitoare pentru că refuza astfel orice viață socială și nu voia să-i întâlnească pe cei care doreau să o vadă. Asta o făcu mai degrabă să suradă decât o întrista: se aștepta ca opțiunile ei personale să fie rău judecate și interpretate în dezavantajul ei. Un ziarist care scrisese un articol despre

178

ea insinua că i-ir fi datorat ceva; artiștii doreau ca ea să le omologheze operele din înălțimea noii — și nejustificatei — sale autorități. Dar Charles Folquet o liniștea și îi spunea să nu dea importanță acestui circ. Nu îi dădea, chiar dacă era jignită că are astfel puterea de a-i jigni pe alții fără să vrea.

Grand Palais era la dispoziția lor pentru trei săptămâni. Desigur, trebuise anulată o expoziție consacrată lui Piranese, dar descoperirea unei artiste de valoarea lui Fio Regale avea întâietate. Piranese avusese gentilețea de a fi mort de mai bine de două sute de ani, va aștepta fără să se clinească. Înainte de a intra în sala de expoziții, Fio își simți intestinele răsucindu-se. Pentru a se calma, își învârti o șuviță din păru-i roșcat pe degetul arătător, apoi o prinse în coadă de cal. Se temea să revadă tablouri despre care nu păstrase decât amintiri vagi. Decalajul dintre importanța candidă pe care ea le-o acorda și interesul pe care îl suscitau o teroriza. Se întreba dacă avea să creadă, văzându-le, în realitatea talentului ei. Spera că nu va fi așa, și cu încă și mai multă putere, se ruga să i se întâmple contrarul: ca tablourile ei să fie iubite, nu pentru ea, ci pentru a nu-i stânjeni pe toți cei care o apăraseră. Charles Folquet și Bojarski veniseră să o caute cu o oră înainte. Intraseră pe o ușă de serviciu în timp ce o mică adunare de oameni aștepta dinaintea porții principale. De atunci, cei doi se ocupau de intendență, telefonau și discutau cu personalul. Chiar dacă Fio îi fusese prezentată custodelui, se văzu repede abandonată. îi

179

1

convenea îndeajuns asta, era un sentiment familiar, în care știuse să-și găsească libertatea.

Se târî prin muzeu, o luă pe culoare și prin săli pline de coloane, de sculpturi și de tablouri. Se simțea observată, judecată și pândită de mulțimea de personaje pictate și sculptate, ca și cum ar fi văzut în ea o concurență periculoasă, care putea să îi alunge într-un subsol de muzeu. Era o sfidare în ochii anumitor cavaleri, dispreț pe

fetele duceselor pudrate, iar Fio înțelegea aceste sentimente. În sfârșit, trecu pragul sălii de expoziții. Liniștea lăsa loc deplin prezenței fantomelor; desigur că numai niște fantome puteau fi responsabile de solemnitatea teribilă care, încet-încet, ca o respirație milenară, acoperise locul acesta. Atât de multe capodopere se maceraseră în această atmosferă că îi dăduseră parfumul lor, așa că, gândi Fio, chiar și niște opere fade puteau exala parfumul unui geniu care nu le aparținea. Se procedează astfel cu trufele, își aminti, e de-ajuns să închizi o trufă într-o cutie cu cel mai banal cartof pentru ca acesta să se impregneze de mirosurile ei și să degaje aceeași aromă. Tablourile ei vor profita de acest proces chimic a cărui eficacitate era întărită de tămâia celor care le aclamaseră.

Sala rotundă și luminoasă se ridica într-un con larg până la o boltă de picturi pastel; parchetul strălucea; pe pereții albi, tablourile erau aliniate ca un manej. Împietrită, Fio se opri în cadrul aurit al intrării. Le observă unul câte unul, de la stânga la dreapta și de la dreapta la stânga, și simți o amețelă puternică descoperind la

180

capătul câtorva secunde că erau acoperite cu pânză. O clipă, crezuse că picturile ei fuseseră complet șterse și groaza i se ridicase în cap ca un val de mare; apoi, recunoscuse curbele și umbrele bumbacului. Niște pânze protejau tablourile de praf și de curiozitate. Groaza prezenței lor o-nlocui atunci pe cea a absenței.

Reveni la intrare, alăturându-se vorbăriei lui Charles Folquet și a echipei. Panouri plasate pe ambele părți ale holului erau acoperite cu articole. Se apropie și constată că îl omagiau pe Abercombrie și îi retrasau cariera. Geniul lui era laudat de personalități pentru că a slujit toată viața geniul: Andy Warhol, Malraux, câțiva președinți ai câtorva republici, un florilegiu de artiști celebri, ca și Guerinet Escriban, Alumbrados Granvelle, Ottaviani, Chamay, și, firește, Charles Folquet însuși. Magazinul Palatului prezenta opere consacrate marelui bărbat.

Deschiderea avea să aibă loc în câteva minute, spuse Charles Folquet cu ochii plini de excitație, într-ai lui Fio, ușa gigantică de la intrare se mișcă parcă sub presiunea unui dragon care voia să zboare din viziunea lui. O cuprindea panica, o panică aproape calmă, frica aceasta pe care învățase s-o stăpânească de-a lungul anilor și care începea să dea pe din afară. Nu dorea nimic, doar să fugă de-aici. Se gândea la asta încetșor, să n-o audă nimeni. Convingerea disperată că era prizonieră izbucnea în sfârșit, tocmai când ușa avea să se deschidă pentru a lăsa înăuntru oamenii care o iubeau. Ar fi preferat ca ei să vrea s-o ucidă. Ar fi fost mai sincer. Nu te poți apăra împotriva admirației, nu îi poți sfida

181

"t •",

pe cei care te iubesc, e un război pe care îl pierzi întotdeauna.

Ușa scârțâia sub loviturile de aripi ale dragonului. Nu putea fugi. Oamenii de afară ar fi reținut-o, Charles Folquet o reținea, nu era destul de egoistă pentru a le strica toate eforturile. O mașinărie enormă exista în jurul ei, din care știa acum că ea nu era decât o rotiță. Acul secundelor pendulei de deasupra intrării se apropia de momentul fatidic. Venise clipa. Ușile se deschiseră.

Fio nu părăsi intrarea și refuză de fiecare dată să își comenteze tablourile sau chiar să se ducă să le vadă, pretextând primirea vizitatorilor. Holul era pătrat, invitații erau pătrați, era condiția intrării, discutau în cuvinte pătrate despre idei pătrate. Fio se gândi că această fermecătoare colonie de pinguini civilizați cu ochi pătrați nu va vedea decât ceea ce se va potrivi cu orbitele lor. Căută poveștile triste care rămâneau pitite în colțurile fără lumină ale fețelor lor. Unii, priviți astfel de ochii ei pierduți, crezură că le adresa un semn.

Fio avu sentimentul de a fi prezentată pe un platou. Toată lumea voia să guste din prezența ei, ca și cum ar fi fost comestibilă. Era în adorația lor un canibalism sublimat. Bărbații și femeile îi surâdeau vorace, dinții lor ascuțiți străluceau pe gingiile roșii, limba lor fremăta de excitație. Le vorbi doar pentru a distribui salutările și amabilitățile obișnuite.

întrucât Fio poseda arta delicată de a nu ști cum să se poarte în multe ocazii, se lăsă dusă de încrederea celorlalți. I se prezentă foarte multă

182

lume; reținea prima literă a numelui fiecăruia, o bucată din chip, o ureche, o vestă, niște pantofi. La sfârșit, mulțimea forma o ființă omenească compozită și monstruoasă.

Redactorul-șef al unui ziar care avea mare influență pe lângă oamenii influențabili îi sărută mâna; avea două brațe, două picioare, un nas, în sfârșit, toată dotarea, nu avea așadar nici un motiv să se îndoiască de natura umană a ființei respective, în ciuda maniei lui de a bârfi. Vorbea, dar cuvintele lui erau prea sfărâmicioase pentru ca Fio să ajungă să le prindă. Soția lui purta o rochie de mare firmă, lavabilă numai chimic, și o judecată estetică ce putea fierbe fără probleme. O tânără era îmbrăcată cu un cercel, o poșetă mică bej și câteva iubiri de artiști din caș-mi r pur. Câțiva academicieni din avangardă îi strânseră mâna, câțiva cardinali din ariergardă, ca să nu rămână mai prejos, îi strânseră ambele mâini. Avu dreptul de asemenea la două pupături. Fio deosebea cu greu între consumatorii din ariergardă și cei din avangardă: toți convinși că aveau dreptate pentru că frații lor dușmani se înșelau. Unii îi acuzau pe ceilalți de fascism, ceilalți îi acuzau pe ei de stalinism. Asta o amuza pe Fio, dar violența și terorismul acestor lupte o stânjeneau. Constatase de mai multe ori că asemenea lupte nu erau reglementate de nici un tratat de la Geneva.

Printre anonimi, Fio regăsi câțiva dintre mielușei dați dracului, întâlniți în ultimele săptămâni. Apăru un bătrân, cu un baston în mână, cu alură de prinț și cu o insolentă sintetică sculptată

183

%>>'

pe față de mai multe operații de chirurgie estetică. Privirile erau atrase în siajul lui. Granvelle încruntă sprâncenele, exasperat că i se fura astfel atenția. Părăsi holul pentru a intra în sala de expoziții. Fio nu dorea decât un lucru: să mănânce o clătită la Misha Shima. Era de-ajuns să se gândească la asta ca să îi fie greață. Cu toate acestea, se concentra sperând că se va materializa acolo. Putem să ne dorim o boală cunoscută pentru "a scăpa alteia, misterioase; vedea în indigestie un azil binecuvântat care ar smulge-o, prin manifestările-i dezagreabile, unui prezent incontrolabil. Charles Folquet se ivi și îi prezentă bărbatul cu baston ca pe un papă al unei mișcări compuse din mai multe cuvinte, dintre care Fio îl reținu pe cel de „modernism". Era bărbatul care scrisese un articol pentru a o apăra de acuzele lui Șervet de Casa.

Spre deosebire de Alumbados Granvelle, care era artist, critic și negustor de artă, Gregoire Cardenal era critic, negustor de artă și artist. Aceste diferențe le făcea încă și mai puternică ura reciprocă. La optsprezece ani își jurase că va fi un Picasso sau nimic, și își realizase plenar vocația nefiind nimic. Un nimic care își avea admiratorii săi, foarte prezent în ziare și la televizor, fiind mai degrabă o prezență persistentă decât o flatulență. Pentru a da impresia că e inteligent, vorbea de rău prostia.

Gregoire Cardenal era un gen de velociraptor, un teropod de talie mijlocie, construit fragil. Nu avea decât nouă degete, ca urmare a unui accident survenit pe baricadele tinereții sale con-testatare. Poseda gheare lungi, curbate; cea de la al doilea deget de la picior era hipertrofiată

184

și constituia o armă redutabilă. Coadă îi era menținută rigidă și orizontală prin alungirea extremă a apofizei vertebrelor, ceea ce îi permitea lui Cardenal să fie un alergător rapid și agil: se arunca astfel asupra prăzilor pentru a le face bucăți. Craniul lui enorm nu era cu toate acestea prea greu din cauza enormelor cavități care permiteau slabelor lui idei să rezoneze și să apară astfel mai importante decât erau în realitate. Maxilarele adăposteau două rânduri de dinți lungi ca niște pumnale; cel mai mic dintre surâsuri era de-ajuns pentru a îndepărta orice alt mascul. Nu își făcuse o familie: a miza pe copii ca să ai o descendență i se părea prea aleatoriu. Copiii se îmbolnăveau, mureau, fugeau, se căsătoreau cu fata vreunui poștaş. Operele de artă erau mai disciplinate. Și mai solide, totodată, trăiau mai mult, și mai ales nu era nevoie să li se schimbe scutecele. El proclama faptul că artistul își crea propria matrice ca înlocuitoare a celei naturale, nefiind deloc nemulțumit că le lua femeilor primatul nașterilor. Dar nu era misogin, dimpotrivă, de altfel pentru a o dovedi pictase un tablou intitulat Iubirea pentru Femeie.

Aparținea categoriei psihopaților educați. Nu avea să sfârșească în închisoare sau într-un azil, ci în fruntea unei instituții culturale sau într-o academie. Educația sa și mediul îi permi-seseră să își stăpânească nebunia sadică. Nu era ucigaș cu o armă, nu că ar fi fost ceva rău, ci incorect, ceea ce era și mai rău. Ucidea cu vorbele, comitea mici orori pe prima pagină a ziarelor, masakra prin saloane, în principal arta al cărei cavaler fără prihană se voia. Era gata să sacrifice mult artei, fără a-și da seama niciodată că ceea

185

***#!, Jst<4' kiat.

ce sacrificăm artei e arta însăși. La aceste reuniuni ceremoniale, care sunt cocteilurile și expozițiile, înjunghia cu un surâs, ignorându-i pe unii și pe alții, disprețuind, bucurându-se de poziția lui față de cei mai tineri sau a celor de rang inferior în ierarhia artistică. Conjura moartea prin sacrificii umane invizibile, sacrificii nu închinat adevărului ci ale adevărului căruia nu ezita să îi schimbe hainele după sezon. Demersul lui suferea de boala care îi sculpta moartea în trup. Un cancer al ficatului își clădea casa-ntr-însul. Asta nu îl speria, pentru că își petrecuse viața întreagă necrezând decât ceea ce putea reflecta în oglinzile sale. Desigur că își luase precauțiile de a nu se împovăra cu oglinzile banale care se cumpără din comerț, își alesese propriile oglinzi, cele care îi dădeau despre el însuși imaginea cea mai bună, și deci cea mai dreaptă: ziarele, camerele de televiziune și admirația micului popor de ființe fascinate. Și datorită machiajului, luminii proiectoarelor și miilor de ochi îndrăgostiți, trupul lui nu purta nici o urmă a bolii.

Cam peste tot, în mass-media, și cam în ochii tuturor, trecea drept marele apărător al artei, pentru că scrisese o carte intitulată Apărarea Artei; de asemenea, era pentru libertate, pentru că scrisese o broșurică, Pentru libertate. Om de gust, poseda deopotrivă un curaj care îl făcea să se bată împotriva imperialismului cultural anglo-saxon, ceea ce îi permitea să promoveze imperialismul prietenilor săi. Considerarea operelor de artă ca niște mărfuri îi era insuportabilă, dar nu mergea până la a nu le vinde, așa că poseda o mare avere acumulată grație activităților sale de negustor de artă și artist. Era stereotipul omului

186

liber și original, un lapsus de 80 de kilograme cu baston.

în revista sa, Stomacul, scrisese un articol elogios despre Guerinet Escriban, în principal pentru că retorica îi permitea să găsească fulgurante în operele lui. Și apoi, era mort de groază că ar putea trece pe lângă un mare

artist, așa că distribuia numeroase certificate de importanță și de geniu și astfel era sigur că nu își va rata ținta. Ne amintim de marii artiști blestemați pe care nu i-a apărut nimeni, ignorați și neînțeleși, în schimb nu ne amintim de masa de autorități care au tă-mâiat artiști proști, pretențioși și la modă, uitați de posteritate. Timp de câteva minute lungi, îi vorbi lui Fio. îi vorbi cu afecțiune și cu modestie, mai ales despre el însuși, subiect a cărui întindere nu înceta să-l mire. îi povesti câteva anecdote despre Am-brose Abercombrie, episoade despre care afirma că le trăise alături de el; se lăsă luat de val și își dezvălui relațiile amicale cu mari artiști din deceniile trecute. Fio era stânjenită în fața bătrânului cu limba abilă și ironică. Nu găsi nimic să-i răspundă lui Cardenal, se nimerise bine, pentru că el îi puna arareori întrebări, iar când se lăsa furat de val ca să i le pună, se grăbea să le răspundă tot el. Cardenal o abandona pe Fio așa cum o fiară abandonează o pradă dezmembrată și devorată, sătul și satisfăcut de a-și fi arătat astfel importanța. Trecu peste suprafața retinelor lui Fio. Tânăra clipi și el dispăru de îndată ca și cum n-ar fi fost decât un fir de praf. Ea rămăsese tăcută cu ocazia acestei întâlniri unilaterale, dar există incendii nesperate în unele tăceri, care ar

187

arde cu ușurință frazele celor mai talentați vorbitori.

Când Fio îl privi îndepărtându-se, elegant și patriarhal cu bastonul lui, o curioasă senzație de distanță față de tot ce o înconjură și de ceea ce trăia o duse foarte departe de clinchetele conversațiilor și de bucățile de culori mișcătoare și vorbitoare. Se simțea nu trăind într-un film teh-nicolor sau într-unui alb-negru, nici măcar în acele filme vechi, mute și accelerate: știa că face parte dintr-o lume de picturi rupestre ca la Las-caux, cu animale sălbatice desenate pe pereți, cu femei generoase și chemări adresate spiritelor. Nimic în momentul acesta nu era mai real decât certitudinea de a se regăsi într-o grotă, într-o lume preistorică fără plapuma civilizației, departe de orice idee a oricărei modernități.

Fio era îngrozită de mulțime și de acești indivizi izolați cu potențialitatea lor de a deveni o mulțime. În holul de la intrare, multitudinea vorbea cu zeci de limbi și își agita sutele de mâini. Era prea mult. Fio începea să aibă transpirație în ochi tot văzând defilarea acestui peisaj de persoane agitate. Se precipită la toaletă și deschise robinetul pentru a vedea și a atinge ceva adevărat, care curge de milenii. Apa înghețată pe mână o liniști, readucând-o la o senzație cunoscută; își concentra toată ființa asupra înțepăturilor înghețate pe pielea ei albă. Ar fi vrut să fugă să se ascundă undeva. Ar fi vrut un loc din care să poată fugi. Picioarele îi conduseră mintea spre punctul unde putea să reapeuce frâiele. Se regăsi afară, noaptea fină se dădea în lături din loc în loc pentru a lăsa să

188

treacă o aversă. Părul i se lipi de frunte. Se adăposti sub o poartă de trăsuri. Noaptea se strecura sub șuvițele ei roșcate. Inima îi bătea tare, urechile îi erau astupate ca și cum ar fi avut loc un atentat.

Acum vor ști, vor descoperi adevărul. își desprinse coada de cal ca să-i dispară fața sub plete, își strânse pumnii peste ochi.

jinerdialia luă mâinile înghețate și ude ale lui Fio. Bătrâna o văzuse ieșind din expoziție. Biet lucrșor înfolfolit în paltonu-i verde, cuibărită într-un colț al nopții. îi strecură o vorbă șoferului și se duse la ea. Bentley-ul parcat deoparte semăna cu o panteră neagră. Lumina farurilor mașinii era cernută de ploaie. Emeraldia își trecu mâna peste fruntea lui Fio. Aceasta îi surăse și întoarse ochii spre marea intrare luminată a Palatului. O garnizoană de invitați fuma și discuta, cu irisurile ascuțite lucind în aerul întunecat.

— Nu vă faceți griji. Le-a plăcut. Tuturor. Car-denal și Granvelle, e o premieră, vă cântă osanale la unison.

Charles Folquet vă caută pretutindeni. Cred că n-a fost niciodată așa de fericit. Pentru dumneavoastră începe o viață nouă.

O aversă bruscă își cufundă picăturile grele în noapte. Emeraldia șterse chipul lui Fio cu o batistă. Cu aproape cincisprezece ani în urmă, Ambrose îi spusese ceva foarte neliniștitor. Nu acordase pentru moment atenție acelei sentințe printre altele, dar, văzând-o pe fată, înțelegea că nu i-o spusese degeaba. Cu vocea-i dulce, vocea lui care nu se termina niciodată, Ambrose nu afirmase, bărbatul acesta nu afirma niciodată nimic,

191

:t

nici prietenia sa, nici ura, pentru că, așa cum îi plăcea să spună: nu credea în lucrurile pe care cuvintele sunt făcute să le spună. Pur și simplu lăsase să se rostogolească cuvintele pe limbă ca și cum ar fi spus o poveste. Era lungit în șezlongul său, cu ochii înnegriți de ochelarii de soare; pisica lor îi sărise pe genunchi și, în vreme ce o mângâia, îi anunță moartea unuia dintre protejații săi. Tânărul artist în culmea gloriei murise de o supradoză. Abercombrie se întorsese atunci către ea, cu un surâs sincer pe buze, dar de sub lentilele negre îi curgeau lacrimi, și îi spusese: „Trăim într-o epocă ciudată, nu găsești? Timp de veacuri, blestemul artei a fost de a fi gonită și cenzurată. Astăzi e ca și cum blestemul artei ar fi să fie iubită. Draga mea, nu mai sunt făcut pentru lumea asta, vremea asta nu e a mea. Cred că voi pleca în vacanță. Sau mai bine voi muri.”

Emeraldia o însoți pe Fio până acasă. Grand Palais dispărea ca o insulă ale cărei lumini ronțăiau noaptea. Fața bătrânei era calmă și atrăgea toate umbrele în micile văi ale ridurilor. Pletele-i lungi și albe, desfăcute, pluteau pe spătar și mân-gâiau umărul lui Fio, așezată alături de ea. Micuța pare frântă, gândi Emeraldia.

își spuseră la revedere încet. Fio privi mașina dispărând și fu convinsă că Bentley-ul se va repezi drept într-un zid

și va exploda. Dar mașina se strecură printre umbre și cârmi la colțul străzii. Fio privi ferestrele numeroase, încă luminate, ale apartamentelor de pe strada Baxt; rămase o clipă sub o lampă pentru a profita de mirosurile de mâncare condimentată, de zgomotele discuțiilor și ale televizoarelor. Își dori ca lămpile să se stingă, pentru ca, astfel, cufundată într-o

192

lumină prietenoasă, să poată admira luminile orașului. Toate aceste ferestre luminate o făceau să se gândească la niște ochi enormi. Ridică ochii și fixă imobilul ei orb, stins la capătul străzii. Compuse codul de la intrare și împinse ușa. Nu apăsă pe butonul luminii de pe hol și privi o clipă cele douăzeci și trei de cutii de poștă cu numele Zorei scris pe ele. Își șterse picăturile de apă de pe față, care îi iritau pielea, o pișcau, ca și cum ploaia ar fi devenit sărată. Un pachet învelit în hârtie se odihnea pe cutia ei de scrisori. Deasupra era scris numele ei, îl întoarse, expeditorul era Charles Folquet.

Urcând treptele celor trei etaje, Fio se gândi că trebuia să fie fericită. Știa. Era iubită, era admirată, era respectată. Trebuia să fie fericită. Unghiile se adânciră în carnea pumnilor ei strânsi. Trebuia să fie fericită. Nu avea de ales. Era logica însăși.

De ce alesese să-l urmeze pe Charles Folquet și să joace personajul care se credea că era? Pentru că o intriga faptul de a fi altcineva, adică cineva pe care alții, necunoscuți ei, îl cunoșteau. Îl urmărise pe Charles Folquet pentru a călători. Toate aceste false evenimente și ritualuri erau o țară exotică. Se credea că ea vorbea limba acelei lumi, dar nu era adevărat: lumea respectivă era cea care o vorbise pe ea, o articulase și o enunțase ca și cum n-ar fi fost decât o vorbă. Crezuse că va rămâne stăpâna propriului ei destin. Se înșelase. A ști dacă avea cu adevărat talentul care i se atribuia nu avea nici o importanță. Aparținea acelui paradis artificial în care nu credea, sub jugul unui zeu prizonier al părerii pe care

193

t*V,

adoratorii săi o aveau despre el, sub forma unei persoane ce nu era ea.

Buchete de flori îi acopereau pragul ușii apartamentului. Jerbe frumoase și coroane. Închise ochii și surâse. După ce îndepărtă florile, intră.

Dacă ar fi avut voința de a abandona orice voință, ar fi putut fi fericită. Dar nu voia să se lase cumpărată de miraculoasa fericire la îndemână, care i se oferea. Îi ajungea să creadă totuși, și să își urmeze destinul. Cunoștea pericolul care există în a te lăsa corupt de o fericire ce nu vine de la sine.

Nu credea în iluziile pierdute. Nu, nu era asta, nu pierduse nimic. Pentru că era idealistă, nu credea în nimic, cu excepția poate a morții, începând din ziua când văzuse un pisol strivit de o mașină. Pentru cea de a noua ei zi de naștere, bunica îi dăruise un jurnal intim. Dar nu notase acolo niciodată nimic, pentru a nu neliniști hârtia frumoasă, cadrilată, incrustată cu floricele, pentru ca, citindu-se, să nu afle cât de dificilă e viața. În noul ei viitor, un viitor care avea mirosul acela excitant de mașină nouă, trebuia să citească în ziare motivele propriei fericiri. Și asta o înspăimânta și mai mult. Se temea de această glorie străină care îi ataca singurătatea machiind-o și ridiculizând-o.

Fio cunoștea bine nefericirea, învățase s-o îmblânzească, înainte de prima vizită a lui Charles Folquet, era doar un animal familiar de care nu se ocupa decât câteva minute pe zi ca să-l hrănească și să-i schimbe nisipul. Își regreta nenorocirea mică și intermitentă, atât de firească și de amestecată cu râsete. Marea fericire de import nu făcea cât ea.

194

Toată această lume care conspirase la gloria ei fusese amabilă, serviabilă și atentă. Nu avea nimic de reproșat nimănui: fusese ajutată și susținută, nimeni nu mai fusese atât de drăguț cu ea, niciodată. Desigur, manierele unora o miraseră sau o șocaseră. Privise cu amuzament moravurile celor cărora arta le permisesse să își făurească ieftin o lume care dădea strălucire vieților lor gri și o imitație de excepțional normal-tății lor. De fapt, găsiseră un mod ca oricare altul de a trăi și de a respinge puțin frica de moarte, în ciuda rănilor pe care le simțea în ea, nimeni nu încercase niciodată să o rănească. Să-nnebu-nești, nu alta. Nu avea pe nimeni de acuzat, pe nimeni de detestat, care să iste o furie salvatoare. Era dezarmată dinaintea acestei miliții de surâsuri, legată în fața plutonului de execuție a acestei armate de mâini întinse și de buze îndrăgostite. Toți acești oameni o amețeau, îi găsea prea mari, ideile lor construite ca niște imense buildinguri de fier și de beton.

Fio reușise să supraviețuiască timp de ani de zile pentru că decisese să își aleagă adevărurile. Astfel, într-o zi, printr-o decizie dezinvoltă și definitivă, abandonase săptămâna și zilele care îi articula viața. De atunci, timpul îi urmărise cursul sentimentelor, a ceea ce mânca sau vedea. Calendarul ei era format din mici momente, clipe fugitive în bătaia aripii unei turturele, o ședință de cinema; erele ei erau cărțile pe care le citea; epocile constau dintr-o țigară fumată, o ceașcă de ceai băută, o căpșună degustată. Civilizațiile ei se nășteau și mureau cât dura dulceața unei cireșe care îi exploda în gură. Își construise

195

o mică lume unde profita de iarna fiecărei secunde.

Regreta zilele acelea duse de un cântec, de o carte sau de un film, acele mici lovituri de stat ale stării ei de spirit. Înainte vreme, când ea nu era decât ea însăși și nu ceea ce alții credeau despre ea, zile și nopți întregi treceau fără

ea și o lăsau pe mal. Se învățase cu asta. Senzația era acum diferită: nopțile treceau peste ea, pe fiecare centimetru al pielii ei, nopți ascuțite plouau cu încetinitorul în picături care îi lăsau cicatrice.

Vedea momentul când se va privi trăind în ziare și în ochii bine zăvorâți ai admiratorilor săi sau ai celor ce o disprețuiau. Era îngrozită de ideea că ar semăna cu imaginea pe care alții o aveau despre ea.

Jurații își pronunțaseră sentința: o iubeau. Singură în boxa acuzaților, era condamnată la admirația lor. Nu știa dacă, într-o zi, cineva va face recurs, i se va revizui procesul, poate. Judecătorii și jurații vor îmbătrâni; vremurile nu vor mai fi aceleași; adevărul își va schimba proprietarul.

Nu aprinse becul cu halogen din salon, lumina felinarelor intra prin efracție printre crăpăturile perdelelor. Auzi respirația regulată a lui Pelam. Încercă să-și repereze cameleonul în beznă. Dar rămânea invizibil. Așezată pe canapea, cântări pachetul învelit cu un simplu sac de hârtie maro. Era greu. Trase de sfoară și jupui pachetul. Puse obiectul protejat de un ambalaj de mătase roșie pe genunchi. Mătasea alunecă pe jos, și dezvălui catalogul luxos al unei expoziții

196

de artă. Supracoperta era drăguță, cu numele lui Fio Regale gravat în litere frumoase verzi și, dedesubt, numele orașului Milano împodobit de blazonul lui. Puse cartea pe masa joasă din fața canapelei.

Întreaga încăpere vibra. Ar fi avut nevoie de Zora ca să țină în frâu cutremurul de pământ.

Luă o Popular și trase obloanele. Fuma țigara admirând acrobațiile fumului în întuneric. Turnă crochete de molii în strachina lui Pelam.

Fără a închide ușa, coborî în goană scările. Din cauza mângâierii moinei, strada strălucea. Strecură o scrisoare sub ușa magazinului lui Misha Shima. Ca și cum i-ar fi fost frică să nu întârzie la o întâlnire, fugi. Coborî pe strada Belle-ville, depăși piața Republicii, continuă pe strada Faubourg-du-Temple, tăie strada Rivoli, trecu de Primărie și, câteva minute mai târziu, gâfâind, cu inima aproape ieșindu-i din piept, se trezi pe malul cheiului Tournelle, în fața insulei Saint-Louis. Notre-Dame semăna cu un vapor eșuat.

În noaptea încă rece a noii primăveri, insula Saint-Louis era cel mai frumos loc de pe Pământ. Luminile sale formau o coroană strălucitoare așezată pe malurile fluviului. Nimic grav nu se putea petrece în acest cadru, orice durere ar fi fost ștearsă de atâta frumusețe. Fio depărta brațele și își umplu plămânii cu aerul proaspăt și cu lumina aurită.

Sena strălucea din toți ochii de pești bolnavi și din oglindiri de gunoaie, ca și cum ultimele flăcări ale unei furtuni de napalm se stingeau pe apă.

197

■Vrt

y, t,

Pe malul cheiului, cu vârful pantofilor în gol, Fio își strânse reverele paltonului vechi de tweed verde, cu mâinii e-i fulguitoare. Încheie nasturii unul câte unul și își învărti eșarfa în jurul gâtului, își trecu mâna prin păr, își eliberă fruntea și alunecă în Sena.

Pe măsură ce intra în apa înghețată, crema trupului ei se dezagrega, pigmentii multicolori ai mâinilor și trupului ei se detașau și se răspândeau încet-încet, ca polenul. Când corpul i se dilua, pe când se afla în mijlocul mlaștinii de culori care fusese ea, își cufundă capul în apă și ple-tele-i formară un nor roșcat pe cerul negru al apei. Surâsul lui Fio lunecă o clipă pe valurile mici, apoi dispăru în cerneala fluviului.

La prețul de vânzare se adaugă 2%, reprezentând valoarea timbrului literar ce se virează

Uniunii Scriitorilor din România,

Cont nr. RO92 RNCB 5010 0000 0171 0001,

B.C.R. Filiala sector 1, București

Redactor CĂTĂLIN D. CONSTANTIN

Tehnoredactor LUMINIȚA SIMIONESCU

Corector MĂRIA NICOLAU

Apărut 2005 BUCUREȘTI - ROMÂNIA

Lucrare executată la S.P. „BUCUREȘTII NOI”

■pm

Apariții în colecția

Cartea de pe noptieră

Yasushi Inoue, Pușca de vânătoare

Yasunari Kawabata, Vuietul muntelui

Yukio Mishima, După banchet

Yasunari Kawabata, Frumusețe și întristare

Yasunari Kawabata, O mie de cocori

Yukio Mishima, Templul de aur

Paulo Coelho, Veronika se hotărăște să moară

Patrick Siiskind, Parfumul

Marguerite Yourcenar, Povestiri orientale
Giovanni Arpino, Parfum de femeie
Aleksandr Soljenițin, O zi din viața lui Ivan
Denisovici
Mario Vargas Llosa, Mătușa Julia și condeierul
Marguerite Yourcenar, Alexis sau Tratat despre lupta
zadarnică
14 Andrei Makine, Pe vremea fluviului Amur
15 Nina Berberova, Cartea fericirii
16 Pär Lagerkvist, Baraba
17 Patrick Suskind, Porumbelul
18 Nina Berberova, învierea lui Mozart
19 Pascal Quignard, Toate diminețile lumii
20 Marguerite Yourcenar, Memoriile lui Hadrian
21 Leif Panduro, Ferestrele
22 Mihail Bulgakov, Maestrul și Margareta
23 Paulo Coelho, Al cincilea munte
24 Andrei Makine, Muzica unei vieți
25 Lev Tolstoi, Moartea lui Ivan Ilici
26 Florin Manolescu, Misterul camerei închise
27 Paulo Coelho, Alchimistul
28 Paulo Coelho, Diavolul și domnișoara Prym 79 Carlos Fuentes, Instinctul lui Inez
30 Marguerite Duras, Amantul
31 James Joyce, Oameni din Dublin
32 Alessandro Baricco, Novecento
33 Peter Esterházy, O femeie
34 Pascal Quignard, Terasă la Roma
35 Paulo Coelho, La râul Piedra am șezut și-am plâns
36 Nina Berberova, Acompaniatoarea
37 Hubert Lampo, Madona din Nedermunster
38 Pär Lagerkvist, Piticul
39 Nina Berberova, Trestia revoltată
40 Richard Bach, Pescărușul Jonathan Livingston
41 Friedrich Durrenmatt, Pana de automobil
42 Heinrich Böll, Onoarea pierdută a Katharinei Blum
43 Paulo Coelho, Manualul războinicului luminii
44 Marguerite Yourcenar, Obolul visului
45 Friedrich Durrenmatt, Făgăduiala
46 Adolfo Bioy Casares, Invenția lui Morel
47 Mario Vargas Llosa, Cine l-a ucis pe Palomino Molero?
48 Daniel Keyes, Flori pentru Algernon
49 Adolfo Bioy Casares, O păpușă rusească
50 Carlos Fuentes, Diana
51 Alain de Botton, Eseuri de îndrăgostit
52 Patrick Modiano, Micuța Bijou
53 Tennessee Williams, Primăvara la Roma a doamnei Stone
54 Mario Vargas Llosa, Elogiu mamei vitrege
55 Carlo Frabetti, Cartea iad
56 William Maxwell, La revedere, pe mâine
ST Apostolos Doxiadis, Unchiul Petros și Conjectura lui Goldbach
58 Carson McCullers, Răsfrângerii într-un ochi de aur
59 Martin Walser, Cal în fugă
60 Martin Page, M-am hotărât să devin prost
61 William Golding, Zeul scorpion
62 Torgny Lindgren, Legende
63 Marguerite Yourcenar, Lovitura de grație
64 Robert Musil, Rătăcirile elevului Torless
65 Siegfried Lenz, Moștenirea lui Arne
66 Ludmila Ulițkaia, Soniecika
67 Imre Kertész, Drapelul englez

- 68 Karel Capek, Cartea apocrifelor
- 69 Glendon Swarthout, Binecuvântați animalele și copiii
- 70 Mihail Sebastian, Femei
- 71 Georges Bernanos, O crimă
- 72 Franz Werfel, Agapa absolvenților
- 73 Vladimir Nabokov, Mașenka
- 74 Natsume Soseki, Călătoria
- 75 Mircea Cărtărescu, De ce iubim femeile
- 76 Michel de Ghelderode, Povestiri crepusculare
- 77 Bernardo Atxaga, Memoriile văcuței MU
- 78 Ludmila Ulițkaia, înmormântare veselă
- 79 David Foenkinos, Potențialul erotic al soției mele
- 80 Paul Guimard, Strada Le Havre
- 81 Helmut Krausser, Canișul divei
- 82 Roger Callois, Pilat din Pont
- 83 Andre Pieyres de Mandiargues, Muzeul negru
- 84 Mihail Sebastian, Fragmente dintr-un carnet găsit
- 85 Paul Guimard, Bunurile vieții
- 86 Adolfo Bioy Casares, Dormind la soare
- 87 Ermanno Cavazzoni, Calendarul imbecililor
- 88 Ludmila Ulițkaia, Minciunile femeilor